

PARAPLEGIK

GLASILO ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

Št. 172/APRIL 2023

16. APRIL – DAN PARAPLEGIKOV

TISKOVINA
POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2102

ISSN 0351-9163

KAZALO

4	UVODNE BESEDE	47	ŠPORT
4	ČAS, KI PRIHAJA, NE BO SAMO POMLADEN, AMPAK BO RAZGIBAN, DELOVEN IN NA TRENUTKE ZAGOTOVO RAZBURLJIV	47	NA BRDU RAZGLASILI ŠPORTNICO, ŠPORTNIKA TER NAJBOLJŠO MOŠKO IN ŽENSKO EKIPO 2022
5	DELO ZVEZE	49	PRVI KROG KOŠARKARSKE LIGE ZPS BAUERFEIND
5	INFO TOČKA—OBNOVILI SMO SODELOVANJE Z URI-SOČA	50	DRUGI KROG V BEOGRADU, TRETJI V PODGORICI
6	SKUPINSKA OBNOVITVENA REHABILITACIJA	51	JERNEJ SLIVNIK USPEŠNO ZAČEL S TEKMOVANJI V LETU 2023
7	SESTANEK S PREDSTAVNIKI LIGE ABA	51	JERNEJ SLIVNIK OSMI NA SVETOVNEM PRVENSTVU
8	DELAVNICE KREATIVNEGA PISANJA	52	DAVID SLAČEK PONOVO OSVOJIL PREHODNI POKAL
9	MREŽENJE	53	TEČEMO ZA TISTE, KI TEGA NE MOREJO
9	SEZONA GOGO POHODOV 2023 PRED VRATI	55	KULTURA
10	MAREC 2023 JE PRINESEL NOVE, VIŠJE POSTAVKE IZPLAČIL ZA OSEBNE ASISTENTE	55	LEV ROGI NA POHODU
11	JAVNA PREDSTAVITEV RAZVOJA PROJEKTA	56	PUST, PUST, KRIVIH UST
13	STROKOVNO	57	DOM PARAPLEGIKOV
13	DO NADOMESTILA ZA INVALIDNOST UPRAVIČENI (TUDI) MLAJŠI INVALIDI, KI SO ZANJ ZAPROSILI ŽE MED ŠOLANJEM	57	SE VIDIMO V PACUGU!
14	ČESA (NE) PRINAŠA ZAKON O DOSTOPNOSTI DO PROIZVODOV IN STORITEV ZA INVALIDE?	59	IZ ŽIVLJENJA
16	NOVI POGOJI UPRAVIČENOSTI DO MEDICINSKIH PRIPOMOČKOV	59	JULIJANA IN JANEZ NAJZASLUŽNEJŠA PROSTOVOLJCA
17	V SREDIŠČU	61	12. PUSTOVANJE INVALIDSKIH ORGANIZACIJ
17	14. SMUČARSKI KAMP NA ROGLI KROJILO VREME	62	LETO, UJETO V OBJEKTIV - FOTOGRAFSKI NATEČAJ ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE ZA ČLANE, UPORABNIKE IN ZAPOSLENE
18	DELO DRUŠTEV	63	OGLASI, ZAHVALE, V SPOMIN
18	IZ DEŽELE CVIČKA	63	OGLASI
21	GORENJSKE KAPLJICE	64	ZAHVALA
23	CELJSKI GROFI	64	IZVIRNI SLOVENSKI STANDARD SIST 1192 TERAPEVTSKI PSI
28	KARANTANSKI KNEZI	67	ODDELEK ZA REHABILITACIJSKO ZDRAVSTVENO NEGO
34	LJUBLJANSKI ZMAJI	68	V SPOMIN
38	S PANONSKIH RAVNIC	69	JULIJANI (JULČKI) KRALJ V SLOVO
43	IZ DOLINE SOČE	70	RAZVEDRILO
45	S TOTEGA EKA	70	KVIZ ZA RAZVEDRILO
		71	KRIŽANKA

Glasilu Paraplegik izdajajo Zveza paraplegikov Slovenije in njena pokrajinska društva: Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, Društvo paraplegikov Podravja, Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske, Društvo paraplegikov Gorenjske, Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja, Društvo paraplegikov Istre in Krasa, Društvo paraplegikov severne Primorske, Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije in Društvo paraplegikov Koroške

Za Zvezo paraplegikov Slovenije: Dane Kastelic
Glavna in odgovorna urednica: Barbara Slaček
Uredniški odbor: Dani Globokar, dr. med., asistent fiziater, Jože Globokar, Dane Kastelic, Mateja Vodeb, Petra Medved, Mirjam Kanalec, Andraž Muljavec in Jakob Škantelj

Tajnica uredništva: Darja Kos
Lektorica: Brigita Seidl
Tisk: Tiskarna Evrografis, d. o. o.
Prelom in obdelava slik: Kreativna pika, d. o. o.
Avtor fotografije na naslovnici: Peter Planinšek

Kontakt uredništva: Zveza paraplegikov Slovenije, Štihova 14, 1000 Ljubljana, tel.: 01 43 27 138
GSM: 051 61 88 03
E-pošta: info@zveza-paraplegikov.si, zveza-paraplegikov@guest.arnes.si
TRR: 0317 0100 1146 571
Poštnina plačana pri pošti 2102.
Naklada: 2000 izvodov
Glasilu izide štirikrat letno.
ISSN 0351-9163

Glasilu je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo. Programe in delovanje sofinancira Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO). Stališča organizacije ne izražajo stališč FIHO.

05 JAVNA PREDSTAVITEV RAZVOJA PROJEKTA Maja Stojanov, povzeto po NSIOS.si

V četrtek, 23. februarja 2023, je v Zlati dvorani Narodne galerije potekala javna predstavitev aktivnosti enega izmed najpomembnejših vseslovenskih projektov, namenjenih vključevanju ranljivih skupin »Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi«.

07 DO NADOMESTILA ZA INVALIDNOST UPRAVIČENI (TUDI) MLAJŠI INVALIDI, KI SO ZANJ ZAPROSILI ŽE MED ŠOLANJEM Matej Verbajs

Na Zvezi paraplegikov Slovenije smo imeli uspešen primer, ko je bilo članu priznано nadomestilo za invalidnost za ves čas šolanja, čeprav je zanj zaprosil že med šolanjem in ne šele po končanem šolanju, kot je bilo to običajno.

08 NOVI POGOJI UPRAVIČENOSTI DO MEDICINSKIH PRIPOMOČKOV ZZZS in MojaPot.net

V veljavo stopajo spremembe, ki širijo pravice do medicinskih pripomočkov, enotijo trajnostno dobo in na novo določajo zdravstvena stanja za določene pripomočke.

08 MAREC 2023 JE PRINESEL NOVE, VIŠJE POSTAVKE IZPLAČIL ZA OSEBNE ASISTENTE Uradni list RS

V 27. izdaji Uradnega lista Republike Slovenije Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti sporoča spremembo Pravilnika o osebni asistenci.

11 14. SMUČARSKI KAMP NA ROGLI KROJILLO VREME Jože Globokar

Na smučiščih Rogle je v organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije od 17. do 19. januarja 2023 potekal že 14. tradicionalni smučarski kamp. Tokrat so imeli smučarji vse tri dni slabo vreme. V hladnem vremenu jih je spremljala še megla, zadnji dan pa tudi sneženje in hud veter. Prvič je odpadla veleslalomski tekma.

13 NA BRDU RAZGLASILI ŠPORTNICO, ŠPORTNIKA TER NAJBOLJŠO MOŠKO IN ŽENSKO EKIPO 2022 Jože Globokar

Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite je 24. januarja 2023 v protokolarnem objektu Brdo pri Kranju razglasila športnico, športnika ter najboljšo žensko in moško ekipo leta 2022. Podelili so tudi priznanja: ob zaključku športne kariere športnikov invalidov, priznanje najperspektivnejšemu mlademu športniku, priznanja ljubiteljem športa invalidov, naziv častnega člana in priznanja invalidskim organizacijam ob njihovih jubilejih.

15 TEČEMO ZA TISTE, KI TEGA NE MOREJO Tomaž Košir

Globalno tekaško tekmovanje z jasnim sporočilom in namenom: "Tečemo za tiste, ki tega ne morejo." Letos se bo teklo že desetič, istočasno po celem svetu, tudi na uradnem teku v Ljubljani. Več kot dobrodošli so tudi tekmovalci na vozičkih. 7. maja letos bo globalni tek Wings For Life World Run organiziran že desetič.

52 JULIJANA IN JANEZ NAJZASLUŽNEJŠA PROSTOVOLJCA Uredništvo

V dvorani Državnega sveta RS je Alojz Kovšca, še kot predsednik DS, decembra 2022 slovesno podelil plakete štirinajstim najzaslužnejšim prostovoljkam in prostovoljcem v letu 2022. Tokrat sta bila med dobitniki kar dva nagrajenca, ki so ju za zaslužen priznanje predlagali Zveza paraplegikov Slovenije, Društvo gibalno oviranih invalidov Vizija in Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske. To sta Julijana Kralj in Janez Hudej, oba člana Društva paraplegikov jugozahodne Štajerske. Predlagateljca sta bila tudi dva državna svetnika Dane Kastelic in mag. Marko Zidanšek.

Vir fotografij: 1. trzic.si, 2. podcrto.si (Herr Olsen/Flickr), 3. zdravstveniportal.si, 4. osebnaasistenca.si, 5. zveza-paraplegikov.si, 6. brezovir.si, 7. wingsforlifeworldrun.com, 8. Benjamin Beci/Fixmedia

ČAS, KI PRIHAJA, NE BO SAMO POMLADEN, AMPAK BO RAZGIBAN, DELOVEN IN NA TRENUTKE ZAGOTOVO RAZBURLJIV

Spoštovane članice in člani ter ostali bralci Paraplegika!

Pust je pregnal pomlad, ki v teh dneh še malo maha z repom, upam, da se kmalu utrudi, posije sonce in pridejo bolj prijazne temperature za naše sklepe. Prvi znanilci pomladi so že v naravi in to daje upanje. ☺

Po društvih so v glavnini zaključeni zbori članov, kjer so se oziroma se potrjujejo poročila o delu in finančnem poslovanju. Podobno je tudi na

ZPS. Prvi je lansko poslovanje vzel pod drobnogled nadzorni odbor, sedaj pa smo v fazi zaključne revizije s strani revizijske hiše in revizorjev. Slednji najprej pregledajo Poslovno poročilo in nato še računovodske izkaze, skratka celotno revidirajo Letno poročilo ZPS. Predvidevam, da bo revizija zaključena do velikonočnih praznikov. Potem pa nas takoj po praznovanju 54-letnice organiziranega delovanja zveze, ki bo 17. aprila 2023 v Domu paraplegikov Pacug, čaka še letna presoja za obnovitev certifikata kakovosti SIQ za NVO. Naj tukaj izpostavim, da je ZPS edina reprezentativna invalidska organizacija v državi, ki se ponaša s tem prestižnim certifikatom.

Ob tej priložnosti bi se predvsem rad zahvalil vsem sodelavkam, sodelavcem, organom upravljanja in tudi našim financerjem, da smo po prvih nerevidiranih podatkih na Zvezi paraplegikov Slovenije programsko uspešno zaključili poslovno leto 2022. Zaradi zunanjih okoliščin, predvsem muhavosti nekaterih financerjev, smo bili v finančnem pogledu manj uspešni, saj so bili odhodki večji od prihodkov. Del pa je zagotovo prinesla tudi draginja, ki nas je pestila lani in nas še vedno. In ne vemo do kdaj???

V letošnjem letu je nemalo skrbi prineslo čakanje na Javni razpis za obnovitveno rehabilitacijo, ki jo je letos prvič v mesecu marcu razpisalo Ministrstvo za zdravje. Je kar nekaj sprememb, ki smo jih s strokovnimi sodelavkami zveze predstavljali po društvenih zborih članov. Razpisana je rehabilitacija za 510 para in tetraplegikov ter 69 spremljevalcev. Na odobreno spremstvo lahko računajo le tetraplegiki! Najpomembnejše je, da moramo kot organizatorji skupaj z izvajalci rehabilitacijo zaključiti do konca oktobra, kar je zelo kratek rok. Predvidevam, da se bo pričela v drugi polovici maja, še prej pa morajo biti pripravljene skupine za posamezne izvajalce, opravljena triža in sklenjen dogovor z izvajalci. Ker je obnovitvena rehabilitacija zelo pomembna za vsakega paraplegika in tetraplegika, vas naprošam, da se ne prijavljate samo v poletne termine, saj ni zagotovljeno, da boste željeni termin dobili, še posebej, če ste to boniteto imeli v preteklih letih. Zavedati se moramo, da izvajalci, ki so specializirani za rehabilitacijo naše vrste invalidnosti, ne bodo imeli dovolj prostih kapacitet za nastanitev vseh upravičencev. Zelo lepi so tudi ostali meseci, kot so maj, junij, september, oktober, ti so kot nalašč primerni za zelo dobro fizioterapijo, polnjenje baterij z dobrim počutjem in kakšno knjigo. Še posebno pa se to lahko odlično izvede na slovenski obali, kjer nam to boniteto nudi dom paraplegikov. Od letos ima družba novo direktorico, ki jo stalni obiskovalci rehabilitacije že poznate. To je gospa **Urša Prešeren**, ki zna s svojo ekipo terapevtov in z ostalim kadrom vsem in vsakemu pripraviti nepozabno vzdušje. Predvsem pa zagotoviti najkvalitetnejšo terapijo, specializirano za para in tetraplegike, po kateri ustanova slovi kot najboljše že nekaj let. Ko prejmete razpis v klasični obliki ali po objavi na spletni strani, se prijavite takoj, če ne želite zamuditi dobre

rehabilitacije in morskega vzdušja v Domu paraplegikov Pacug!

S strani vlade sta v letošnjem letu najavljeni kar dve reformi, ki se bosta izredno dotaknili vseh državljanov. Pokojninska in zdravstvena reforma. Obe sta izrednega pomena za slovenske paraplegike in tetraplegike. Od prve je odvisna naša eksistenca, od druge pa naše zdravstveno stanje. Pri obeh bo zveza skupaj s strokovno službo aktivno sodelovala, saj slovenske paraplegike in tetraplegike lahko zastopa samo Zveza paraplegikov Slovenije, ki ima za to reprezentativnost. In nihče drug! Dejstvo je, da za to nihče nima našega pooblastila! Opažamo, da poskušajo v zadnjem obdobju nekatere državne institucije in celo ministrstva z raznimi obvoditvami to izrabiti in formalno ali neformalno vplivati na tiste, ki ne poznajo celotne slike naših potreb.

Je pa razveseljivo, da je Skupščina ZPIZ-a tudi po našem nenehnem opozarjanju po dolgem času uskladila dodatek za pomoč in postrežbo z rastjo cen življenjskih potrebščin, ki je lani znašala 10,3 odstotka. Nove višine dodatka se gibljejo od 174 do 498 evrov. Prav tako pa so uskladili tudi invalidnine za telesno okvaro, zneski se gibljejo od 34 do 118 evrov. Obe uskladitvi veljata od 1. marca naprej.

Spoštovane članice in člani, iskreno vam čestitam ob dnevu slovenskih paraplegikov, (16. april). Želim si, da bi bili mi sami v okviru društev in zveze vzor, navdih in opora novo sprejetim članom, ki so bili zaradi različnih spletoval okoliščin sprejeti v naše vrste. Lansko leto se nam je pridružilo šestintrideset (36) novih članov. Postanimo jim prijatelji in sodelavci pri njihovem premagovanju začetniških težav na poti vključevanja v našo skupno organizacijo in domače okolje, iz katerega so bili iztrgani v času obravnave v bolnišnicah in rehabilitacije.

Vsem, ki praznujete, Vam ob prihajajočih praznikih želim upanja polne, vesele in blagoslovljene velikonočne praznike.

Tanja Kovačič | Informiranje in svetovanje

INFO TOČKA – OBNOVILI SMO SODELOVANJE Z URI-SOČA

Info točka že več kot dvajset let poteka v sodelovanju Zveze paraplegikov Slovenije in Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta Soča. Izvaja se v obliki rednih mesečnih srečanj predstavnikov ZPS in pacientov, ki se trenutno nahajajo na Oddelku za rehabilitacijo pacientov z okvaro hrbtenjače v 3. nadstropju URI-Soča.

Info točka je namenjena informiranju pacientov in njihovih svojcev že v času rehabilitacije v URI-Soča. Naši predstavniki pacientom z okvaro hrbtenjače, bodočim članom, posredujejo pomembne informacije o dejavnostih zveze oziroma društev, nudijo podporo in jim svetujejo pri pripravah na življenje po vrnitvi v domače okolje. Info točke se udeležijo tudi že včlanjeni pacienti, če so prav takrat na ponovni rehabilitaciji. Dragocene izkušnje članov, ki sodelujejo na teh dogodkih, so izredno pomembne, saj so pridobljene iz prve roke.

Pandemija COVID-19 je v Sloveniji od marca 2020 pa vse do januarja 2023 onemogočala izvajanje Info točke. URI-Soča je, tako kot vse druge zdravstvene ustanove, še vedno podvržen najstrožjim pravilom za preprečevanje širjenja virusa COVID-19. Kljub temu smo ob upoštevanju vseh teh ukrepov v letu 2023 uspešno izvedli že dve Info točki. Predstavniki ZPS smo morali, da bi lahko sodelovali pri Info točki, opraviti hitri test na protitelesa SARS-CoV-2 (HAG test), ki ga je izvedlo strokovno osebje v URI-Soča – testiranje PRI NOSKU. Že ob vstopu v inštitut smo morali nositi obrazno masko in tudi ves čas zadrževanja v notranjih prostorih.

Prvo Info točko smo po skoraj triletnem premoru izvedli v četrtek, 19. januarja, drugo pa v četrtek, 16. februarja 2023. Posameznega dogodka se je udeležilo 14 pacientov izmed vseh, ki so se takrat nahajali na oddelku. Pridružili so se tudi nekateri člani rehabilitacijskega tima na oddelku: delovne terapevte in fizioterapevti. Oddelčna socialna delavka **Vanja Skok** je že vsa leta

Zbrane je prvi nagovoril predsednik ZPS Dane Kastelic. (Foto: Vanja Skok)

povezovalni člen in koordinatorka pri pripravi posameznega dogodka. Na obeh Info točkah je zbrane nagovoril predsednik ZPS **Dane Kastelic**, ki je predstavil delovanje in programe ZPS. Po predstavitvi sta strokovni delavki ZPS **Mojca Mikec** in **Tanja Kovačič** pacientom predstavili razstavljene brošure in knjižne izdaje ZPS ter odgovarjali na raznolika vprašanja. Na

obeh Info točkah so pacienti največ zanimanja pokazali za osebno asistenco in čebelarstvo.

Vsi zbrani smo se strinjali, da so tovrstna srečanja resnično pomembna za opolnomočenje vseh, ki se srečujejo s poškodbo hrbtenjače. Zato je pomembno, da se bodo Info točke spet redno izvajale.

Udeleženci Info točke so pobrskali po brošurah in knjižnih izdajah ZPS in pri strokovni delavki zveze pridobili dodatne informacije. (Foto: Vanja Skok)

SKUPINSKA OBNOVITVENA REHABILITACIJA

Zveza paraplegikov organizira skupinsko obnovitveno rehabilitacijo v tej obliki že približno 30 let. Z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) se je sklenila pogodba o izvajanju skupinske obnovitvene rehabilitacije vsako leto posebej po predhodni uspešni prijavi na javni razpis.

Takoj po prejetju rezultatov izbire organizatorjev skupinske obnovitvene rehabilitacije in sklepa s strani ZZZS se je članom poslala vsa potrebna dokumentacija, na podlagi katere so se prijavi na eno od treh destinacij, s katerimi je imela Zveza paraplegikov Slovenije v letu 2022 sklenjeno pogodbo o izvajanju rehabilitacije. Hkrati je bila na spletni strani ZPS objavljena novica o pričetku ter priložena vsa dokumentacija v elektronski obliki. Prvič je bila v letu 2022 tudi možnost prijave preko elektronske prijavnice. Na osnovi prejetih prijav se je opravila razporeditev po terminih. Pri tem moramo upoštevati vse specifične potrebe paraplegikov in tetraplegikov. Možnost udeležbe imajo vsi paraplegiki in tetraplegiki, ne glede na članstvo v organizaciji. Tisti, ki se niso odločili za članstvo v ZPS, imajo pa poškodbo hrbtenjače ali stanje po bolezni hrbtenjače, lahko najdejo vse potrebno za prijavo na spletni strani Zveze paraplegikov Slovenije, vendar je takih prijav zelo malo.

Po razpisnih pogojih nam ZZZS določa število paraplegikov in tetraplegikov ter obveznih spremljevalcev. V zadnjih letih je bilo za 510 paraplegikov in tetraplegikov ter 69 obveznih spremljevalcev odobrenih do sedemnajst dni. Organizatorji se lahko potem odločimo za krajše izvajanje programa, vendar ne krajše od sedmih dni, če je to utemeljeno z zdravstvenim stanjem udeležencev in organiziranjem skupinske obnovitvene rehabilitacije in je s tem omogočeno večje število udeležencev.

Poleg tega je potrebno še prej opraviti vse pisne in ustne dogovore z

Nočno kopanje v bazenu z morskovo vodo v Domu paraplegikov Pacug (Foto: osebni arhiv JZ)

vsemi izvajalci ter s tem zagotoviti najboljše pogoje za člane. V okviru omenjenega programa izvajalci skupinske obnovitvene rehabilitacije nudijo namestitve v ustrezno opremljenih dvoposteljnih sobah glede na indikacijo, začetni in zaključni zdravstveni pregled ter tri terapije, in sicer delno ali celotno masažo, individualno razgibavanje spodnjih ali zgornjih okončin in protibolečinsko terapijo oz. drugo terapijo po dogovoru z zdravnikom. V to je vključen tudi polni penzion in neomejeno kopanje v bazenu, v Domu paraplegikov Pacug pa v bazenu z morskovo vodo.

Preko lokalnih društev paraplegikov smo organizirali in zagotovili prevoze s prirejenimi vozili za vse, ki si niso uspeli zagotoviti lastnega prevoza.

V letu 2022 so se termini pričeli izvajati 9. maja v Domu paraplegikov Pacug in so se izvajali do oktobra, medtem ko se je v Zdravilišču Laško in Termah

Radenci s termini pričelo en teden kasneje in je potekalo vse do decembra.

Na podlagi prijavnice, ki so prispale pravočasno, se je razporedilo prijavljene paraplegike in tetraplegike po terminih glede na želje in potrebe, ki so jih izrazili v prijavi. Najtežje delo je bila razporeditev po terminih v Domu paraplegikov Pacug, saj večina želi koristiti termin v juliju in avgustu, kar je nemogoče.

Kot kažejo izkušnje prejšnjih let, se vsako leto prijavi približno 550 članov, torej nekaj več kot polovica članstva, od tega okoli 200 v domu paraplegikov, ki jih je potrebno ustrezno razporediti po terminih. V to niso všteti spremljevalci, tako obvezni kot samoplačniki.

Kljub številnim usklajevanjem pa vsem terminsko ali kako drugače ne moremo ustreči, zato morajo

prestaviti svoj termin, v določenih primerih pa tudi izvajalca skupinske obnovitvene rehabilitacije.

Zaradi dejstva, da se prijavi dobra polovica članstva, lahko skoraj vsi pravočasno prijavljeni koristijo skupinsko obnovitveno rehabilitacijo vsako leto, čeprav je v razpisnih pogojih omenjeno, da jim pripada vsako drugo leto. Situacija bi se obrnila v primeru, če bi se prijavi vsi člani. V tem primeru bi tisti, ki so jo koristili prejšnje leto, izpadli in bi morali čakati priložnost naslednje leto. Vendar je to le teorija, ki se verjetno ne bo nikoli zgodila. Članstvo se vsako leto stara, včlanjujejo se novi člani, njihove poškodbe so zelo hude in tudi to je razlog, da se ne odločijo za prijavo, dokler se rehabilitacija popolnoma ne zaključi.

Razvoj medicine dandanes omogoča, da se rešujejo življenja po zelo težkih poškodbah, zato se k nam včlanjujejo

ljudje, ki zaradi hude invalidnosti potrebujejo celodnevno nego tako na domu kot tudi na skupinski obnovitveni rehabilitaciji.

V takih primerih je potrebno zagotoviti ustrezno spremstvo, kar vključuje popolno nego in kateterizacijo, ki je medicinsko osebje v zdraviliščih ne opravlja, so pa v večini primerov usposobljeni svojci, ki spremljajo paraplegika ali tetraplegika, z namenom zagotoviti optimalne pogoje za vsakega posameznega člana.

Skupinska obnovitvena rehabilitacija se izvaja z namenom ohranjanja preostalih sposobnosti, ki so še ostale po poškodbi ali bolezni oz. za preprečevanje nezaželenih zdravstvenih posledic, ki paraplegike in tetraplegike spremljajo.

Vsak posameznik se obravnava individualno, predpisane so mu

terapije, ki najbolj ustrezajo njegovim potrebam. Terapije temeljijo na fizikalnih metodah, individualno asistiranih in skupinskih vajah kot tudi aktivnih vadbah za člane, ki takšne terapije zmorejo. Za lajšanje bolečin se izvajajo različne vrste protibolečinskih terapij in razne vrste masaž.

Skupinska obnovitvena rehabilitacija ima poleg zdravstvenih učinkov tudi psihološki in socialni moment, zato pri izvajalcih za zapolnitev prostega časa namenjajo veliko pozornosti različnim animacijam, da se lahko gostje med seboj družijo in navezujejo nova poznanstva ter izmenjujejo izkušnje.

Na osnovi strokovnih mnenj zdravnikov in fizioterapevtov ter poročanja paraplegikov in tetraplegikov je očitno, da ima skupinska obnovitvena rehabilitacija blagodejen učinek na človeka s poškodbo hrbtenjače.

Drago Perko | Košarkarska Liga ABA

SESTANEK S PREDSTAVNIKI LIGE ABA

Pred nami je sklepni del sezone 2022/2023, v mislih in načrtih pa je že nova – 16. sezona Regionalne NLB Wheel lige. V veliko zadovoljstvo nam je, da smo se 6. februarja 2023 v prostorih Zveze paraplegikov Slovenije, ki vodi regionalno ligo, sestali s predstavniki Lige ABA. Izmenjali

smo si mnenja in izkušnje, predvsem pa spregovorili o možnosti krepitve medsebojnega sodelovanja in povezovanja. Sestanka sta se v imenu Lige ABA udeležila **Dubravko Kmetović**, direktor ABA Lige j. t. d., ter **Aleksandra Baždarić**, vodja marketinga.

Prisotni so bili tudi predstavniki NLB Wheel lige: **Dane Kastelic**, predsednik Zveze paraplegikov Slovenije, **Gregor Gračner**, vodja NLB Wheel lige, ter strokovni sodelavci lige **Žarko Tomšič**, **Dražen Štok** in **Mitja Dečman**.

Sestanek s predstavniki Lige ABA (Foto: Drago Perko)

Tanja Kovačič | Vabilo na izobraževanje

DELAVNICE KREATIVEGA PISANJA

Zveza paraplegikov Slovenije organizira cikel petih delavnic kreativnega pisanja. Skupaj bomo pisali, brali in debatirali o kreativnih rešitvah vaših literarnih izzivov. Z delavnicami, ki bodo potekale vsako drugo sredo v popoldanskem času, želimo udeležence navdušiti za pisanje, jih podpreti v smeri kreativnega mišljenja ter spodbuditi k branju literature.

Delavnice so namenjene vsem, ki se radi pisno izražate in ki bi radi znali to početi še bolje. Vsem, ki ste po duši kreativni in bi radi svoja znanja nadgradili. Zasnovane so za začetnike, zato predznanje ni potrebno.

Termini delavnic so: 29. marec, 12. april, 26. april, 10. maj in 24. maj 2023. Vse delavnice bodo potekale od 15:00 do 16:30 na Zvezi paraplegikov Slovenije na Štihovi 14 v Ljubljani. S seboj prinesite papir in pisalo ali računalnik.

Delavnice bo vodila **Maja Milošević Čustić**, slovenska pesnica, ki je bila leta 2014 finalistka Mentorjevega natečaja za mlado literaturo Urška, leta 2018 pa je izdala prvenec *Oder* za

Delavnice kreativnega pisanja so namenjene vsem, ki se radi pisno izražate in ki bi radi to počeli še bolje. (Foto: surfnetkids.com)

gluhe (Center za slovensko književnost, Aleph 2018), s katerim je bila nominirana za Jenkovo nagrado (2018) in izbrana na festivalu Pranger

(2019). Leta 2021 je bila finalistka Pesniškega turnirja pod okriljem založbe Pivec. Od leta 2021 vodi delavnice kreativnega pisanja za dijake na Gimnaziji Bežigrad. Njene pesmi so bile prevedene v nemščino, makedonščino in albanščino.

Udeležba na delavnicah je brezplačna. Število prostih mest je omejeno.

Prijave zbiramo do zapolnitve mest na elektronski naslov tanja.kovacic@zveza-paraplegikov.com. Pri prijavi navedite ime in priimek, telefonsko številko, potrebne prilagoditve ter ali bo z vami na delavnici prisoten tudi osebni asistent. Za dodatne informacije kličite **Tanjo Kovačič** na 031 706 302.

*Mentorica delavnic bo pesnica Maja Milošević Čustić, ki je leta 2018 izdala prvenec *Oder* za gluhe. (Foto: Asha Past)*

Stojan Rozman | GOGO

SEZONA GOGO POHODOV 2023 PRED VRATI

Po tem, ko se je akcija Gibalno ovirani gore osvajajo oz. skrajšano GOGO v preteklem koledarskem letu glede na številčno obiskanost izkazala kot zelo uspešno sredstvo za preprečevanje izključenosti, apatičnosti in krepitev solidarnosti, medgeneracijskega sodelovanja in aktivnega življenja invalidnih oseb, se nadaljuje tudi v sezoni 2023.

Partnerji akcije GOGO, ki deluje v okviru odbora inPlaninec Planinske zveze Slovenije, ostajajo tudi v letu 2023 vodilne reprezentativne invalidske organizacije, ki združujejo glavnino gibalno oviranih oseb po Sloveniji: Društvo distrofikov Slovenije, Zveza paraplegikov Slovenije, Zveza društev za cerebralno paralizo – Sonček in Združenje multiple skleroze Slovenije.

Delovna skupina akcije GOGO si je za leto 2023 zastavila ambiciozen program. V načrtu ima petnajst inkluzijskih pohodov in še štiri v sklopu izobraževanj za strokovni kader. Večino ciljev predstavljajo na novo izbrane lokacije, ki jih gibalno ovirani udeleženci oz. inPlaninci, kot se imenujejo, še niso imeli možnosti

obiskati in so razpršene širom Slovenije. Za dva pohoda v »neznano« lokacije še niso javno razkrite, ostaneta naj pod tančico skrivnosti. Zanimivost javnosti bo zanje izvedela nekoliko kasneje, pa vendar ob pravem času, ki omogoča nemoteno izvedbo. V manjšini so pohodi s cilji iz preteklih let in tudi ti obstajajo z razlogom. Eden takih je pohod na Veliko planino, ki v letu 2022 zaradi slabega vremena ni uspel in za katerega je bil interes udeležbe precejšen. Delovna skupina se ga je zato odločila vključiti v program za leto 2023 v upanju, da bo vreme temu bolj naklonjeno.

Pri sodelovanju v akciji GOGO je v ospredju stremeti k istemu cilju, da oviranim damo možnost in priložnost,

da se gibljejo po naših gorah na način, ki ga zmorejo. Skupaj presehamo marsikatere ovire, ki bi jih posameznik žal težko oz. sploh ne. Družbo spreminjamo na različne načine, rezultat pa je vedno večji obisk pohodnikov na pohodih, ki jih GOGO organizira, in s tem tudi vedno več angažiranih prostovoljcev.

K sodelovanju je potrebno vabiti nove prostovoljce, da sami doživijo to izkušnjo in jo delijo dalje, da vidijo, kaj nekdo zmore oz. kaj vse zmoremo, če združimo moči.

Vsak pohod je zgodba zase. Že sedaj vemo, da bo v prav posebnem duhu v tem letu potekal vsaj eden. Za 23. september 2023 je načrtovan inkluzijski pohod na Debeli rtič, ki bo

sovpadal z dvema jubilejema, 130-letnico Planinske zveze Slovenije in 70-letnico Slovenske planinske poti, ter z dnevom slovenskega športa in mednarodnim dnevom znakovnih jezikov. Češnja na torti tega dne pa bo zaključek Slovenske planinske poti za slepe in slabovidne planince, ki so jo pričeli leta 2020 na Mariborski koči.

Pohodi niso le poti k ciljem, ampak so sami po sebi že cilji – osvojene gorske točke, kjer pohodniki ob gorskih razgledih predahnejo, se okrepcajo in kjer steče pomemben del družabnega življenja inkluzije vključenih in povezovanja. To je nemalokrat priložnost za povezovanje različnih akcij, priložnost, ko gluhi strežejo v kočah in postrežejo gibalno ovirane. Koče so nemalokrat stičišče večjih, hkrati odvijajočih se pohodov skupin v odboru inPlaninec, ko se denimo gibalno ovirani srečajo z nevrorazličnimi ali slepimi pohodniki, ki jim pomagajo na poti do planinskih ciljev, vzpostavi pa se še veliko podobne medsebojne podpore.

Postanek ob kočah pa je priložnost tudi za kulturo. Člani delovne skupine si prizadevajo, da se želje prenekaterih gibalno oviranih pretopijo v realizirane cilje, puščajoč pozitivno izkušnjo in lepe spomine osvojenih gorskih točk, tudi s popestritvijo programa z vključevanjem glasbenih točk, stand up nastopov, recitiranjem pesmi ipd. Še posebej so veseli aktivne udeležbe gibalno oviranih pohodnikov, kadar ti izrazijo svoje

talente, ob tem pa prispevajo k dobremu in sproščenemu gorskemu vzdušju ter polepšajo dan tudi ostalim.

Doživetje pohoda, veselje in osvojen cilj vsakega posameznika je tisto, kar me navdihuje in daje željo po še več izvedenih in obiskanih pohodih. Ne glede na to, kako je posameznik prispel do vrha, je pohodnik v srcu in telesu.

Če se kot bralec vidite v tesnejšem sodelovanju na katerem od gorskih ciljev, vas vabimo, da navežete stik s člani delovne skupine GOGO. Mi že

nestrpno pričakujemo začetek sezone 2023 in se veselimo uspešne izvedbe vsakega pohoda posebej ter aktivne udeležbe vsakega inPlaninca.

Častno pokroviteljstvo akcije v letu 2023 prevzema predsednica Republike Slovenije, dr. **Nataša Pirc Musar**.

KOLEDAR POHODOV V 2023:

15. april	sobota	STRUNJAN–PORTOROŽ
20. april	četrtek	SELO V PREKMURJU
20. maj	sobota	ŽAVCARJEV VRH
8. junij	četrtek	STAR MALN
10. junij	sobota	KAL NAD HRASTNIKOM
17. junij	sobota	DOM POD STORŽIČEM
2. julij	nedelja	PARAFEST SOČA
19. avgust	sobota	KOŠENJAK
27. avgust	nedelja	NEZNANO
9. september	sobota	VELIKA PLANINA
14. september	četrtek	TROMEJNIK
23. september	sobota	ANKARAN–DEBELI RTIČ
30. september	sobota	NEZNANO
10. oktober	sobota	CUDV Draga IG

URI in MojaPot.si | Osebna asistenca

MAREC 2023 JE PRINESEL NOVE, VIŠJE POSTAVKE IZPLAČIL ZA OSEBNE ASISTENTE

V 27. izdaji Uradnega lista Republike Slovenije Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti sporoča spremembe Pravilnika o osebni asistenci.

S 1. marcem 2023 je najvišja bruto postavka za opravljeno uro storitve osebne asistence 10,90 EUR (prej 10

EUR) za vse asistente, ki nadomeščajo redno zaposlene osebne asistente na podlagi podjemne pogodbe, na podlagi začasnega in občasnega dela dijakov in študentov ter na podlagi začasnega ali občasnega dela upokojencev. Znesek 10,90 EUR na uro vključuje vse datjave.

Enako se najvišja bruto urna postavka iz 10 EUR dviga na 10,90 EUR za vse samostojne podjetnike, ki opravljajo delo osebne asistenta.

Cena ure storitve osebne asistence s 1. 3. 2023 znaša 15 EUR.

Maja Stojanov | povzeto po NSIOS.si / Multimodalna mobilnost

JAVNA PREDSTAVITEV RAZVOJA PROJEKTA

V četrtek, 23. februarja 2023, je v Zlati dvorani Narodne galerije potekala javna predstavitev aktivnosti enega izmed najpomembnejših vseslovenskih projektov, namenjenih vključevanju ranljivih skupin Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi.

Temeljni cilj projekta je osebam z različnimi oviranostmi, to je gibalno oviranim, slepim in slabovidnim, gluhim in naglušnim ter starejšim omogočiti samostojno mobilnost in dostopnost v javnem prostoru. V okviru projekta po standardiziranem sistemu, ki ga je razvil Geodetski inštitut Slovenije, osebe z različnimi oviranostmi pridobivajo podatke o ovirah v javnem prostoru, ki so podlaga za odpravo fizičnih ovir v mestih, izdelavo spletnih in fizičnih kart ter aplikacije za navigacijo.

Projekt je financiralo Ministrstvo za infrastrukturo, po prestrukturiranju ministrstev pa je projekt odsej v pristojnosti Ministrstva za okolje, podnebje in energijo. Izvajalec projekta je Geodetski inštitut Slovenije, kot partner pa sodeluje Beletrina, ki skrbi za spletno dostopnost.

Nataša Sax, državna sekretarka iz kabineta predsednika Vlade RS, je poudarila, da vlada podpira in pozdravlja tovrstne projekte, saj se zavedajo, da je vključevanje ranljivih v družbo dolgotrajen, nenehno razvijajoč se proces. »Podpora tovrstnim tematikam je vlada izkazala tudi z ustanovitvijo fokalne skupine med Vlado RS in Nacionalnim svetom invalidskih organizacij (NSIOS), ki na svojih mesečnih srečanjih odpira – in jih seveda poskuša zapirati – najbolj pereče tematike, s katerimi se invalidi srečujejo v vsakdanjem življenju, med njimi je tudi problematika mobilnosti. Zelo nas veseli, da obstajajo projekti, kot je Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi, katerega rezultati so odlična podlaga za razvijanje storitev izvajalcev ukrepov, ki bodo v praksi

Javna predstavitev projekta je bila s strani medijev dobro zastopana. (Foto: Primož Lavre)

dejansko izboljšali mobilnost ranljivih skupin.«

Darko Trajanov, generalni direktor Direktorata za trajnostno mobilnost in prometno politiko pri Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo, je poudaril pomen mobilnosti za vsakega od nas v vsakdanjem življenju.

Zbrane je nagovoril tudi samostojni strokovni sodelavec **Primož Jeralič**, ki je spregovoril v imenu mag. **Mateje Toman**, predsednice Nacionalnega sveta invalidskih organizacij (NSIOS) in predsednice Sveta za invalide Republike Slovenije. Kot je poudaril, doseženi rezultati projekta dokazujejo, da je prav dobro sodelovanje ministrstev in državnih institucij z občinami ter predstavniki civilne družbe, kot so v tem primeru tudi invalidske organizacije, ključno za oblikovanje celovitih rešitev in njihov prenos v prakso. Vsebinsko presega okvire dostopnosti grajenega prostora in prevoza, saj upošteva vse vidike dostopnosti tako fizičnega kot

digitalnega okolja in tudi specifične različnih invalidnosti in oviranosti.

Borut Sever, direktor Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS, je izrazil zadovoljstvo ob dejstvu, da projekt še po sedmih letih ohranja zagon in je prepričan, da gredo prizadevanja, tudi s podporo vlade, v pravo smer. »Projekt prinaša pozitivne učinke v lokalnem okolju in naj povem, da sem pozitivno presenečen, kako se razmere v mestih, ki so pristopila k projektu, premikajo na bolje. Zame osebno, za vse invalide, za starejše in otroke.«

Razvoj projekta in njegove cilje je predstavil mag. **Roman Renner**, svetovalec direktorja GI in vodja projekta. Poudaril je, da združevanje tehničnega in socialnega znanja, ki ga združujejo v projektu, zagotavlja veliko dodano vrednost vsebinam mobilnosti in dostopnosti.

Mitja Čander je o projektu spregovoril kot invalid in kot direktor Beletrine, ki pri projektu sodeluje na

Na predstavitvi projekta so spregovorili tudi predstavniki gibalno oviranih oseb. (Foto: Primož Lavre)

področju spletne dostopnosti. »Pomembno je, da smo tudi invalidi mobilni na preprost način, tako lahko izvršujemo vsakodnevne potrebe, pridemo na primer do zdravnika, na upravno enoto, na nogometni stadion ali na kulturno prizorišče in tako živimo polnovredno življenje. A ni pomembna le fizična dostopnost, danes namreč živimo v hibridnem času, ko o mobilnosti ne moremo več razmišljati na analogni način, temveč o njeni fizični in virtualni dimenziji. Vsak razvoj družbe bo zato moral upoštevati spletno dostopnost in glede tega sem optimist. Ta projekt je namreč eden izmed tistih, ki kažejo, da se da z vztrajnostjo in sodelovanjem stvari premikati na bolje.«

Vojka Šergan, predstavnica Občinskega sveta Občine Hrastnik, je orisala prizadevanja za vključevanje invalidov in drugih ranljivih skupin v njihovi občini, ki že od leta 2006 nosi naziv Občina po meri invalidov. Pri tem posebno pozornost namenjajo prav mobilnosti, med drugim so se uspešno vključili v projekt Prostofer, to je trajnostni vseslovenski prostovoljski projekt zavoda Zlata mreža za mobilnost starejših. K projektu Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi

oviranostmi je Občina Hrastnik pristopila septembra 2022.

Tudi Občina Zagorje ob Savi že od leta 2008 nosi naziv Občina po meri invalidov in kot je povedal v. d. direktorja tamkajšnje Občinske uprave **Matej Drobež**, so že desetletja aktivni pri izboljševanju mobilnosti iz preprostega razloga, ker se soočajo s problemom onesnaženega zraka.

Občina Kočevje se je projektu Omogočanje multimodalne mobilnost oseb z različnimi oviranostmi pridružila leta 2021 in po besedah **Lili Štefanič**, direktorice Občinske uprave, so se s tem odprle nove možnosti za vključevanje ranljivih skupin na področju mobilnosti. Občina sicer že zgledno skrbi za ranljive skupine, na primer s projektom brezplačnih prevozov za starejše, ki ga od leta 2018 izvajajo z Zavodom Sopotniki.

Pomembno vlogo v projektu igrajo tudi predstavniki ranljivih skupin, ki so o svojih vsakodnevni zagatah in o tem, kaj jim prinašajo rezultati projekta, spregovorili na dogodku. Predstavniki slepih in slabovidnih **Mitja Osolnik** je glede fizične mobilnosti pohvalil urejenost javnega potniškega prometa v Ljubljani in taktilne oznake na pločnikih, glede

spletne dostopnosti pa je povedal, da se sam precej dobro znajde, saj se ukvarja z glasbo, ob tem pa opaža, da se je v petnajstih letih spletna dostopnost zelo izboljšala.

Mirjam Kanalec je povedala, da so bili zelo veseli povabila GI k sodelovanju pri zajemu podatkov, saj je za gibalno ovirane prav fizična dostopnost najbolj pereča. Za ljubljansko občino pravi, da se dolgoletna prizadevanja za izboljšanje zelo poznajo, kar sama, ki je na invalidskem vozičku že skoraj štirideset let, še kako opazi.

Anton Iskra, svetnik Občine Kamnik je govoril v imenu starejših gibalno oviranih in poudaril, da je rezultat dolgoletnih prizadevanj občine urejena dostopnost številnih javnih objektov, urejene so tudi ceste, vendar se še srečujejo s težavami.

Vladimir Kastelec, predsednik Društva oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine, je povedal, da gluhim in naglušnim dostopnost omogoča tolmačenje v znakovnem jeziku, s podnapisi in slušno zanko.

Matej Verbajš, pravne in kadrovske zadeve ZPS | Nadomestilo za invalidnost

DO NADOMESTILA ZA INVALIDNOST UPRAVIČENI (TUDI) MLAJŠI INVALIDI, KI SO ZANJ ZAPROSILI ŽE MED ŠOLANJEM

Na Zvezi paraplegikov Slovenije smo imeli uspešen primer, ko je bilo članu priznано nadomestilo za invalidnost za ves čas šolanja, čeprav je zanj zaprosil že med šolanjem in ne šele po končanem šolanju, kot je bilo to običajno.

Osebe, ki postanejo invalidi pred prvo zaposlitvijo, torej še preden se vključijo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, pravic iz tega zavarovanja ne morejo koristiti. V tem primeru lahko status invalida in nadomestilo za invalidnost prejmejo na podlagi Zakona o socialnem vključevanju invalidov, pred njim pa je bilo to možno po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb. Ta dva zakona namreč pod določenimi pogoji omogočata pridobitev pravic zaradi invalidnosti tudi, če oseba pred nastankom invalidnosti ni bila obvezno zavarovana.

Do tukaj je še vse v redu. V letu 2020 je varuh človekovih pravic ugotovil, da so centri za socialno delo različno in napačno tolmačili zgornjo zakonodajo in šolajočim invalidom niso priznavali statusa niti nadomestila za invalidnost, čeprav bi jim to po zakonu pripadalo. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve se je na to odzvalo tako, da je pripravilo nov »interventni« zakon – Zakon o izplačilu neizplačanega nadomestila za invalidnost, ki naj bi te napake odpravil. V njem so predvideli, da nadomestilo za invalidnost pripada vsem tistim, ki ga niso dobili v času šolanja (zaradi napačnih informacij centrov za socialno delo), so ga pa dobili po končanem šolanju.

V konkretnem primeru je naš član, potem ko je od centra za socialno delo dobil napačno informacijo, da mu nadomestilo v času šolanja ne pripada, vlogo vseeno vložil, saj je od ministrstva dobil drugačno informacijo. Center za socialno delo mu je nato, kljub drugačnim prvotnim informacijam, nadomestilo priznal in ga je začel prejemati med šolanjem.

Po sprejetju zgoraj omenjenega interventnega zakona se je član ponovno obrnil na center za socialno delo in zaprosil za neizplačano nadomestilo še za čas od začetka šolanja do dneva, ko mu je bilo nadomestilo priznано. Center za socialno delo je na podlagi »interventnega« zakona njegovo vlogo zavrnil iz razloga, da se neizplačano nadomestilo izplača samo tistim, ki so bili brez nadomestila celotno šolanje. Ker pa je sam nadomestilo prejel vsaj za del šolanja, mu razlika ne pripada. Članu smo pomagali pri pripravi pritožbe, saj je nadvse nelogično, da bi se nadomestilo naknadno izplačalo zgolj nekemu, ki ga ni dobil do konca šolanja, nekdo ki se je za svoje pravice (kljub napačnim informacijam) zavzel in dal vlogo ter z njo še uspel, pa ne. Center za socialno delo pritožbe ni sprejel in je zadevo predal v odločanje ministrstvu.

Slednje si je za odločanje vzelo precej časa – pritožba je bila vložena julija 2022 in do konca leta 2022 se ni zgodilo nič (zakonski rok za odločitev je sicer dva meseca). Član se je vmes obrnil še na zagovornika načela enakosti, ki je pritrdil našim pritožbenim navedbam in ministrstvo pozval, da odpravi diskriminacijo.

Člana so celo pozvali, da s pritožbo vztraja, po potrebi vse do ustavnega sodišča, če bo to potrebno. O tem je član z našo pomočjo še sam obvestil ministrstvo in jih pozval k odločitvi.

Ker ministrstvo še vedno ni odreagiralo niti se ni odzivalo na poizvedbe o stanju zadeve (kar je samostojna kršitev upravnega postopka in upravnega poslovanja), smo članu v februarju 2023 pripravili zadnji poziv ministrstvu pred vložitvijo tožbe zaradi molka organa in mu dali osemdnevni rok za odločitev. Ministrstvo je nato konec februarja, po več kot sedmih mesecih, le izdalo odločbo in pritožbo člana prepoznalo kot upravičeno ter mu priznalo nadomestilo za vsa preostala leta šolanja za nazaj. Z odločbo smo vsebinsko zadovoljni, s samim postopkom pa ne.

Ministrstvo je kljub nekoliko drugačni dikciji v zakonu priznalo pravico do nadomestila za invalidnost, četudi je član pridobil nadomestilo že med šolanjem in ne šele po končanem šolanju.

Vsem članom, ki ste morda v podobni situaciji – da imate še v teku postopke za izplačilo neizplačanega nadomestila (po Zakonu o izplačilu neizplačanega nadomestila za invalidnost – ZINNI) in ste delno nadomestilo prejeli tudi v času šolanja, svetujemo, da se sklicujete tudi na stališče zagovornika načela enakosti (priporočilo št. 0702-212/2022/3 z dne 19. 12. 2022) in vztrajate pri izplačilu tudi za čas od začetka šolanja dalje. Za dodatno pravno pomoč se obrnite na naše strokovne službe.

ČESA (NE) PRINAŠA ZAKON O DOSTOPNOSTI DO PROIZVODOV IN STORITEV ZA INVALIDE?

Državni zbor je januarja z namenom prenosa evropske direktive o dostopnosti sprejel *Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide*, ki ponudnikom nekaterih proizvodov in storitev nalaga prilagoditve njihovih proizvodov in storitev, da bodo ti v čim večji meri dostopni tudi invalidom. Določa pa tudi izjeme, ko to ne bo potrebno.

Proizvodi in storitve, ki so na novo urejeni

Zakon se ne nanaša na splošno na vse proizvode in storitve, kot bi to lahko sklepali iz njegovega imena, temveč zgolj na točno določene proizvode in storitve, ki naj bi bile pomembne tudi za invalide ter predvsem na:

- plačilne terminale, preko katerih npr. plačujemo s kartico v trgovinah,
- bankomate,
- terminale (zaslone) za zagotavljanje informacij,
- prodajne avtomate za vozovnice,
- računalnike, tablice, pametne telefone in mobilne aplikacije,
- dostop do televizijskih programov in avdiovizualnih vsebin na zahtevo,
- bančne storitve,
- e-knjige in bralnike za e-knjige,
- e-trgovine.

Za vsakega od navedenih skupin proizvodov in storitev zakon določa osnovne obveznosti, kot npr. da morajo biti plačilni terminali in bankomati dostopni in uporabni za osebe z različnimi invalidnostmi, da imajo računalniki in tablice prilagojen uporabniški vmesnik, da ponudniki zagotavljajo ustrezne podpore storitve in informacije o dostopnosti ter podobno. Ključno vodilo pri tem je, da morajo biti proizvodi in storitve izdelani tako, da jih v največji možni meri lahko koristijo tudi osebe z različnimi invalidnostmi (npr. gibalno ovirani, senzorno ovirani).

Zakon predvideva, da bodo podrobnejše obveznosti za ponudnike proizvodov in storitev določila ministrstva s pravilniki.

Prevozi

Zakon posebej obravnava tudi storitve prevoza, a le v manjšem delu – novi zakon ponudnikom prevozov nalaga predvsem informiranje o njihovih storitvah in o potovalnih informacijah v realnem času in na dostopen način (npr. kdaj pride avtobus ali vlak), ne ureja pa obveznosti prilagoditve samih prevozov. Slednje je predmet drugih EU in slovenskih predpisov in se s tem zakonom ne spreminja. Nekaj več o tem tudi spodaj.

Izjeme

Zakon določa tudi določene izjeme, ko prilagoditve proizvodov in storitev niso obvezne. Obveznosti nimajo ponudniki storitev, ki so mikropodjetja, to je, če imajo manj kot

deset zaposlenih in manj kot dva milijona evrov letnega prometa. Ti sicer svoje storitve lahko vseeno prostovoljno prilagodijo.

Druga izjema velja za vse ponudnike proizvodov in storitev, ne glede na njihovo velikost, in sicer niso dolžni prilagoditi oz. uskladiti svojih izdelkov ali storitev, če bi to zanje pomenilo preveliko (nesorazmerno) breme, npr. visoki stroški, ki jih prihodki od prodaje izdelka ne opravičujejo.

Tretja izjema so primeri, ko bi prilagoditev pomenila bistveno spremembo samega proizvoda ali storitve in bi se s tem spremenile njegove ključne lastnosti. Glede na nabor proizvodov in storitev bo ta opcija verjetno prišla redko v poštev. Ponudniki bodo morali takšne izjeme dokumentirati in o njih poročati državnim organom (tržnemu inšpektoratu in drugi pristojnim za nadzor), ti pa bodo lahko upravičenost izjem tudi sami preverili.

Začetek uporabe

Zakon ima zelo dolg rok do začetka uporabe, in sicer prične veljati šele 28. junija 2025, kar daje ponudnikom dovolj časa, da prilagodijo svoje proizvode in storitve oziroma da izpeljejo postopke, da njihove prilagoditve zaradi dopustnih izjem niso potrebne. A tudi do takrat ni nujno, da bodo vsi bankomati, terminali in e-knjige prilagojeni in dostopni, saj lahko ponudniki svoje proizvode, ki jih bodo dali na trg pred junijem 2025, uporabljajo še nadaljnjih pet let, torej vse do leta 2030.

Drugi proizvodi in storitve

Za vse druge proizvode in storitve (tudi za avtobusne in železniške prevoze) se še naprej uporablja predvsem Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, ki že od leta 2010 ponudnikom prepoveduje diskriminacijo zaradi invalidnosti pri dostopnosti do blaga in storitev. Ta zakon že sedaj nalaga vsem ponudnikom blaga in storitev (in tudi mikropodjetjem, ki so sicer po novem Zakonu o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide izvzeti pri ponujanju storitev), da pri ponujanju blaga in storitev upoštevajo vse vidike njihove dostopnosti za invalide. Omenjeno od decembra 2020 velja tudi za ponudnike avtobusnih prevozov, medtem ko imajo ponudniki železniških prevozov ta rok do decembra 2025.

Tudi ta zakon sicer pozna podobno izjemo, da prilagoditev oziroma dostopnost ni potrebna, če bi šlo za

nesorazmerno preveliko breme za ponudnika.

Komentar

Kljub želji, da novi Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide izboljša dostopnost za invalide, v oči precej bode dejstvo, da podobne obveznosti v Sloveniji že poznamo, in sicer na podlagi omenjenega Zakona o izenačevanju možnosti invalidov. Roki za prilagoditve so po slednjem že potekli za vse proizvode ali storitve z nekaj izjemami, kot so zgoraj omenjeni prevozi in prilagoditve grajenega okolja. Ta zakon je torej veljal tudi za vse sodobne proizvode in storitve, ki jih je sedaj na novo uredil novi zakon in precej podaljšal njihove roke za uveljavitev. Če je npr. za e-knjigo ali bankomat po Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov rok za prilagoditev potekel v letu 2010, ga je novi zakon podaljšal do leta 2025 ali celo do 2030. Lahko bi rekli, da je država storila korak

nazaj in za določene proizvode in storitve varstvo celo zmanjšala.

Na to problematiko smo na Zvezi paraplegikov Slovenije ministrstvo večkrat opozorili, tudi v samem parlamentarnem postopku, a posluha ni bilo. In to kljub temu, da je na iste stvari opozarjal tudi zagovornik načela enakosti, katerega priporočila so bila prav tako preslišana. V ZPS se prav tako nismo strinjali s tako dolgimi (novimi) roki za uskladitev kot tudi ne za splošno izjemo za mikropodjetja, saj so druge izjeme zadostne, da se gospodarstvo prekomerno ne obremenjuje. Če je namreč možno neko prilagoditev izvesti brez težav, ne vidimo razloga, da takšna obveznost ne bi obstajala.

Glede na zahteve direktive EU, ki ureja to področje, smo predlagali tudi večjo vlogo invalidskih organizacij v postopkih nadzora in da naj se globe z novim zakonom ne znižajo, čemur ministrstvo prav tako ni sledilo.

NOVI POGOJI UPRAVIČENOSTI DO MEDICINSKIH PRIPOMOČKOV

V veljavo stopajo spremembe, ki širijo pravice do medicinskih pripomočkov, enotijo trajnostno dobo in na novo določajo zdravstvena stanja za določene pripomočke.

Spremembami in dopolnitvami Sklepa o zdravstvenih stanjih in drugih pogojih za upravičenost do medicinskih pripomočkov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja so predvsem na novo določena zdravstvena stanja in drugi pogoji za nove medicinske pripomočke ter spremenjena zdravstvena stanja in drugi pogoji za nekatere medicinske pripomočke, ki so že pravica iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Širitev pravice do medicinskih pripomočkov

Med pravice se uvrstijo novi MP:

- električna negovalna postelja s trapezom za obračanje, varovalnima posteljnima ograjicama in posteljno mizico;
- inhalatorji – nova vrsta inhalatorja in nova pravica do vzdrževanj in popravil;
- alarmni sistem proti nočnemu močenju postelje;
- potrošni materiali za vse vrste inhalatorjev (set za inhalator, maska ali ustnik, povezovalni kabel, razpršilna membrana, posodica z razpršilno membrano, filter na izdihu in nastavek za filter na izdihu);
- enoodmerna hipertonična raztopina NaCl;
- teleskopska očala – ni več medsebojnega izključevanja pravice do teleskopskih in korekcijskih očaj;
- povečevalno steklo (lupa) – skrajša se trajnostna doba za otroke, mlajše od 15 let od 3 let na 1 leto;
- vakuumska opornica za zdravljenje rane na stopalu –

Na novo opredeljena je tudi upravičenost do negovalne postelje z dodatki. (Foto: disabilityshop.com.au/electric-hospital-bed-ajm-viscount)

spreminja se režim preskrbe s tem MP iz izposoje v last zavarovane osebe, posledično pa se podaljša doba trajanja iz 90 na 365 dni, kolikor je življenjska doba tega MP;

- senzorji za pulzni oksimeter za lepljenje na kožo – ni več omejitve na zavarovane osebe do 3. leta starosti;
- vakuumski zbirnik za plevralno drenažo – spremenjena je doba trajanja iz 2 kosov/7 dni na 1 kos/dan;
- brizge za dajanje olja in zdravil do vključno volumna 5 ml – spremenjena je doba trajanja iz 1 kos/dan na 3 kose/dan;
- nočne hlačne predloge (plenice) – opuščena je omejitev na 1 kos/dan;
- mobilne neprepustne hlačke – razširjena je možnost na 2 kosa/dan.

Poenotenje trajnostne dobe za naslednje MP:

- vozički – Poenotena je trajnostna doba (5 let) zaradi enake obravnave zavarovanih oseb in ker se izdajajo t. i. lahki vozički, katerih življenjska doba je vsaj 5 let.
- negovalna postelja z dodatki in prenosni nastavljivi hrbtni naslon – Skrajšuje se doba trajanja (izposoje) iz 10 let na 5 let, da bo določena enako kot za novo pravico do električne negovalne postelje, ki je podoben MP.

Postopek uveljavljanja pravice do MP:

- Zaradi poenostavitve postopka za ponovno izdajo večine potrošnega materiala za vse vrste inhalatorjev ne bo potrebna izdaja nove naročilnice za MP, temveč jih bodo zavarovane osebe lahko prevzele neposredno pri dobavitelju.
- Zaradi celovitejše zdravstvene obravnave na bolnišnični ravni in poenostavitve postopka uveljavljanja MP se določi obveznost napotnega zdravnika, da zavarovani osebi ob odpustu iz bolnišnice predpiše tudi MP.

Za vse informacije v zvezi z novimi pogoji upravičenosti se posvetujte s svojim ponudnikom oziroma dobaviteljem medicinskih pripomočkov.

Jože Globokar | Smučarski kamp Rogla

14. SMUČARSKI KAMP NA ROGLI KROJILO VREME

Na smučiščih Rogle je v organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije od 17. do 19. januarja 2023 potekal že 14. tradicionalni smučarski kamp. Tokrat so imeli smučarji vse tri dni slabo vreme. V hladnem vremenu jih je spremljala še megla, zadnji dan pa tudi sneženje in hud veter. Prvič je odpadla veleslalomski tekma.

Prvi in drugi dan so udeleženci kampa posvetili treningu, zadnji dan pa je bil namenjen veleslalomski tekmi. Za tiste parasmučarje, ki nimajo svojih monoskijev, so si pri avstrijskem proizvajalcu **Praschberger** tudi tokrat sposodili pet tovrstnih sedežev, ki se priprejo na smučko. Za smučanje na snegu je pri naših članih vse več zanimanja, zato je bilo na letošnjem kampu kar pet novincev, ki želijo osvojiti vijuganje po belih strminah. To znanje hitreje pridobijo tisti smučarji, ki so smučali že pred poškodbo.

Pa vendar smo se, v številčni družbi, spet imeli lepo (Foto: arhiv Zveze)

Foto: arhiv Zveze

Še posebej novincem so pri prvih zavojih tudi tokrat pomagale štiri študentke delovne terapije z Zdravstvene fakultete v Ljubljani in njihova mentorica mag. **Alenka Plemelj**. Sodelovali pa so še trije strokovnjaki s tega področja.

Na smučiščih Rogle je treniralo kar 15 parasmučarjev na monoskijih, spremljali pa so jih številni svojci in drugi spremljevalci. Med njimi se kampa že vrsto let udeležujejo tudi parasmučarji in njihovi spremljevalci s sosednje Hrvaške.

Po uspešnih treningih, ki so potekali v slabih pogojih, so udeleženci za zadnji dan načrtovali tri veleslalomski preizkušnje. Vse je bilo pripravljeno, tudi rezultatna lista, ki jo je sestavil naš parasmučar **Edo Ješe**. Tekmovanje, ki so ga načrtovali organizatorji smučišča Rogla, so morali odpovedati zaradi hudega vetra. Žal je tokrat zmagala narava, kar se je zgodilo prvič v vseh kampih doslej.

Foto: arhiv Zveze

Tokrat je smučarje na Rogli spremljalo izredno slabo vreme. (Foto: Alenka Plemelj)

Franci Slivšek | Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja

IZ DEŽELE CVIČKA

Novo leto, nova moč. Izdali smo novo številko interne revije Optimist – skozi leto 2022. V reviji so na kratko predstavljene vse izvedene programske aktivnosti skozi leto in prispevki članov, svojcev ter notranjih in zunanjih sodelavcev. Za vse, ki nimate tiskanega izvoda gradiva, vam je Optimist 2022 na voljo na spletnem naslovu: <https://drive.google.com/file/d/1ofsLhXaj36r-uzYKPUIidUI6JA3ebvT/view>.

PREDNOVOLETNO SREČANJE ČLANOV

December je mesec poln veselja in prazničnega vzdušja. Za naše članice in člane ter njihove svojce in spremljevalce smo ob koncu leta 2022 pripravili tradicionalno prednovoletno srečanje, in sicer smo se na decembrsko nedeljo zbrali v gostišču Pugelj v Novem mestu. Udeležencem je v pozdravnem nagovoru v imenu društva dobrodošlico zaželela podpredsednica društva **Martina Glavič**. Zahvalila se jim je za številčno udeležbo in za aktivno sodelovanje v društvenih aktivnostih tekom leta. Vsem je zaželela lepe praznike in prijetno počutje na srečanju. Zaupala pa nam je tudi skrivnost, da se je med nas skrivoma prikradel Božiček in za otroke pustil darilca, katere jim je v njegovem imenu razdelila.

V nadaljevanju sta za zanimiv in pester kulturni program poskrbela **Daniela Del Pilar Hočvar Aquilera** in **Borut Antončič** iz Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto. Daniela je diplomirana plesalka, ki prihaja iz Venezuele, živi pa v Novem mestu. Ples je njena strast, pleše že več kot 20 let. Je tudi državna prvakinja v orientalskih plesih. Udeleženci, predvsem moški del, so bili nad njenim plesom navdušeni. Borut pa nam je zaigral na kitaro in zapel čudovite pesmi, ki so pobožale dušo. Plesni in glasbeno-pevski nastop sta še dodatno popestrila dan in pričarala veselo vzdušje. Za hudomušen vložek pa je poskrbela gospa **Nada**, vsem dobro znana kot gospodarica iz šova Kmetija. Vsem nastopajočim se zahvaljujemo za njihov nastop.

Po kulturnem programu smo prisluhnili predstavitvi podjetja RTS Medical d. o. o. Predstavnika podjetja **Robert Žerovnik** in **Slobodan Banjac** sta udeležencem predstavila svoje podjetje in medicinske pripomočke, ki jih ponujajo in dobavljajo, invalidski voziček Aria, predvsem pa njihov lastni produkt, električni priklop za invalidske vozičke SPEED3X RS. Predstavila pa sta tudi svoj Zavod za osebno asistenco Best Asist. Udeležencem sta bila na voljo tudi za vsa dodatna vprašanja.

V prijetnem ambientu, ob dobri hrani in prijazni postrežbi smo pestro srečanje nadaljevali v pozno popoldne. Tovrstno srečanje je vsako leto množično obiskano. Je priložnost za druženje, klepet, izmenjavo izkušenj in medsebojno spoznavanje

Društvo paraplegikov
Dolenjske, Bele krajine
in Posavja

Šegova 119
8102 NOVO MESTO

Spletna stran:
dpdbp.zveza-paraplegikov.com
E-pošta:
društvo_paraplegikov2@-2.net

Odlična udeležba na prednovoletnem srečanju (Foto: arhiv Franci Slivšek)

ter pregled in analizo iztekajočega se leta. Zaradi epidemioloških razmer zadnji dve leti tradicionalnega srečanja nismo mogli organizirati, zato je bilo letošnje še toliko bolj težko pričakovano.

Zahvaljujemo se Društvu paraplegikov jugozahodne Štajerske za pomoč pri prevozu naših članov.

Najmlajši otroci v naši družbi (Foto: arhiv Franci Slivšek)

Vsi navdušeni nad gibi Daniele (Foto: arhiv Franci Slivšek)

DELAVNICE ROČNIH DEL

V novembru, ko se je bližal praznični čas, so se naše članice, ki delujejo v okviru ženske dejavnosti, zbrale na delavnici ročnih del. Ustvarjale so prekrasne voščilnice za božično-novoletne praznike, ki smo jih poslali sodelavcem, občinam, poslovnim partnerjem, sorodnim društvom ...

Tudi v letošnjem februarju je bila tema delavnice izdelovanje voščilnic, le da so bile te rojstnodnevne. Vsakemu članu namreč za rojstni dan pošljemo voščilnico, tudi če obletnica ni okrogla, da vsak ve, da se je nekdo spomnil nanj. Glede na odzive ugotavljamo, da jim te drobne pozornosti ogromno pomenijo.

Novembrska delavnica pridnih članic (Foto: arhiv društva)

Delavnico je vodila članica **Irena Matkovič**. Dan je potekal v ustvarjalnem in sproščnem duhu, s pustnim pridihom. Obiskale so nas tudi maškare, za posladek pa je poskrbela članica **Majda Rajar**, ki je spekla okusne krofe. Udeleženske pa so izdelale krasne živobarvne voščilnice.

Slastni krofi izpod Majdinih rok (Foto: arhiv društva)

TEKMOVANJE V BILJARDU ZA 14. POKAL ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

Zveza paraplegikov Slovenije (ZPS) je v soorganizaciji našega Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja organizirala tekmovanje v biljardu paraplegikov in tetraplegikov za 14. pokal ZPS. Tekmovanje je potekalo februarja v Planetu Tuš v Novem mestu. Pričelo se je ob 9.15 z žrebanjem ter kratko predstavitvijo poteka. Vodil ga je **Matej Brajkovič**. Izpeljava tekmovanja je potekala pod strokovnim vodstvom, ki pa je bilo primerljivo z uradnimi tekmovanji. Zaradi manjšega števila tekmovalcev se je moral prvotno načrtovani repasaž sistem spremeniti v skupinsko tekmovanje. Deset nastopajočih se je razdelilo v dve skupini po pet. V vsaki

Tekmovanje v biljardu na vozičkih (Foto: arhiv društva)

skupini so igrali vsak z vsakim. Najboljša dva iz vsake skupine sta se uvrstila v drugi del tekmovanja, ki je bil sestavljen iz dveh polfinalov in finala.

Igralo se je igro osmica, natančneje kmečka osmica, z razliko zaključka. Črno kroglo je lahko igralec vsakič, ko je bil na potezi, napovedal v poljubno luknjo. Vsi tekmovalci turnirja so

morali igrati sede na invalidskem vozičku. Na petih biljardnih mizah se je pomerilo deset tekmovalcev iz DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja, DP Prekmurja in Prlekije, DP ljubljanske pokrajine in DP Podravja. Naše društvo sta zastopala **Mirko Sintič** in **Gašper Peček**.

Končni vrstni red: prvo mesto **David Slaček**, ki je osvojil tudi prehodni

pokal, drugi je bil **Slavko Krajnc**, tretje mesto sta si delila **Zdenko Lilek** in **Rok Bratovž**.

Ob zaključku so najboljšim podelili pokal in medalje. Za praktične nagrade pa je poskrbelo naše društvo.

DELOVNO SREČANJE PREDSTAVNIKOV INVALIDSKIH ORGANIZACIJ

V prostorih našega društva smo ob koncu februarja, na pobudo našega predsednika **Jožeta Okorna**, organizirali delovno srečanje s predstavniki nekaterih invalidskih organizacij, ki delujejo na območju Mestne občine Novo mesto.

Delovnega srečanja so se s strani našega društva udeležili predsednik društva **Jože Okoren**, član upravnega odbora **Jože Cimermančič** in koordinatorka programov društva **Polona Povše**. Srečanja so se udeležili tudi strokovna delavka iz Društva oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine **Geni Močnik**, predsednik Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Novo mesto **Janez Kermc** in strokovna delavka njihovega društva **Marjana Gazvoda** ter arhitektka **Natalija Zanoški** iz Društva Est=etika. V nadaljnjih srečanjih pa se bodo pridružili tudi predstavniki Medobčinskega društva invalidov Novo mesto.

Namen delovnega srečanja je bil, da se pogovorimo o nadaljnjem sodelovanju pri pripravi analize dostopnosti javnih in drugih prostorov, storitev in informacij v Mestni občini Novo mesto, v kateri so bile na tem področju že narejene številne izboljšave. S pregledom prostorov, objektov, pripravo analize in ukrepov odprave arhitekturnih ovir pa si želimo, da bi se odpravile še preostale pomanjkljivosti in bi dobili bolj podroben pregled stanja dostopnosti za vse oblike invalidnosti. S tem bi še dodatno pripomogli k socialnemu vključevanju oseb z različnimi oviranostmi v družbo in lokalno okolje, samostojno ter družabno življenje invalidov, kar pa je eden od skupnih glavnih ciljev delovanja vseh invalidskih organizacij.

Delovno srečanje je bilo uvodno, predvsem spoznavne narave in z namenom predstavitve poteka nadaljnega sodelovanja.

PRIPREDAVATELJ PARAŠPORTNIK LETA, BRDO

Jože Okoren in predsednica RS, dr. Nataša Pirc Musar (Foto: Vid Ponikvar/Sportida)

Na prireditvi Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja so razglasili in podelili priznanja najboljšim športnicam in športnikom za leto 2022.

Najvišje priznanje ZŠIS-SPK – **prvi častni član** – je prejel predsednik našega društva **Jože Okoren**. V obširni obrazložitvi so bile izpostavljene vse njegove zasluge – več kot 50-letnem delu v športu invalidov, kjer se je izkazal kot tekmovalac, odličen organizator in funkcionar na številnih odgovornih mestih v Zvezi paraplegikov Slovenije in Zvezi ŠIS-SPK ter institucijah, kjer je zastopal obe organizaciji in predstavljal šport invalidov. Je že dobitnik častnega člana ZPS in številnih drugih najvišjih družbenih priznanj za šport. Med prvimi mu je čestitala predsednica Republike Slovenije, dr. **Nataša Pirc Musar**.

Čestitamo!

Delovno srečanje v prostorih našega društva (Foto: arhiv društva)

Anka Vesel, Peter Robnik, Mojca Selak | Društvo paraplegikov Gorenjske

GORENJSKE KAPLJICE

V preteklih mesecih je bilo v našem društvu precej živahno. V decembru smo se srečali na tradicionalnem prednovoletnem srečanju. Na društvu vsako sredo organiziramo ustvarjalne delavnice, ob torkih poteka rekreacija v dvorani Biotehničnega centra Naklo, naši člani imajo možnost igranja tenisa na vozičkih na pokritem teniškem igrišču v Športnem centru Kranj, strelci pa lahko trenirajo na strelišču v Škofji Loki. V marcu bomo organizirali srečanje ob dnevu žena in zbor članov.

Anka Vesel

PREDNOVOLETNO SREČANJE

»V življenju noč in dan vsak si piše svoj roman, moj mi pravi, da želi z mano si čim več strani ...«

poje **Tanja Žagar** in vsaj eno stran v naših življenjskih romanih smo skupaj zapisali v nedeljo, 18. 12. 2022, na tradicionalnem prednovoletnem srečanju članov, svojcev, prostovoljcev in prijateljev društva v Gostišču Marinšek v Naklem pri Kranju. Zaradi bolniške odsotnosti predsednika društva **Petra Robnika** je goste pozdravila **Anka Vesel**. Da je vse potekalo brez večjih zapletov pa je skrbel **Gašper Črnilec**. Po pozdravnem govoru sta besedo dobila predstavnika RTS Medical, ki sta

nam predstavila električni priklop za invalidski voziček Speed3x in lahek invalidski voziček Aria, ki ju lahko zdravnik predpiše na naročilnico.

Nato je nastopila glasbena gostja Tanja Žagar, nam zapela in z nami zaplesala ter med nas prinesla veselo razpoloženje in nam polepšala že tako lepo nedeljsko popoldne. Po dobrem prazničnem kosilu so nas člani Folklorne skupine Korenine in za ta dan izposojena člana Folklorne skupine DU Naklo zvalili na plesišče, skupaj smo priredili pravo predstavo, predvsem pa smo se razmigali in se nasmejali.

Kosilo se je zavleklo v pozne večerne ure, ko so se poslovili še zadnji gostje.

dpg DRUŠTVO
PARAPLEGIKOV
GORENJSKE

Ul. Lojzeta Hrovata 4/c
4000 Kranj

Spletna stran:
dpgkr.si

E-pošta:
dp.gorenjska@gmail.com

Zapeli in zaplesali smo s Tanjo Žagar. (Foto: arhiv društva)

Hvala vsem, ki z nami delite trenutke in pišete lepe spomine v naše življenjske romane.

Anka Vesel

USTVARJALNO SODELOVANJE V PROJEKTU MUTUNK II

O d novembra do januarja je na Društvu paraplegikov Gorenjske potekala začetniška slikarska ustvarjalnica pod umetniškim vodstvom **Anke Vesel**. Društvo je že leta enkrat mesečno organiziralo ustvarjalne delavnice, tokrat pa so (predvsem) udeleženske v okviru projekta MUTUNK II (na dolgo: Moja ustvarjalnost, tvoja ustvarjalnost, naša kultura), ki ga vodi Zavod O iz Škofje Loke, поблиže spoznavale likovno ustvarjanje. Glavni namen je bilo začetnicam v likovnem ustvarjanju predstaviti tako

Ustvarjena dela na razstavi v okviru projekta MUTUNK II (Foto: Mojca Selak)

osnovne koncepte, kot sta kompozicija in odnosi med barvami kot tudi različne ustvarjalne tehnike. Spoznali smo delo z odtisi različnih materialov, embossing tehniko, modeliranje na platno, polivanje barv. Nastale so poslikave manjšega formata, ki smo jih aplicirali na voščilnice, 3D-modeliranje, ki smo ga uporabili za izdelavo okraskov, slikali pa smo tudi na platna različnih

velikosti v različnih tehnikah. Pogosto smo uporabili tehnike, katerih rezultat so vzorci ali abstraktne poslikave. Naše poslikave so bile tudi del zaključne razstave, ki je bila večji del februarja odprta v začasni galeriji na Mestnem trgu v Škofji Loki. Otvoritev galerije je 3. in 4. februarja postregel z bogatim programom – od projekcij kratkih igranih in animiranih filmov, glasbenega in pripovedovalskega

nastopa do vodenih ogledov razstave in premiere predstavitev radijske igre. Udeleženci so odločeni z rednim ustvarjalnim delom nadaljevati tudi v prihodnje in raziskati tudi druga polja umetnosti. V marcu se bomo preizkusili v izdelovanju (okrasnih) predmetov, katerih podlaga bodo karton in različni materiali, ki so se nam nabrali na društvu.

Peter Robnik

DRŽAVNO PRVENSTVO V KOŠARKI NA VOZIČKIH

Društvo paraplegikov Gorenjske je bilo organizator 3. kola DP lige ZPS Bauerfeind v košarki na vozičkih v športni dvorani BTŠ Strahinj. Predvidene so bile tri tekme, vendar sta bili zaradi odsotnosti ekipe DP Maribor odigrani samo dve. V prvem srečanju sta se pomerili ekipi domačinov DP Kranj-Novo mesto in DP Ljubljana Mercator. V dokaj izenačeni tekmi v prvem polčasu so na koncu slavili domači z 48 : 34. V drugi tekmi pa sta se pomerili ekipi DP Celje Thermana in DP Ljubljana Mercator. Zmago so slavili Ljubljancani z rezultatom 51 : 41. V mesecu marcu bo še zadnje, 4. kolo, nato pa v aprilu play off, kjer bomo dobili državnega prvaka.

Na tekmi 3. kola DP lige ZPS Bauerfeind (Foto: Andraž Muljavec)

Anka Vesel

ŠAHISTI NA GORENJSKEM

Društvo paraplegikov Gorenjske je v torek, 21. februarja 2023, v sodelovanju z Zvezo paraplegikov Slovenije organiziralo drugi krog v šahovski ligi ZPS-Gradex. V gostišču Marinšek v Naklem se je zbralo 19 šahistov iz šestih lokalnih društev ZPS, med njimi tudi šahistka iz Društva paraplegikov Istre in Krasa. Šahisti so v sedmih krogih za razmišljanje posamičnih partij imeli na voljo 10, težje gibalno ovirani tetraplegiki pa 12 minut. Med posamezniki je zmaga pripadla našemu članu **Ivici Vukadinu**, ekipno pa so se naši šahisti uvrstili na 4. mesto. Tekmovanje je vodil arbiter **Silvo Simončič**.

Najboljši šahisti so prejeli medalje. (Foto: Ivica Vukadin)

Aleš Povše | Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske

CELJSKI GROFI

Društvene dejavnosti potekajo ne glede na letni čas. Včasih se dogaja malo več, spet drugič malo manj. Morda smo letošnjo zimo na prvi pogled kar malo prespali, ampak temu ni tako. Organizirali smo ligaški tekmovanji v košarki in šahu, se znali poveseliti v veselem decembru in pustnem času. Še posebej pa smo ponosni na številna priznanja, ki smo jih prejeli za naše predvsem športne uspehe v preteklem letu.

**DRUŠTVO PARAPLEGIKOV
JUGOZHODNE ŠTAJERSKE**

Opekarniška 15/a
3000 Celje

Spletna stran:
društvo-para-ce.si

E-pošta:
dce.paraplegik@guest.arnes.si

ŠPORTNIK CELJA 2022

Še večja kot na državni ravni je bila naša bera priznanj za športne uspehe na lokalni ravni. Že 55-tič sta namreč priznanja najboljšim podelili Mestna občina Celje in Športna zveza Celje na slavnostni prireditvi v Narodnem domu v Celju 30. januarja. Priznanja sta podeljevala župan MOC **Matija Kovač** in predsednica Športne zveze Celje **Saša Jeram**. Za kulturne točke je tokrat poskrbel celjski bend LPS.

Športnik leta je postal **Tim Mastnak**, športnica pa **Tina Šutej**. Podelili so tudi priznanja za najboljšo ekipo. V moški konkurenci je to postal Rokometni klub Celje Pivovarna Laško, v ženski pa Ženski košarkarski klub Cinkarna Celje.

Športniki Društva paraplegikov jugozahodne Štajerske so v letu 2022 dosegli številne odmevne rezultate, zato je bila bera priznanj res velika. Posebna priznanja za mednarodne

Na prireditvi Športnik Celja 2022 (Foto: arhiv društva)

uspehe so prejeli **Franček Gorazd Tiršek** za 3. mesto na svetovnem prvenstvu in streljanju v Dubaju in **Nenad Stojaković** in **David Škorjanc**, kot člana rokometne ekipe na vozičkih za osvojevo 3. mesto na svetovnem prvenstvu v rokometu na vozičkih v Kairu.

Za domače uspehe so bili nagrajeni **Metoda Žnidarec**, **Jerneja Štarkelj**,

Henrik Plank, **Nejc Stakne** in **Radosav Matić** za 1. mesto na državnem prvenstvu v atletiki in **Aleš Povše** za 1. mesto na državnem prvenstvu v kegljanju. Prav tako so za ekipni naslov državnih prvakov dobile priznanja tudi ekipe v športnem ribolovu, atletiki in košarki na vozičkih.

PEKA KROFOV

Leto je hitro naokoli in zopet je napočil pustni čas. Ker smo lansko leto ob peki krofov nadvse uživali, smo se odločili, da vse skupaj ponovimo tudi letos. Tokrat smo v goste povabili gospo **Tanjo Gobec**, ki je prava mojstrica dobrih starih jedi.

Gospa je del testa pripravila že vnaprej, tako da smo se sladkali že takoj na začetku, ko smo se ji pridružili tudi ostali. Nato nam je še v živo

prikazala, kako se pripravi testo, uporabila je tudi pirino moko. Njeni izdelki so bili nekaj posebnega. In ko so na mizi sladke dobrote, jih hitro zmanjka. Gospa Tanja Gobec nas je tokrat razvajala z navadnimi marmeladnimi krofi, krofi iz pečice, krofi iz pirine moke in miškami.

Potem, ko smo vse pospravili in pojedli, smo se prestavili na pravo pomladno sonce in ob kavici še naprej uživali v prelepem popoldnevu.

Končni izdelki ... njami, njami (Foto: arhiv društva)

PARAŠPORTNIK LETA 2022

Tako kot športniki brez invalidnosti si za svoje športne uspehe priznanja zaslužijo tudi najboljši med športniki invalidi. Najboljši športniki leta 2022 med invalidi so gluha atletinja **Leja Glojnarič**, gluhi teniški igralec **Marino Kegl**, moška reprezentanca gluhih v košarki tri na tri ter ženska ekipa v odbojki sede. Slavnostna prireditev je potekala 24. januarja v protokolarnem objektu Brdo pri Kranju. Veseli smo, da so bili med prejemniki priznanj tudi športniki Društva paraplegikov jugozahodne Štajerske, ki nadaljujejo tradicijo odličnih športnih dosežkov. **David Škorjanc** in **Nenad Stojaković** sta kot člana rokometne reprezentance na vozičkih za osvojen tretje mesto na svetovnem prvenstvu v Egiptu prejela srebrni znak. Prejemnik srebrnega znaka je bil

Srebrni znak rokometni reprezentanci (Foto: ZŠIS-POK)

tudi **Franček Gorazd Tiršek** za osvojeno tretje in dve četrti mesti na svetovnem prvenstvu v streljanju v Dubaju. Posebno priznanje za perspektivnega mladega

parašportnika pa je prejel mladi paraplavalec **Gašper Glušič**, ki je med drugim tekmoval na evropskih igrah mladih parašportnikov na Finskem.

1. KROG LIGE ZPS BAUERFEIND SLOVENIJA

Tudi sezona 2022/2023 v košarki na vozičkih – že 31. po vrsti – se je podobno kot prejšnja leta pričela s 1. krogom na celjskem koncu v organizaciji Društva paraplegikov jugozahodne Štajerske, in sicer 10. decembra v športni dvorani v Polzeli. Tudi letos v ligi nastopajo štiri ekipe, ki se bodo pomerile na štirih turnirjih, seštevek zmag pa bo dal najboljšo med njimi.

V Polzeli smo si lahko ogledali dve tekmi. Domača ekipa DP Celje Thermana je bila boljša od ekipe DP Maribor z 49 : 45, Mariborčani pa so nato v drugem srečanju premagali ekipo DP Ljubljana Mercator s 55 : 35. Združena ekipa Kranja in Novega mesta je tokrat opravičeno manjkala zaradi številnih drugih obveznosti in boleznih igralcev.

Ampak tekme so bile tokrat nekako kar v drugem planu. Na dogodku je namreč simbolično potekala predaja košarkarskega znanja iz starejše na novo mlado generacijo košarkarjev. Za to sta poskrbela legenda košarke na vozičkih **Marjan Trdina**, ki je s predajo majice simbolično žezlo predal **Davidu Škorjancu**, ki z velikimi koraki napreduje in je že gonilna sila reprezentance Slovenije.

Ob koncu turnirja je bilo slovesno. (Foto: arhiv društva)

Vodja lige ZPS Bauerfind Slovenija **Gregor Gračner** se je na kratko spomnil preteklih tridesetih let in številnih uspehov košarkarjev na mednarodni ravni in z njimi povezanih dogodivščin. Ob tem pa je sporočil tudi odlično novico o nakupu treh novih vozičkov za košarko na vozičkih s pomočjo fundacije **Gorana Dragiča**, ki jih bodo prejeli trije perspektivni mladi igralci.

Simbolna predaja majice (Foto: arhiv društva)

1. KROG V ŠAHOVSKI LIGI ZPS-GRADEX

Tudi šahisti so svoje ligaško tekmovanje pričeli v Celju. Prizorišče zanimivih dvobojev je bila ponovno Picerija Verona, in sicer 31. januarja. Šahirati bi sicer morali 24. januarja, ampak je obilica snega vse skupaj prestavila za teden dni. Tekmovanja se je udeležilo 18 šahistov in šahistk iz petih pokrajinskih društev. Vrstni red v ekipni konkurenci je bil: prvo mesto DP Maribor (15 točk), drugo DP Celje (12 točk), tretje DP Ljubljana (11,5 točk), četrto DP Novo mesto (10 točk), peto pa DP Koper (5 točk).

Na turnirju so se zopet spomnili **Franca Ivenčnika**, ki je dolga leta vodil in igral za ekipo iz Celja, zato se od letos naprej v posamični konkurenci na tekmovanju v organizaciji celjskega društva šahisti

Najboljši v 1. krogu lige ZPS-Gradex (Foto: arhiv društva)

borijo za prenosni pokal, ki je posvečen njemu. Prvi zmagovalec in prejemnik prehodnega pokala med posamezniki je postal **Blaž Kuhar** iz DP Maribor, drugo mesto je osvojil

Vojko Gašperut iz DP Koper in tretje mesto **Dominik Lozar** iz DP Novo mesto. Da je vse potekalo v skladu s pravili, je skrbel arbiter **Marko Jurič**.

Naj bo za tokrat dovolj. O rednem zboru članov, Zdovčevem memorialu in še čem pa v naslednji številki revije Paraplegik.

NAJ BO VELIKONOČNO PRAZNOVANJE
VESELO, ZADOVOLJNO, POLNO SONCA, SMEHA!

Anja Zagomilšek | Zavod Vozim

»PREMALO SE POGOVARJAMO O DUŠEVNEM ZDRAVJU, ČE PRAV BI TO MORALO BITI NUJNO,« PRAVIJO MLADI.

Motivacijske delavnice Najdi.se so namenjene destigmatizaciji duševnih stisk in pozitivnemu pristopu do duševnega zdravja mladih. Vsak četrti mladostnik se sooča z duševnimi stiskami – vsaka je drugačna, a nobena ni manj ali bolj pomembna.

Februarski motivacijski delavnici Najdi.se, ki so jih ustvarili v Zavodu VOZIM in Mladinskem centru Dravinjske doline, sta na Gimnaziji Slovenske Konjice mladim duševno zdravje predstavili na drugačen, pozitiven način. Prisluhnilo so mlademu atletu Vidu Botolinu in poškodovanki Barbari Slaček, sicer odlični parapotapljačici, s katerima so iskali motivacijo za reševanje vsakdanjih in tistih večjih življenjskih izzivov. Hkrati pa so se seznanili s spletno platformo Najdi.se in jo preizkusili.

Mladi od 12. do 19. leta se soočajo z različnimi izzivi odraščanja. Nimalokateri med njimi pa prav v tem obdobju izkusi prve duševne stiske, ki se lahko razvijejo v duševne motnje. Zato je normalizacija teme duševnega zdravja med mladimi in tudi na splošno ključnega pomena. »Po prvih asociacijah ima za mlade duševno zdravje, za razliko od fizičnega, negativne konotacije. Naš namen v projektu Najdi.se je, da delujemo na spremembah te konotacije pri mladih. Na pozitiven in motivacijski način se lotevamo normalizacije pogovora o duševnih stiskah, izzivih in motnjah ter promocije in varovanja duševnega zdravja.« je povedala **Karmen Kukovič** iz Mladinskega centra Dravinjske doline, ki so skupaj z Zavodom VOZIM zasnovali projekt Najdi.se. V projekt sta partnerja vključila tudi strokovnjake iz Nacionalnega inštituta za javno zdravje ter Univerze na Primorskem

Osebni izkušnji sta z mladimi delila atlet Vid Botolin, Mladi up Zavarovalnice Triglav, in Barbara Slaček, parapleginja in ambasadorka Zavoda VOZIM. (Foto: Najdi.se)

(Inštitut Andrej Marušič, Center za raziskovanje samomora). Sredstva za izvedbo projekta Najdi.se sofinancira

Ministrstvo za javno upravo iz Sklada za NVO.

V praktičnem delu delavnic se med drugim ustvari motivacijski plonkec – plakat z izjavami oz. nasveti mladih za mlade. (Foto: Najdi.se)

Dijaki 3. letnikov Gimnazije Slovenske Konjice so na delavnici poslušali osebni izkušnji **reševanja duševnih stisk, iskanja motivacije, začrtanja ciljev ter ustvarjanja podporne mreže**. Osebne izkušnje na motivacijskih delavnicah Najdi.se delijo znani športniki in športniki paraplegiki, ki so se po nesreči in življenju na invalidskem vozičku srečevali z veliki duševnimi stiskami in jih uspešno premagali. Uspešen mlad atlet Vid Botolin, Mladi up Zavarovalnice Triglav, je poudaril: »Ta projekt, ki se posveča področju duševnega zdravja, se mi zdi za mlade zelo dober in če lahko kakorkoli pomagam s svojo zgodbo, to z veseljem naredim. Kot sem večkrat

poudaril, se moramo zavedati, da imamo ljudi okoli sebe, ki nam stojijo ob strani, da cenimo samega sebe in poskušamo narediti, kar smo si zadali – to se mi zdi pri reševanju osebnih in drugih izzivov najbolj pomembno.« Mladi so z navdušenjem spremljali pogovor med Vidom Botolinom in poškodovanko Barbaro Slaček, katerega bistvo je odpiranje prostora odkritemu pogovoru o duševnem zdravju in o načinih reševanja izzivov in stisk. To jih podpre pri tem, da se s svojimi morebitnimi izzivi ali stiskami soočijo tako, da poiščejo sebi učinkovit način naslavljanja le-teh ter da spoznajo, da v teh občutkih niso sami.

Delavnica je namenjena tudi predstavitvi prej omenjene spletne platforme **Najdi.se**, ki jo mladi na delavnicah preizkusijo. Spletna platforma je poleg delavnic eden izmed dveh ključnih stebrov projekta. Samo iskalnik, osrednje igrificirano orodje spletne platforme Najdi.se, mladim omogoča, da se najdejo v izpovedih vrstnikov in pridobijo zanje prilagojen nabor rešitev za podporo pri soočanju z duševnimi izzivi (povezave do spletnih člankov,

Praktično delo mladih, razmislek o duševnih izzivih (Foto: Najdi.se)

povezave do brezplačnih spletnih telefonskih in drugih svetovalnic za mlade ter drugo pomoč pri reševanju izzivov). Mladim je na voljo tudi **Instagram profil @duso zlom**, ki jim omogoča, da na anonimni način delijo svoje stiske in prebirajo stiske drugih. Profil vodijo študentke psihologije, ki skrbijo za strokovne vsebine in odgovarjajo na vprašanja mladih.

Posebnost kreativne zasnove projekta Najdi.se, ki jo je zasnovala agencija Luna TBWA, je tudi v uporabi umetne inteligence pri zasnovi vizualov kampanje, in sicer orodja Midjourney, s katerim se ključne besede na temo

duševnega zdravja pretvarjajo v slike. Te so strokovni delavci s področja psihologije opisali kot enake tistim, ki jih ustvarjajo osebe s psihološkimi težavami.

Motivacijski delavnici Najdi.se, ki sta potekali na Gimnaziji Slovenske Konjice, sta del 36 delavnic, ki jih bodo v okviru projekta izvedli po srednjih in osnovnih šolah po vsej Sloveniji. Za vse ostale mlade, ki jih z delavnicami ne bodo dosegli, pa sta jim na voljo spletna platforma Najdi.se (www.najdi.se) in Instagram profil @duso zlom.

*Med trenutki,
ki se spominjam srečnih dni v življenju,
mi spomini na velikonočne praznike
vedno vzbudijo družinsko srečo.*

*Kako globoko toplina trenutkov,
ko smo skupaj ustvarjali nezavedne spomine.*

*Tako preprosti trenutki,
tako neopazni, vendar tako prijazni ...*

*Kako dišijo ti prazniki ...
po toplini, po damu in po sreči ...
ter po dragih, ki jih danes pogrešam.*

*Naj toplina, ljubezen in sreča
napolnijo vaš dom.*

KARANTANSKI KNEZI

Kot smo že poročali, smo 15. Festival drugačnosti začeli z odprtjem razstave z naslovom Podobe narave in volje duha – predstavitev ustvarjalca del Franca Avberška. Še preden pa vas popeljemo skozi dogajanja na festivalu, pa si preberite dogajanja v društvu.

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV KOROŠKE

Ronkova 6, p. p. 70
2380 Slovenj Gradec

Spletna stran:
www.dpkoroske.si

E-pošta:
dpkoroske@gmail.com

PREDNOVOLETNO SREČANJE ČLANOV

Vtorek, 20. 12. 2022, smo v gostilni Ott pripravili prednovoletno srečanje članov in članic društva. Predsednik društva je v pozdravnem govoru povzel delo in dosežke minulega leta, opisal delo referentov in pohvalil tiste, ki so pripomogli k dobrim rezultatom. Predstavil je pomembne naloge za leto 2023 in nabavo novega društvenega kombija. Članom smo razdelili darilne vrečke, ki so vsebovale voščilnico, darilni bon in lažjo vetrovko, ki je bila darilo donatorja. Gostili smo tudi predstavnika podjetja TIK, ki sta članom predstavila proizvode in se pri tem osredotočila na katetre. Tekom večera sta članom delila koristne nasvete. V prijetnem vzdušju smo se še dolgo dobro bavali.

Zbrali smo se v velikem številu. (Foto: arhiv društva)

Vteh zimskih mesecih pridno vsak ponedeljek treniramo kegljanje v DTK na Ravnah na Koroškem, ob četrtkih pa se rekreiramo v dvorani podružnične osnovne šole v Pamečah. Od tam pa na masažo na društvo, kjer se ob tem tudi družimo. Tvorno delujemo v svetih invalidov, še posebej pri oblikovanju Akcijskih načrtov – potrebnih nalogah in njihovi izvedbi, obiskujemo razne prireditve, se prijavljamo na razpise občin. Rezultat takšnega tvornega delovanja je tudi otvoritev dvigala in stopniščne dvižne ploščadi na 2. osnovni šoli, ki je bila zaradi neugodne arhitekture šole logistično in finančno težek zalogaj.

Otvoritev osebnega dvigala in ploščadi na 2. OŠ (Foto: arhiv društva)

GRNJAKOV MEMORIAL

V petek, 24. 2. 2023, je na DTK v Ravnah na Koroškem potekal tradicionalni 28. Grnjakov memorial v kegljanju, ki ga Društvo paraplegikov Koroške organizira v spomin na našega člana **Avgusta Grnjaka**, pionirja kegljanja na invalidskih vozičkih na Koroškem. Šlo je za tekmo 2. kola državnega prvenstva **ZPS – Dom paraplegikov Pacug**.

Vse organizacijske niti sta imela v rokah naša člana **Srečko Kotnik** in **Igor Kasnik**, za nemoteno izvedbo pa je poskrbel sodnik **Miran Kopmajer**. Med seboj se je pomerilo 33 udeležencev iz 8 ekip pokrajinskih društev, tekmovali pa so ekipno in posamezno v kategorijah paraplegiki, tetraplegiki, ženske in veterani. **Domači kegljači so ekipno osvojili odlično 2. mesto (1.869 podrtih kegljev), le za nekaj lučajev je zmagala ekipa DP Dolenjske, Bele**

Ekipa koroških kegljačev je osvojila 2. mesto. (Foto: arhiv društva)

krajine in Posavja (1.875). **Naštejmo še rezultate domačih: posamezno je pri tetraplegikih slavil Damjan Hovnik (477), pri veteranih je bil Robert Cafuta drugi (433), prav tako drugi je bil pri moških Igor Kasnik (488).**

Po tekmi je sledila razglasitev rezultatov, najboljši so prejeli kolajne

in pokale, nato pa smo se okrepčali in družili v gostišču Ott na Selah.

Pred nami je pomemben občni zbor, kjer bomo sprejeli naloge za tekoče delovanje društva v tem letu.

DOGAJANJE NA 15. FESTIVALU DRUGAČNOSTI

Z borno mesto smo pohodniki **4. Inkluzijskega pohoda** Festivala drugačnosti imeli v torek, 20. 9. 2022, pred 3. osnovno šolo na Štibuhi. Pohodnike iz vrst učencev 3. OŠ, varovancev CUDV Črna – VDC Slovenj Gradec, SONČEK –

center Ivančica, Društva paraplegikov Koroške in prostovoljcev iz vrst Planinskega društva Slovenj Gradec je pričakalo hladno jutro, a ker so vsi bili že zagreti, predvsem pa gibanja željni, smo uvodni del strnili. Nagovorila sta nas **podžupanja Martina Šisernik,**

ki je bila navdušena nad številčno ter pisano udeležbo (72), in organizator **Stojan Rozman**, ki pa je pohodnikom povedal, kod bo potekala pot, da se bomo razdelili v dve skupini in kaj moramo na pohodu upoštevati in na kaj paziti. Pot nas je

Inkluzijski pohod na Homec (Foto: arhiv DPK)

vodila mimo gradbišča prizidka 3. OŠ, kjer smo veselo pozdravili delavce, po mirnih ulicah Štibuha – vedno lepo pozdravljeni od občanov. Ločili smo se na Šmarski cesti. Prva skupina je krenila mimo toplarne v gozd Dobrava do naselja Podhomec in se povzpela na Homec. Druga skupina je bila sestavljena v glavnem iz invalidov na invalidskih vozičkih. Po cesti čez Polje, skozi Podhomec smo šli na kolesarsko stezo in zato dvakrat prečkali glavno cesto, da smo prišli do

strmega klanca na Homec. Tu smo namestili »gurtne« in ob pomoči prostovoljcev zagrizli v strmino. Obe skupini sta na vrh prišli skoraj istočasno. Tam nas je pričakal g. nadžupnik **Franc Linasi**, ki je pohodnikom čestital za vloženi trud, jim predstavil zgodovino tega kraja in jih povabil na ogled cerkve Sv. Marije Vnebovzete. Vsi so bili navdušeni nad utrjenim delom okrog cerkve, notranjostjo cerkve, posebno izredno lepimi freskami in rezbarijami

domačih umetnikov Straussa in Mercija. Izvedeli smo veliko zanimivega, npr. o roki s križem. Želodčke smo napolnili s koščki okusne pice iz picerije Rondo. Ob pomoči prostovoljcev smo se varno spustili in zopet dvakrat prečkali glavno cesto ter uživali v prijetnem jesenskem vremenu, prekrasni pokrajini in pisani družbi. Če greste drugo leto z nami, lahko samo pridobite in nič izgubite.

Letošnji **Literarni večer v knjižnici Ksaverja Meška** je v **petek, 23. 9.**, gostil **Mirjano Šernek**. Na začetku se nam je predstavila in razložila svojo pot do pesniškega ustvarjanja ter petja. Večer ni bil namenjen samo predstavitvi dveh njenih pesniških zbirk, ampak tudi nje kot pevke. Kot otrok je pri 11 letih zaradi visokega očesnega pritiska oslepela. Šolala se je v ustanovah za slepe in slabovidne v Zaječarju, Beogradu in nato v Centru za slepe v Škofji Loki ter se zaposlila kot telefonistka. Poročena in mati dveh otrok je po napredku tehnologije posledično ostala brez službe. Čas si krajša s pisanjem. V samozaložbi je izdala dve zbirki poezije – **Zate** in **Dotik**. »V vsaki je tudi nekaj pesmi v njenem maternem jeziku, kar daje zbirki nostalgичno slovansko zvočno noto. Pesnica piše spontano o intimi, o stiku s človekom, z naravo, kar bi ne bilo nič posebnega, če njen »pogled« ne bi bil pogled ženske, ki je slepa. To so pesmi z druge strani utesnjenosti in

prinašajo v slovensko poezijo »novo barvo«. Pesnica ima posebno sposobnost zaznavanja sveta v prisposodobah, ki pa so seveda skromne, saj nima široke pahljače ustreznih primerjav. Kako naj si slep človek predstavlja, da je govor dolg kot štrena, da jo je nekdo ucvril kot zajec, da je stisnil rep med noge – do teh »pripomočkov« se slepi težje dokoplje kot videči.« (Iz spremne besede v zbirki, Ifigenija Simonović) Ta literarni dogodek je bil iskren pogled na strme stezice njenega življenja; navdihujoč (»Življenje, v katerem živim z roko v roki v temi, a vendarle v svetlih odtenkih.«) ter iskrev (»Obožujem naravo in glasbo, zato so moji literarni dogodki vedno obarvani z lastno avtorsko in tujo glasbo.«). Glasbeno ozadje je tehnično izvedel njen mož **Milan**. Oba vabita k ogledu avtorske skladbe z videospotom: Jutro upanja, Mirjana in Milan Šernek. https://www.youtube.com/results?search_query=jutro+upanja.

Literarni večer z Mirjano Šernek (Foto: arhiv DPK)

Organizator Festivala drugačnosti Stojan Rozman se je gostji zahvalil za lep večer in ji podaril knjigo Katarine Urh – Šopek jedric, direktorica knjižnice K. Meška **Draga Ropič** pa ji je podarila obesek iz stekla – Polifemovo oko, domačega mojstra obrti **Matijaža Gostenčnika**.

Prireditve KOLO POVEZUJE smo predstavljali in jo končno izvedli v nedeljo, 2. oktobra. Sicer je vedno v terminu tedna praznika občine in Evropskega tedna mobilnosti, a letos smo jo zaradi vremenskih razmer predstavili. To leto smo ji nadeli še sporočilno noto – varnost v prometu, saj poteka akcija AVP – Bodi viđen, bodi previden. Ne samo, da imamo vedno odlične spremljevalce, ki umirjajo promet in nas varno usmerjajo na mestih, kjer kolesarska pot preči lokalne ceste, da imamo spremljevalna vozila, da nam

pred vožnjo kolesa pregleda serviser, ampak vedno tudi posvetimo posebno pozornost novitetam in opomnikom o varnosti v prometu. Nagovorili so nas predsednik Društva paraplegikov Koroške **Damjan Hovnik, podžupan Mestne občine Slovenj Gradec dr. Peter Pungartnik, Peter Zajc iz RRA Koroška** in organizator Festivala drugačnosti Stojan Rozman. Podžupan nas je tokrat nagovoril tudi kot predavatelj s področja varnosti v prometu. Zahvalil se je našemu društvu in tudi sicer »kolesarskim«

zanesenjakom iz društev invalidov za dobro sodelovanje, tudi predlogom za izboljšanje varnosti invalidov v prometu v občini. Poudaril je tudi vidnost, posebno v teh krajših dnevih. G. Peter Zajc je predstavil delo in aktivnosti RRA Koroške na področju razvoja bolj trajnostnih oblik mobilnosti. Izpostavil je pomen vzpostavljanja celovitega in za uporabnike varnega kolesarskega omrežja v regiji, povezovanja s sistemom javnega potniškega prometa ter pomena upravljanja mobilnosti, za kar si prizadevajo tudi v

aktualnem projektu ReMOBIL. Zbrani iz različnih društev (Društvo diabetikov – Polžki, Planinsko društvo, Koronarni kluba, Društvo upokojenecv ...) smo se odpravili v Mislinjo. Veseli smo bili prenovljenih in novih delov kolesarske poti skozi mesto. Kolesarsko stezo smo zapustili na novjšem prehodu državne ceste in šli po lokalni cesti, ki je bila nedavno tega prekrita z asfaltno podlago. Res pohvalno, da se je uredila povezava kolesarska steza in pločnik pri Dovžah ter se tako omogočil normalni pristop te žile mobilnosti in s semaforjem ter razsvetljava zagotovila večja varnost pešcev in kolesarjev. Na poti nazaj smo ugotavljali veliko pozornost drugih kolesarjev do naše kolone ter res primerno vedenje do nas. Nekateri

Kolo povezuje. (Foto: arhiv DPK)

so tudi sami pristopili in pomagali pri varovanju in opozarjanju drugih udeležencev v prometu. Druženje smo začeli z zajtrkom na terasi Hostla MKC in tam tudi zaključili s kosilom iz restavracije Preša.

»**B**AZAR« je tradicionalna predstavitev invalidskih in humanitarnih organizacij na odru in stojnicah, ki jo ustvarimo skupaj z Mirovniškim festivalom. Letos smo ga izpeljali v petek, 14. oktobra. Jutranji vrvež v centru Slovenj Gradca je obetal, da bomo končno lahko izvedli prestavljeno dogajanje. Stojnice organizacij invalidov in humanitarnih organizacij, šol, delavnic raznih organizacij so prikazale njihovo delo, poslanstvo, njihovi člani so delili svoje napotke in odgovarjali na obiskovalčeva vprašanja. Vsako leto povabimo na predstavitev zanimive organizacije, ki sicer še ne delujejo v našem okolju, a imajo možnost najti potencialne nove člane ali iščejo možnost mreženja. Na

temo steklo so bile naravnane tudi letošnje delavnice – prikaz pihanja in brušenja stekla ter hiše eksperimentov. Oder je nudil raznoliko zabavo – od nastopov poklicnih glasbenikov (**Nushy**), glasbenikov iz vrst invalidov (**Duo SIMI**), harmonikar **Maks Vinšek**, pevski zbor **CUDV Črna**, folkloristi iz **3. OŠ**. Imeli smo še zabavno poučno plesno pripoved, čarodeja, nastope šolarjev in dijakov ter predstavitev društev ter obvezna pozdravna govora župana Mestne občine Slovenj Gradec **Tilna Kluglerja** za **24. Mirovniški festival** in organizatorja **15. Festivala drugačnosti Stojana Rozmana**. V športni dvorani gimnazije in srednje šole pa so si dijaki in dijakinje ter

zainteresirani občani ogledali predstavitev in se tudi sami preizkusili v igranju **boccie in rokmeta na invalidskih vozičkih**. Boccio je predstavila reprezentantka **Tatjana Strmčnik**, roketmet pa reprezentant **Nenad Stojaković**. Ekipa Mestne občine Slovenj Gradec na čelu z županom in podžupanom, ki je bila okrepljena s članoma domačega roketnega kluba, se je pogumno zoperstavila bronastim svetovnega prvenstva. Nad igro in vzdušjem so bili navdušeni vsi – igralci in gledalci. Pestro festivalsko dogajanje vedno znova informira in očara obiskovalce ter razveseljuje razstavljalce, nastopajoče in demonstratorje.

Bazar – predstavitev rokmeta na vozičkih (Foto: arhiv DPK)

OTVORITEV FOTOGRAFSKE RAZSTAVE THANK YOU, VIENNA, PONEDELJEK, 17. OKTOBRA

V prirčni otvoritvi sta pogovor z razstavljavko popestrila **Aljaž Gaberšek Jelenko** z glasbenim nastopom in **Tatjana Strmčnik** z branjem svojih pesmi. Nastija je obiskovalce popeljala po ulicah Dunaja in povedala zgodbo izza vsake fotografije.

Gre za pretežno ulične fotografije in ostalih momentov, ujetih skozi oko fotografinke **Nastije Fijolič**, diplomirane fotografinke. Skozi svoja dela skuša pritegniti gledalčevo pozornost in s tem tudi opozoriti na preveliko negativno kritiko družbe do sočloveka. Fotografijo in video uporablja kot svoje sredstvo za umetniško izražanje. Skozi lečo ujame drugačnost in jo predstavi kot najpomembnejši del svojih stvaritev. Njena osebna izkušnja drugačnosti sovпада s trajno vezanostjo na invalidski voziček. Ta pa ji omogoča drugačno perspektivo od hodečega človeka. Za Nastijo je fotografija ogledalo dogajanja v svetu. Je bolečina, toplina, ljubezen in alienacija. Edina razlika je v načinu interpretacije. Ena večjih Nastijinih

strasti je prav ulična fotografija, ki je tudi rdeča nit dotične razstave. V razstavi »Thank you, Vienna« lahko vidimo fotografije skozi oči turista, ki se počasi infiltrira v družbo domačinov na Dunaju.

Fotografska dela so bila ustvarjena leta 2021 med Nastijinim bivanjem na Dunaju, kjer je bila prostovoljka v programu European Solidarity Corps. Razstava je že bila razstavljena kot zaključno delo samega projekta na Dunaju, oktobra 2021. V Knjižnici K. Meška je bil možen ogled razstave do 31. 10. 2022.

Fotografska razstava Nastije Fijolič (Foto: arhiv DPK)

Celotni festival ima poudarek na izobraževalno-ozaveščevalni noti. Izvedejo se predavanja, delavnice in predstave v šolah: **Igor Plohl** je imel predstavitev na 1. osnovni šoli; **Dami Šebjan**, gluhi igralec, je na 2. osnovni šoli večkrat odigral svojo predstavo ABECEDA ...

Zaradi uspehov letošnjega in minulih Festivalov drugačnosti, vztrajnega dela na ozaveščanju in izboljšavi pogojev za invalide imamo letos čast organizirati in izvesti občinsko proslavo ob dnevu invalidov.

Igor Plohl se je z Levom Rogijem predstavil na 1. osnovni šoli. (Foto: arhiv DPK)

KULTURNI HRAM MISLINJA

Na podlagi dolgoletnega uspešnega dela na kulturnem področju, še posebej predstavitev literatov invalidov in strokovnega pristopa vključitve v družbo ter razbijanjem stigem, smo bili povabljeni, da kot partner sodelujemo v projektu po imenu Kulturni hram Mislinja. Ta ni imel za cilj samo ureditve novih prostorov za knjižnico v Mislinji in vrtca, ampak tudi približanje literature ranljivim skupinam – invalidom, otrokom, ženskam in starejšim. In zopet smo potegnili asa iz rokava – naš pisatelj Igor Plohl je s svojimi strokovno izdelanimi predstavitvami očaral otroke v vrtcu, osnovni šoli in ostale. Izvedene so bile v dvorani Kulturnega hrama. Kot društvo smo hvaležni za zaupanje in srečni zaradi odzivov prebivalcev občine Mislinja.

MULTIMODALNA MOBILNOST (MMM)

V knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec je v četrtek, 20. oktobra, potekal prvi izmed sedmih načrtovanih regijskih dogodkov v okviru projekta Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi. Dogodek je bil namenjen predstavitvi dosedanjih izkušenj v projektu sodelujočih občin in izvajalcev projekta Ministrstva za infrastrukturo (MZI) ter Geodetskega inštituta Slovenije (GI). Koroška je prva regija, kjer v projektu sodelujejo vse občine, dogodka pa so se udeležile tudi slovenjgraška podžupanja **Martina Šisernik** ter predstavnice občin **Ravne na Koroškem, Dravograd in Mislinja**.

Od leta 2016, ko se je projekt začel, se je vanj vključilo že **60 slovenskih občin**, ki igrajo ključno vlogo pri postavitvi sistema ter si prizadevajo za

višanje kakovosti življenja občanov in občanov. V teh občinah so bili zajeti podatki o dostopnosti infrastrukture za invalide (npr. pločnikov, cest, križišč, toaletnih prostorov idr.), ki so vsem uporabnikom na voljo brezplačno in jim omogočajo lastno mobilnost, upravljavcem infrastrukture pa služijo za odpravo ovir v urbanih prostorih.

Vojmir Drašler, predstavnik MZI, ki projekt finančno podpira, uspešno priključevanje občin in izvajanje aktivnosti pripisuje predvsem trajnostni naravnosti projekta, ki traja že šesto leto. V svojem nagovoru je še izpostavil, da projekt spoštuje in poudarja zaveze o **dostopnosti in osebni mobilnosti** Konvencije o pravicah invalidov, EU Strategije o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 in Direktive (EU) 2019/882

Roman Rener iz Geodetskega inštituta je predstavil načrtovane aktivnosti (Foto: arhiv DPK)

o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve.

Vodja projekta na GI mag. **Roman Rener** je predstavil načrtovane aktivnosti, ki vključujejo izpolnjevanje zavez in zahtev po dostopnosti. Ta omogoča orientacijo, navigacijo in multimodalnost učinkovite mobilnosti, ki jo projekt vpeljuje z enotnimi standardi zajema in obdelave podatkov o dostopnosti urbanih občinskih prostorov. Za prihodnost je **napovedal širjenje projekta** na omogočanje dostopne mobilnosti od točke A do točke B, ki vključuje dostopnost in mobilnost v petih okoljih bivanja: socialnem, zunanjem, notranjem, virtualnem in spletnem. Kot bistveno uporabno vrednost projekta je izpostavil načrtovanje t. i. predpotovanja (pre-journey), ki je pomembno za ljudi na invalidskih vozičkih, da lahko vnaprej načrtujejo svojo pot.

Potek terenskega zajema podatkov o dostopnosti urbane infrastrukture, ki ga izvajajo v sodelovanju z osebami z različnimi oviranostmi, je predstavil strokovni sodelavec GI **Jani Demšar**. Ob tem je izpostavil še nov sistem in enotni standard digitalnega pregledovalnika podatkov o dostopnosti za posamezne ciljne skupine projekta: osebe z okvarami vida, osebe z okvarami sluha, gibalno ovirane ter starejše.

Svoje izkušnje je z zbranimi delil tudi **Stojan Rozman**, član Društva

paraplegikov Koroške ter član Sveta invalidov na MO Slovenj Gradec, v projektu pa je zadolžen za zajem podatkov o fizični dostopnosti urbanih prostorov. Poudaril je, da sta za omogočanje ustrezne dostopnosti in mobilnosti v posamezni občini ključna trajna komunikacija in aktivno sodelovanje s predstavniki občine pri načrtovanju in nadzoru gradnje infrastrukture. Sam je sodeloval pri zajemu terenskih podatkov o dostopnosti v vseh koroških občinah in pravi, da jih pri načrtovanju poti v katero izmed omenjenih občin tudi uporablja. Obenem pa je poudaril, da bi bilo treba zajeti še veliko podatkov, zato upa, da se bo projektu pridružilo še več ljudi z različnimi oviranostmi, ki bodo sodelovali pri terenskih aktivnostih v prihodnje.

MO Slovenj Gradec se ponaša z naslovom Občina po meri invalidov, ki ga podeljuje Zveza društev invalidov Slovenije (ZDIS), podžupanja **Martina Šisernik**, ki vodi tudi občinski Svet za invalide, pa je predstavila izkušnjo pri načrtovanju in izgradnji bazenskega kompleksa v Slovenj Gradcu. Kot je dejala, so lahko izkušnje in znanje o dostopnosti za osebe z različnimi oviranostmi, pridobljene v projektu, uspešno prenesli in uporabili na konkretnem primeru gradnje ustreznega dostopnega bazenskega kompleksa, s katerim se bodo lahko ponašali v bližnji prihodnosti. Pri tem

je pohvalila dobro medsebojno sodelovanje v projektu in dejala, da so vključno z županom, gospodom **Tilnom Kruglerjem**, vsi ponosni na dosežene rezultate.

Poleg fizične dostopnosti so na dogodku predstavili tudi projektne aktivnosti na področju ozaveščanja o spletni dostopnosti. **Maša Malovrh**, strokovnjakinja za spletno dostopnost iz **Beletrine**, ki je podizvajalec projekta, je predstavila izsledke v okviru projekta izvedenih analiz dostopnosti spletnih mest v projektu sodelujočih občin s fokusom na koroških občinah. Rezultati analiz kažejo, da je na področju spletne dostopnosti še veliko prostora za izboljšanje, kar bodo poskušali v nadaljevanju projekta uresničiti na individualnih sestankih z občinskimi predstavniki, kjer jim bodo predstavljeni podrobnejši rezultati analize dostopnosti njihovih spletnih mest ter predlagane konkretne rešitve.

Podobnih predstavitev je bilo še več, in sicer v Mariboru, Celju, Kočevju ... V projektu MMM sodeluje že kar nekaj članov Zveze paraplegikov Slovenije in tudi društva. To je pomembno z vidika vključenosti paraplegikov v reševanje arhitektonskih ovir, načrtovanje strokovnih služb občin, predvsem pa bo zagotovljena verodostojnost zajetih podatkov.

LJUBLJANSKI ZMAJI

V prvi številki leta preberite tudi nekaj prispevkov o dogodkih, ki so se pripetili v decembru. Ja, december je mesec, v katerem se zgodi marsikaj zanimivega, v Paraplegiku pa jih ne moremo več objaviti, ker je že v tisku. In tako prebirate nekoliko zastarele, vendar še vedno zanimive članke. Za začetek preberite, kako smo se Zmaji poslovili od starega leta.

Društvo paraplegikov
ljubljanske pokrajine

Dunajska 188
1000 Ljubljana

Spletna stran:
drustvo-para-lj.si
E-pošta:

dlj.paraplegik@guest.arnes.si

TRADICIONALNO PREDNOVOLETNO SREČANJE

Leto se je izteklo, stari časi so se počasi vrnili, z njimi pa tudi vsakoletno prednovoletno srečanje v Hotelu Grosuplje.

In tako smo se 18. decembra 2022 v kar velikem številu zbrali v našem priljubljenem gostišču. Skupaj s člani, nekaterimi svojci, sodelavci in prijatelji smo se poslovili od leta, ki se je iztekalo in nazdravili novemu, ki je že trkalo na duri. V društvu so se resnično potrudili in nam pripravili lepo in zabavno popoldne, ki se je ob presenečenjih prevesilo v večerne ure. Kot se spodobi, nam je po slovesnem novoletnem kosilu in rujni kapljici vse dobro v novem letu zaželela predsednica društva **Mirjam Kanalec**, prav tako kot vsako leto pa se ji je z najlepšimi željami pridružil

tudi ljubljanski župan **Zoran Jankovič**.

Sledil je razvedrilni program z eminentnimi gosti, ki ga je povezoval naš član in stand up komik **Aleš Sečnik**. Kdor ni poznal vrhunskega stand up komika **Admirja Baltića** iz satirične TV-oddaje »Kaj dogaja«, ga je tokrat spoznal v živo. Mojster komedije se znajde v vsakem trenutku. Res nas je nasmejal.

S pesmimi z bogatega repertoarja nas je že drugič razvajala enkratna **Alenka Godec**. Kamorkoli pride, navduši s svojo pozitivnostjo, optimizmom, nalezljivo dobro voljo in kristalnim glasom. Ob poslušanju nekaterih že zimzelenih pesmi ni nihče ostal ravnodušen. Slišali smo »Vem, da

danes bo srečen dan, Orion, Zlata ladjica, Vozi nas vlak v daljave ...«.

Popoldne se je nagnilo v večer, zunaj so se prižgale novoletne lučke in na sceno so stopili **Trubači**. Zmagovalci Guče pravijo: »Če se muzika ne igra iz srca, potem to ni muzika!« No, Trubači so res nekaj posebnega. Ko se pod taktirko velikega bobna oglasijo njihova trobila, nastane posebno vzdušje.

Srečanja pa si nikakor ne moremo zamisliti brez bogatega srečelova. Vredne nagrade so kar vabile k nakupu srečk, ki so bile vse dobitne. Glavne nagrade so prispevali: Zveza paraplegikov Slovenije – štirikrat nočitev z vstopnicami za bazen v hišicah Čatež, Dom paraplegikov

Veliko število članov se je poslovilo od starega leta. (Foto: arhiv društva)

Pacug – ena nočitev z zajtrkom, Nevrorehabilitacijski center Itero – pet terapevtskih obravnav, Zdravilišče Radenci – vikend paket za eno osebo. Po razvedrilnem programu smo se zadržali v prijetnem druženju in

zaplesali v glasbenih ritmih, ki jih je za vsak okus vrtil **DJ Slavko**.

Razvedrilni program je s sodelavci pripravila **Eva Pahovnik**, pri prevozu članov pa so poleg voznikov društva **Andreja** in **Milanka** sodelovali še

Matija iz Društva distrofikov, **Milan** iz Društva multiple skleroze, **Simon** iz Društva Dolenjske, Bele krajine in Posavja ter **Ciril** iz Društva jugozahodne Štajerske – hvala.

Irena Žibert

OTROKE STA OBISKALA DEDEK MRAZ IN BABICA ZIMA

V društvenih prostorih nas je v decembru obiskal dedek Mraz, spremljala pa ga je babica Zima. Skupaj smo tudi zapeli pesmico Siva kučma.

Dedek Mraz je otrokom prinesel prav posebna darila in jim pričaral nasmeh na obraz. Vsem otrokom in zbranim je zaželel srečno novo leto, veliko ljubezni in radosti. Obisk je pripravilo Šentjakobsko gledališče, za kar se jim iskreno zahvaljujemo!

Otroke sta obiskala dedek Mraz in babica Zima. (Foto: arhiv društva)

LITERARNI UTRINKI V DSO LOGATEC IN DSO TREBNJE

Naša recitatorska skupina »Ona&one« se je v decembru 2022 predstavila več kot 40 stanovalcem doma starejših v Logatcu, v letošnjem januarju pa je dan popestrila številnim oskrbovancem v domu starejših občanov v Trebnjem.

Pod vodstvom naše pesnice **Darinke Slanovec** so se članice skupine **Marjana Lavrin**, **Alenka Tratnjek** in **Mirjam Kanalec** obakrat predstavile s prebiranjem poezije in proze najbolj znanih slovenskih avtorjev **Josipa**

Jurčiča, **Franceta Prešerna**, **Cirila Zlobca**, **Mile Kačič** in **Neže Maurer**.

V Logatcu je bila obiska še posebej vesela **Zofija Japelj**, naša članica, ki je pred kratkim postala stanovalka doma. Zofka je bila dolgoletna socialna poverjenica, ki je nesebično nudila vrstniško pomoč članom, danes pa je še vedno energična. Zofka pravi, da se dobro počuti v novem bivališču in nas vabi, da jo kmalu spet obiščemo.

Oba kulturna dogodka je podprl Javni sklad za kulturne dejavnosti.

Obiska naših recitatorok se je še posebej razveselila Zofija Japelj. (Foto: arhiv društva)

VSAKOLETNI PREVENTIVNI PREGLED

Preventivni pregled holesterola, sladkorja v krvi in merjenje krvnega tlaka je 25. januarja 2023 potekal v društvenih prostorih. Vsebnosti bolezni sodobnega časa sta merili **Marijana Žen Jurančič**, dr. med in dipl. VMS **Branka Vipavec** iz URI-Soča.

V času, ko se javno zdravstvo sooča s težavami, smo še bolj hvaležni za čas in znanje, ki sta namenjena našemu

zdravju. Člani smo zaradi poškodb hrbtenjače še bolj nagnjeni k pridruženim boleznim, zato vsako leto posebej poudarjamo, da premalo storimo za svoje zdravje. Kajenje, prekomerno uživanje kave in alkohola, premastna hrana in premalo vsakodnevnega gibanja so voda na mlin boleznim sodobnega časa oziroma tihim ubijalcem, kot jih lahko tudi imenujemo. Nad rezultati se

lahko kar malo zamislimo, saj ima skoraj tretjina pregledanih članic in članov povišane vsebnosti ali pa so na meji.

Preventivnega pregleda se je udeležilo okrog 40 članic in članov, ki so v pogovoru dobili ustrezna navodila, društvo pa je poskrbelo, da smo po pregledu dobili čaj, kavico, za prigrizek pa pico.

ŠPORT EKIPA DP LJUBLJANA MERCATOR PREMAGALA AKTUALNE PRVAKE

Drugi krog košarkarske lige Zveze paraplegikov Slovenije je 29. januarja 2023 v novi sodobni športni dvorani na Vidmu pripravilo naše društvo. Tekmovale so štiri ekipe: kombinirana ekipa DP Kranj-DP Novo mesto, DP Maribor, DP Celje Thermana in naša DP Ljubljana Mercator.

Rezultati:

V prvi tekmi je naša ekipa DP Ljubljana Mercator z rezultatom 55 : 51 nekoliko presenetljivo premagala aktualne prvake DP Celje Thermana.

V drugi tekmi je z rezultatom 56 : 41 slavila združena ekipa DP Kranj-DP Novo mesto, ki je ugnala DP Maribor. V tretji tekmi sta se pod koši srečali DP Celje Thermana in DP Kranj-DP Novo mesto. Boljši so bili Celjani, ki so zabeležili rezultat 65 : 49.

Na tekmi sta bila prisotna delegat **Milan Lukan** in vodja športa v ZPS **Gregor Gračner**, tekme pa sta sodila **Mitja Dečman** in **Marko Marinovič**. Najboljši strelci po drugem krogu: **David Škorjanc** (68) in **Enis Musič**

Naši igralci so tokrat prikazali zelo dobro igro. (Foto: arhiv društva)

(64), oba DP Celje Thermana ter **Milan Slapničar** DP Kranj-DP Novo mesto (52).

Lestvica po drugem krogu:

DP Celje Thermana: 3 tekme, 2 zmagi, 1 poraz, 5 točk, razlika +16
DP Maribor: 3 tekme, 1 zmag, 2 poraza, 4 točke, razlika +1
DP Kranj-DP Novo mesto: 2 tekmi, 1 zmag, 1 poraz, 3 točke, razlika -1

DP Ljubljana Mercator: 2 tekmi, 1 zmag, 1 poraz, 3 točke, razlika -16

Našo tekmo si je ogledal tudi župan Dobrepolja Janez Pavlin. Občini Dobrepolje in županu se zahvaljujemo za vsestransko pomoč pri odmevnem športnem dogodku.

EKIPA DRUGA, ALEŠ VRHOVC IN TONI BAVEC PRVA

Naše društvo je bilo soorganizator prvega kroga strelske lige Zveze paraplegikov Slovenije.

Tekmovanje smo 10. decembra 2022 pripravili na strelišču Bukovec na Vidmu, nastopilo pa je 25 strelcev iz sedmih pokrajinskih društev ZPS. Strelci so tekmovali v ekipni in posamični konkurenci.

V ekipni konkurenci je bila najboljša ekipa DP Murska Sobota (1.073), drugo mesto je osvojila naša ekipa DP Ljubljana (1.007), tretje DP Maribor (916), četrto DP Koper (678), peto DP Celje (667), šesto pa DP Novo mesto (632). Dodamo naj, da zadnje tri ekipe niso nastopile v polni postavi.

V posamični konkurenci SH1 je bil najboljši **Franč Jožef** DP MS (357), na

Zelo dobre uvrstitve naših strelcev v prvem krogu (Foto: arhiv društva)

drugo mesto se je uvrstil **Vinko Hren** DP CE (341), na tretje pa **Gašper Peček** DP NM (338).

V skupini SH2 je med težje gibalno oviranimi strelci prvo mesto osvojil strelac našega društva **Aleš Vrhovc** (368), drugo **Leon Jurkovič** DP MS (365), tretje pa **Siniša Jeremič** DP KP (352).

V skupini SH1 pištola se je na prvo mesto zavihtel naš strelac **Toni Bavec** (362), na drugo **Gašper Peček**, DP NM (289), na tretje pa **Metod Zakotnik** DP KR (183).

Tekmovanje sta vodila sodnika **Jože** in **Janez Kaplan**.

Peter Kralj

RIBIČI PRVI V EKIPNI IN POSAMIČNI KONKURENCI

Štirje naši ribiči so se tudi letos udeležili tekmovanja v športnem ribolovu v Invalidski ligi mesta Ljubljana. Nastopili so z dvema ekipama, v katerih sta tekmovala po dva ribiča. V prvi sta lovila **Boštjan Ceglar** in **Peter Kralj**, v drugi pa **Marjan Pušljar** in **Štefan Glavan**. Tekmovali so tako v ekipni kot tudi v posamični konkurenci. Tekmovanje je potekalo v treh kolih ob ribniku Ledvička v Dragi pri Igu. Zvezda tega športnega ribolova je bil naš ribič Boštjan Ceglar. Dosegel je prvo mesto v posamični konkurenci, prispeval pa je tudi levji delež pri osvojitvi prvega mesta v ekipni konkurenci. Ostali niso bili tako prepričljivi. Priznanja najboljšim so bila podeljena ob koncu leta na Malenškovi.

Ribič Boštjan Ceglar je bil najboljši v posamični in ekipni konkurenci. (Foto: arhiv društva)

ŠPORTNI UTRINKI

Športnik leta 2022: Na prireditvi so kar trije športniki našega društva prejeli priznanja: bronasti znak je prejel parabiljardist **Matej Brajkovič** za osvojeno bronasto medaljo na evropskem

prvenstvu v biljardu v Laškem. Bronasti znak je prejela **Lara Nedeljkovič**, ki je v paru s soplesalcem **Klemnom Dremljem** na evropskem prvenstvu v Pragi osvojila srebrno in bronasto medaljo.

Ob zaključku športne kariere je priznanje prejel košarkar **Gregor Gračner**, ki je kar petnajstkrat nosil dres košarkarske reprezentance, vrsto let pa je bil tudi kapetan in mentor mladim košarkarjem.

Ko segaš po zvezdicah z neba,
ne pozabi uloviti utrinkov preden padejo na tla.
Če kdo te vpraša kako ujeti sanje,
odgovor je preprost: samo verjeti moraš vanje.

S PANONSKIH RAVNIC

Za nami je še eno uspešno leto. V tem času so se odvile številne aktivnosti na področju športa, zvrstili so se dogodki v okviru čebelarke sekcije, aktiv žena je pripravljala božično-novoletne voščilnice, družili smo se na letnem zaključku, obiskali in obdarovali smo naše člane po domovih, se udeležili srečanja v Varaždinu ob praznovanju 40-letnice njihovega društva, sodelovali v projektu Varuha človekovih pravic RS glede dostopnosti ustanov CSD. Naši čebelarji so zmagali na ocenjevanju medu v Pomurju ter prejeli zlato plaketo »Šampion« za akacije med.

Noršinska cesta 14
9000 Murska Sobota

Spletna stran:

dppp.si

E-pošta:

drustvo.p.i.p@siol.net

NA KEGLJIŠČU V RADENCIH SE JE PRIČEL 1. KROG ZPS TER 29. MAGDIČEV MEMORIAL V KEGLJANJU

Na kegljišču v Radencih se je 22. novembra 2022 začel 1. krog kegljaške lige ZPS in hkrati 29. Magdičev memorial, ki ga je pripravilo naše društvo DP Prekmurja in Prlekije v soorganizaciji z Zvezo paraplegikov Slovenije.

Tekmovanja se je udeležilo 30 kegljačic in kegljačev iz sedmih regijskih društev ZPS. Tekmovalci so se pomerili ekipno in posamezno v ženski in moški konkurenci ter v konkurenci veteranov in tetraplegikov.

Najboljša je bila ekipa DP Podravja (1.603), ki je premagala ekipo DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja (1.535) in ekipo DP jugozahodne Štajerske, ki se je uvrstila na tretje mesto (1.412). Naša ekipa DP Prekmurja in Prlekije je s 1.304 točkami tekmovalje zaključila na petem mestu.

V moški konkurenci je bil najboljši **Tone Kanc** DP NM (475), drugouvrščeni je bil **Miran Jernejšek**

Ludvik Škraban nepremagljiv med veterani (Foto: B. Barič)

DP MB (446), na tretjem mestu pa **Roman Hrzenjak** DP CE (431).

Nastopili so tudi težje gibalno ovirani tetraplegiki, kjer je zmagal **Damjan Hovnik** DP SG (319), na drugo mesto se je zavihtel naš član **Franc Baum** DP MS (277), tretje mesto je zasedel prav tako član društva **Anton Vrbnjak** DP MS (373).

V konkurenci veteranov je medaljo za prvo mesto osvojil naš član **Ludvik Škraban** (418), drugi je bil **Franc Pinter** DP MB (384) in tretji Boško Božič DP KP (377). V tej konkurenci je

še tekmoval član **Franc Borovnjak**, ki je osvojil 6. mesto s 272 podrtimi keglji.

Med ženskami je največ kegljev podrla **Martina Glavič** DP NM (370), druga je bila **Senka Ivanišević** iz DP LJ (355), tretja pa **Marija Kerec** DP MB (347). Naša članica **Marta Janežič** je osvojila 4. mesto s 307 podrtimi keglji. Po končanem tekmovalju je sledila še razglasitev rezultatov ter podelitev medalj in pokalov najboljšim kegljačicam in kegljačem. Podelitev je vodil športni referent Franc Borovnjak.

V VARAŽDINU OBELEŽILI 40-LETNICO DELOVANJA DRUŠTVA

V četrtek, 1. 12. 2022, so se člani DPPP odpravili v Varaždin, kjer je potekala 40-letnica delovanja »Društva distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždin«. Ob 11. uri sta v Fontani Crnkovič potekala

kulturni program in slavnostno kosilo. Zbrane je najprej pozdravil predsednik društva **Ivan Vujec**, ki je predstavil razvoj in delovanje društva skozi vsa pretekla leta. Sledili so recitali pesmi članov društva, nastopil pa je tudi znani pevec **Zdravko Škender**.

Druženje članov na 40-letnici delovanja društva v Varaždinu (Foto: B. Barič)

ODZIV NA POVABILO VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC RS NA PREDSTAVITEV UGOTOVITEV POSEBNEGA POROČILA O DOSTOPNOSTI CENTROV ZA SOCIALNO DELO ZA INVALIDE

Predsednik društva **Stanko Novak** se je v četrtek, 1. decembra 2022, ob 10. uri na sedežu Varuha človekovih pravic RS v Ljubljani udeležil predstavitve ugotovitev Varuha človekovih pravic iz Posebnega poročila o dostopnosti centrov za socialno delo za invalide.

Varuh človekovih pravic Peter Svetina je ugotavljal stanje dostopnosti v vseh 63 enotah centrov za socialno delo po Sloveniji in ugotovil, da stanje ni optimalno, še več, v nekaterih primerih je celo kritično. »Nekatere enote centrov za socialno delo nimajo zagotovljene niti fizične dostopnosti svojih prostorov za gibalno ovirane, skoraj 20 centrov za socialno delo nima sanitarij, dostopnih za invalide, zato jih tam usmerjajo na sanitarije na bližnji bencinski servis ali v 200 metrov oddaljen zdravstveni dom. To je nedopustno in kaže na brezbriznost države in vodstva posameznih enot centrov za socialno delo. Ne samo premagovanje arhitekturnih ovir, ključno je premagati tudi miselne ovire ter zagotoviti ustrezno infrastrukturo, da bo omogočena enaka obravnava vseh oseb v družbi oziroma njihovo socialno vključevanje,« je izpostavil varuh Svetina. Kot je poudaril, v centre za socialno delo prihajajo posamezniki v hudih stiskah, zato je povsem nesprejemljivo, da takšne ustanove še 11 let po uveljavitvi Zakona o izenačevanju možnosti invalidov niso prilagojene po kriterijih dostopnosti.

Svoje izkušnje o (ne)dostopnosti centrov za socialno delo in drugih javnih ustanov so na dogodku predstavili tudi Stanko Novak (predsednik Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije), **Matej Žnuderl** (predsednik Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije), **Anton Petrič** (strokovni sodelavec Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije) ter **Matjaž Juhart** (generalni sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije).

K besedi je bil povabljen predsednik društva, ki je najprej pohvalil nove sanitarije pri Varuhu človekovih pravic in izrazil željo, da bi se tudi drugi javni zavodi zgledovali po ureditvi

Stanko Novak se je udeležil predstavitve ugotovitev Varuha človekovih pravic RS iz Posebnega poročila o dostopnosti centrov za socialno delo za invalide. (Foto: arhiv društva)

sanitarnih prostorov. Sam se namreč že 25 let ubada z dostopnostjo oziroma z odpravami arhitektonskih ovir.

Povedal je, da na področju dostopnosti napredujemo, vendar še vedno ostaja nekaj perečih problemov. Velikokrat se pojavijo težave pri dostopu do javnih zgradb, kjer so stopnice ali je klančina prestrma in preozka. Sanitarije imajo pogosto preozka vrata ali so premajhne, tudi pri dvigalih so problem preozka vrata, je svoje izkušnje strnil Stanko Novak. Infrastruktura okrog javnih zgradb ni nikakor prilagojena, tukaj mislimo na starejše tlakovce, rešetke, kanalizacijske pokrove, luknjasto cestišče, podhode in klančine, ki so pogosto prestrme. Obenem so še ostri in previsoki robovi na bankinah, pri javnih zgradbah in večstanovanjskih objektih večkrat naletimo na pomanjkanje ali pa neprimerno parkirno mesto, ki pa ga na žalost velikokrat zasedejo osebe, ki niso invalidi. Nadaljeval je, da so nekoliko bolj prilagojeni novi javni objekti, trgovski centri in bencinske črpalke. Vendar se tudi tam pojavijo težave, ko je potrebno prositi za ključ za WC ali pa zvoniti, da se odprejo vrata. Določeni WC-ji so brez ključavnice. Povedal je, da to ni prav in da ko bo oseba, ki ni invalidna, prosila za ključ in zvonila, da se odprejo vrata, bo to po njegovem v redu. Od države zato pričakuje, da zagotovi ustrezno infrastrukturo, s katero bo omogočena enaka

obravnava za vse ljudi oziroma njihovo socialno vključevanje.

Izpostavil je primer stavbe državnega zbora kot dobronamerno kritiko, in sicer pot osebe na vozičku izpred vhoda do glavnega vhoda prek stopniščne dvizne ploščadi, ki je zelo nerodna, počasna in predvsem ne omogoča samostojne uporabe. Po njegovem mnenju so stopniščne dvizne ploščadi le začasna rešitev in ko invalidi naletimo na kaj takega, smo zelo hvaležni, da pridemo na določeno mesto, vendar pa zopet nismo v istem položaju z osebami, ki niso invalidi, saj je potrebno nekoga zaprositi, da te zapelje s to dvizno ploščadjo.

Izpostavil je tudi primer dobre prakse Mestne občine Murska Sobota, kjer za odpravo arhitektonskih ovir k sodelovanju vedno povabijo predstavnika društva, kar se tudi vidno pozna pri odpravljanju ovir v občini. Želi, da bi tudi druge občine, ki pokrivajo naše društvo, izvajale podobno prakso.

Zaključil je, da bi se težave lažje in pogosteje reševale – vsaj delno ali še boljše v celoti – če bi pomoč zagotovila država. Tako v zvezi z načrtovanjem stroškov kot z njihovo izvedbo. Na koncu je še izpostavil, da na področju dostopnosti napredujemo bolje, da se stvari premikajo v pravo smer. Vendar kot pravimo: »Nič za invalida brez invalida.«

Težave slepih in slabovidnih je izpostavil predsednik Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije Matej Žnuderl, ki je navedel, da je dostopnost za njih večplasten problem, nimajo namreč usmeritev, ali so pred pravimi vrati. Po spletu ne morejo urejati zadev tako kot jih lahko drugi. Branje odločb pa je zanje prav posebna težava. Kot primer dobrega delovanja in sodelovanja je izpostavil Mestno občino Murska Sobota.

Po besedah Antona Petriča, strokovnega sodelavca Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, imajo pri javnih storitvah pravico do uporabe tolmača, vendar opažajo, da na CSD pomoč tolmača večinoma jemljejo lahko.

OBISK ŽUPANA OBČINE ŠALOVCI

V sredo, 7. decembra 2022, smo na Društvu paraplegikov Prekmurja in Prlekije gostili župana občine Šalovci **Iztoka Fartka**. Osrednja tema srečanja je bila medsebojno sodelovanje med

občino in društvom ter dogovor o nadaljnji zaposlitvi našega člana in občana občine preko programa Podporne zaposlitve, ki ga sofinancira tudi občina Šalovci. Predsednik društva Stanko Novak je županu

predstavil opravila in naloge, ki jih član opravlja, ter cilje, ki jih bo uresničeval v prihodnje. Župan je glede na slišano izrazil podporo članu za nadaljnjo zaposlitev v našem društvu.

NAŠI STRELCI NAJBOLJŠI V 1. KOLU LIGE ZPS V STRELJANJU Z ZRAČNIM OROŽJEM

V soboto, 10. decembra 2022, je Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine v soorganizaciji z Zvezo paraplegikov Slovenije organiziralo 1. kolo lige ZPS v streljanju z zračnim orožjem. Tekmovanje je potekalo na strelišču Bukovec. Udeležilo se ga je 25 strelcev iz šestih regijskih društev ZPS. Tekmovanja so se udeležili tudi naši strelci, ki so s 1073 zadetimi krogi v ekipni konkurenci tokratno

tekmovalje zaključili na 1. mestu. Ekipo DP Prekmurja in Prlekije so sestavljali **Franc Jožef, Leon Jurkovič** in **Venčeslav Bezjak**. Drugouvrščena je bila domača ekipa DP ljubljanske pokrajine s 1007 zadetimi krogi, na tretjem mestu pa ekipa DP Podravja z 916 zadetimi krogi. Naši člani so prva mesta zasedli tudi v posamezni konkurenci. V skupini SH1 je Franc Jožef osvojil 1. mesto (357) in

tako premagal tekmeca **Vinka Hrena** (341) iz DP jugozahodne Štajerske. Tretje mesto je pripadlo **Gašperju Pečku** (338) iz DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Tudi v skupini SH2 so Pomurci zasedli dobre uvrstitve. Na drugem mestu je bil Leon Jurkovič (365), 4. mesto je osvojil Venčeslav Bezjak (351) in 7. mesto **Franc Baum** (328).

NA TRADICIONALNEM DNEVU MEDU SLAVIL AKACIJEV MED, PRIDELAN V DRUŠTVENEM ČEBELNJAKU

V soboto, 10. decembra 2022, je Čebelarstva zveza društev Pomurja organizirala tradicionalni, letos že 11. dan medu. Prireditev je potekala v prostorih trgovskega centra BTC v Murski Soboti. Udeležili so se je predsednik društva Stanko Novak, naš čebelar **Dušan Slana** in članica **Jožica Zadavec**.

Po prihodu praporščakov s prapori je sledila čebelarstva himna, nato pa nagovor predsednika Čebelarstva zveze društev Pomurja **Štefana Šemna** in govor predsednika ocenjevalne komisije **Jakoba Madjara**. V svojem nagovoru je Štefan Šemen predvsem izpostavil čebelarstvo dejavnost v našem društvu, ki je s pridobitvijo prvega učnega čebelnjaka, prilagojenega za delo z invalidi, dobila pravi pomen in namen. Spregovoril je tudi podpredsednik Čebelarstva zveze Slovenije **Janez Vencelj**, in sicer o aktivnostih ČZS s poudarkom na Tradicionalnem slovenskem zajtrku, svetovnem dnevu čebel in vpisu slovenskega čebelarstva na seznam UNESCO kot nesnovno kulturno

Stanko Novak in Dušan Slana sta prevzela zlato plaketo za zmagovalni akacijev med, pridelan na sedežu društva. (Foto: arhiv društva)

dediščino in kot način življenja. Poudaril je, da je Slovenija na področju čebelarstva svetovna velesila. Med slavnostnimi govorniki je bil tudi mag. **Dejan Židan**, velik pobudnik in podpornik nastanka in razvoja društvenega čebelnjaka, ki je predstavil nekaj zanimivosti ob

prizadevanjih za svetovni dan čebel. Povedal je, da smo najbolj čebelarstva država na svetu in iskreno čestital vsem dobitnikom priznanj za kvaliteto medu.

Na 22. pomurskem ocenjevanju medu je ocenjevalna komisija, ki so jo sestavljali predsednik Jakob Madjar, **Primož Božnar** in **Franc Tratnjek**, med 28 vzorci medu razglasila zmagovalca. To je bil akacijev med, pridelan na sedežu društva. Priznanja, zlato plaketo šampion 2022, je prevzel predsednik društva Stanko Novak, Dušan Slana pa je prevzel zlato plaketo za zmagovalni akacijev med. Prav tako so bila na srečanju podeljena še druga priznanja in zahvale, ki so jih podeljevali podpredsednik ČZS Janez Vencelj, predsednik ČZDP Štefan Šemen in predsednik ocenjevalne komisije Jakob Madjar.

Zanimiv kulturni program so pripravili tamburaši iz Ljutomera in violinistka Ekaterina. Obiskovalci so lahko od lokalnih pridelovalcev tudi kupili med in ostale izdelke.

DONACIJA NOVEGA SUBLIMATORJA OKSIKING DRUŠTVU

V petek, 9. decembra 2022, smo bili na sedežu društva deležni donacije novega sublimatorja Oksiking, oksalne kisline, ki nam ga je samoiniciativno podaril **Matej Petrovčič** iz Dolge Poljane. Gospod

Petrovčič je inovator in njegov sublimator, ki smo ga hvaležno sprejeli, ima vgrajen natančen samodejni termostat, ki uporabnikom olajša rokovanje, in je nadvse primeren za invalide čebelarje, ker ni

potrebno preverjanje temperature pred vsako aplikacijo.

V imenu čebelarke sekcije Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije, iskrena hvala!

BOŽIČNO-NOVOLETNO DRUŽENJE ČLANOV DRUŠTVA

V sredo, 14. decembra, smo že tradicionalno obeležili srečanje v gostišču Mencigar na Krajni, da bi še zadnjič v letu 2022 proslavili uspešno zaključeno leto.

Ob prihodu nas je pričakala glasbena dobrodošlica naših članov, ki so pod vodstvom **Matije Horvata** zapeli božične pesmi. Vse zbrane je pozdravil predsednik društva Stanko Novak in se zahvalil vsem, ki so tako ali

drugачe prispevali svoj delček k uspehu. Na kratko je predstavil izvajanje socialnih programov skozi iztekajoče se leto ter predstavil programe za leto 2023, med katerimi je izpostavil predvsem zbrana sredstva za novo kombinirano vozilo, ki ga bomo dobili v prvi polovici novega leta. Ob koncu svojega nagovora je vsem skupaj zaželel še mirne božične praznike ter uspešno novo leto 2023. Po predsednikovih

uvodnih besedah je sledil še kratek glasbeni program in predstavitev izdelkov podjetja TIK, kasneje pa smo med nas priklicali tudi Božička, ki je za vsakega prinesel skromno darilo. Na koncu sta nas nasmejala še člana Kulturnega društva Simona Gregorčiča iz Velike Nedelje. Srečanje se je nadaljevalo ob prijetnem kramljanju in druženju, ki ga je spremljala živa glasba.

DUŠAN SLANA SE JE UDELEŽIL PRAZNOVANJA RAZGLASITVE SVETOVNEGA DNEVA ČEBEL

Dušan Slana se je udeležil praznovanja razglasitve svetovnega dneva čebel Čebelarstva Slovenije in Javna svetovalna služba v čebelarstvu sta v Državnem svetu Republike Slovenije 20. decembra 2022, ob 10. uri organizirali strokovni posvet s čebelarskimi vsebinami. BREZ ČEBELARJA NE BO ČEBEL! Slovenija je bila pobudnica razglasitve svetovnega dneva čebel, ki so ga 20. decembra 2017 soglasno potrdile vse države članice OZN. Dogodek je namenjen praznovanju pete obletnice te pomembne razglasitve, predstavitvi bogastva čebelarke

dediščine, njene dolge zgodovine in predstavitvi dela čebelarja za ohranitev čebel. Tega dogodka so se udeležili tudi naš član in hkrati vodja sekcije čebelarjev pri Zvezi paraplegikov Slovenije Dušan Slana, predsednik čebelarke zveze Pomurja Štefan Šemen in strokovni sodelavec **Janko Rožman**.

Srečanje se je začelo z nagovorom novega predsednika Državnega sveta RS, **Marka Lotriča**. Med slavnostnimi govorniki so bili še ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **Irena Šinko**, mag. **Dejan Židan**, podpredsednik mednarodne zveze

čebelarskih zvez Apimondije dr. **Peter Kozmus**, predsednik ČZS **Boštjan Noč** in ostali svetovalci ter soustvarjalci projekta.

Ob koncu prireditve je potekala še podelitev priznanj čebelarjem, ki so v letu 2022 pridelali senzorično najbolj tipičen vrstni med. Na državnem ocenjevanju so ocenjevali cvetlični, akacijev, lipov in kostanjev med. Naše društvo je prejelo zahvalo za udeležbo na državnem senzoričnem ocenjevanju medu 2022 za akacijev med, ki jo je prevzel čebelar društva Dušan Slana.

OBISK ČLANOV PO DOMOVIH ZA STAREJŠE

Kot vsako leto smo tudi konec lanskega leta obiskali naše člane, ki živijo v domovih za starejše. Skupaj smo jih obiskali šest, ki bivajo v domovih za starejše na območju Prekmurja in Prlekije. Mnogo preveč ljudi je praznike preživelo bolnih in v bolniških posteljah, zato

smo našim članom želeli pričarati vsaj malo božičnega vzdušja, da za trenutek pozabijo na občutek osamljenosti.

Po kratkem klepetu smo jih tudi obdarili in jim poklonili še prijazno, toplo besedo ter nasmeh, ki je prav

gotovo najlepše darilo v prazničnem času.

STRELCI NAŠEGA DRUŠTVA TUDI PO DRUGEM KROGU OSTAJAJO PRVI NA LESTVICI

21. januarja 2023 je na strelišču dijaškega doma v Postojni potekal drugi krog v streljanju z zračnim orožjem (puška, pištola), ki ga je pripravilo Društvo paraplegikov Istre in Krasa v soorganizaciji Zveze paraplegikov Slovenije. Tekmovanja se je udeležilo 28 strelcev iz šestih pokrajinskih društev ZPS.

V ekipni konkurenci je prvo mesto osvojila naša strelska ekipa društva DP Prekmurja in Prlekije, drugouvrščena je bila ekipa DP ljubljanske pokrajine, tretja pa domača ekipa DP Istre in

Krasa. Sledile so ekipa DP jugozahodne Štajerske na četrtem mestu, peta je bila ekipa DP Podravja, šesta ekipa DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

V najmočnejši skupini SH1 je prvo mesto osvojil naš član Franc Jožef, drugo mesto si je pristreljal Vinko Hren iz DP jugozahodne Štajerske, tretje pa Gašper Peček iz DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

V težje gibalno ovirani skupini SH2 je slavil naš član Leon Jurkovič, drugi je

bil **Aleš Vrhovc** iz DP ljubljanske pokrajine, na tretje mesto pa se je uvrstil domačin **Siniša Jeremič** iz DP Istre in Krasa. V tej kategoriji sta naša člana osvojila še naslednji mesti: **Štefan Bukvič** šesto mesto in **Venčeslav Bezjak** deveto mesto.

OKRASITEV BOŽIČNEGA DREVEVA

Minil je tudi mesec december, čas radosti, toplih objemov in lepih želja. Za prijetno decembrsko vzdušje so članice aktiva žena in člani poskrbeli že v mesecu novembru, ko so začeli izdelovati novoletne voščilnice. Ker pa je simbol božiča in božičnih praznikov prav božično drevo, so ga postavili in okrasili tudi naši člani društva.

Okrasitev božičnega drevesa (Foto: M. Balažič)

Ljubezen in zdravje
sta bisera dva,
ki ju je mati položila oba,
ko zagledal si luč sveta!
A to je treba negovati,
da ne oveni in verjemi mi,
do konca življenja boš srečen ti.

Vladimir Peterlin, Jordan Uščaj in Klavdij Leban | Društvo paraplegikov severne Primorske

IZ DOLINE SOČE

V pričakovanju pomladi smo si severnoprimorski paraplegiki zimo popestrili z druženji in izleti.

NOVOLETNO SREČANJE ČLANOV

V duhu pričakovanja božiča in novega leta smo se člani zbrali na tradicionalnem prednovoletnem srečanju – tokrat na domačiji **Pr' Lukčevih** v Seniškem Bregu. Zbralo se nas je dvaindvajset. Gostitelja **Samo** in **Ivana Beridan** sta nas sprejela na svoji obnovljeni turistični kmetiji in pogostila z izjemnimi jedmi. Organizirali smo tudi bogato tombolo in tako so najsrečnejši domov odšli s polno denarico, ostali pa le s polnim želodčkom.

Imeli smo se lepo, večer je bil uspešen in lepa popotnica v prihajajoče novo leto.

Dobitnik glavne nagrade (Foto: arhiv društva)

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV

SEVERNE PRIMORSKE

Rejčeva 5
5000 Nova Gorica

Spletna stran:
paraplegiki.primorske.si

E-pošta:
paraplegiki.primorske@gmail.com

Jordan Uščaj

NOVOLETNO SREČANJE ČLANOV

V januarju smo organizirali srečanje starejših članov nad 65 let iz Društva paraplegikov severnoprimske regije. Srečanje je potekalo v gostilni Pri Olgi v Vitovljah, kjer so nas pogostili z odlično hrano.

Skupaj se nas je zbralo šestnajst. Po pozdravnem nagovoru **Jordana Ušaja** v imenu društva smo omenili težave, s katerimi se soočamo starejši člani. Mnogi se žal zaradi dolgotrajne bolezni ali prevelike razdalje niso uspeli udeležiti srečanja. V društvo so namreč vključeni člani od Trente do Krasa in razdalja od enega konca do drugega pomeni dve uri vožnje. Morda bo zaradi vključenja članov iz Posočja in Idrijskega potrebno organizirati srečanje na njihovem koncu.

Pogostili so nas z odlično hrano. (Foto: arhiv društva)

Srečanje smo popestrili s humorjem, zato smo vsi udeleženci odšli domov

veseli in z željo, da se spet vidimo naslednje leto.

Klavdij Leban

NATUROPATSKI PREGLED

V nedeljo, 29. 1. 2023, smo se člani našega društva udeležili naturopatskega pregleda v prostorih Zavoda Ars Viva v Podcerkvi. Pregled je izvajala priznana naturopatinja **Erika Brajnik** s pomočjo svojih asistentk – učenk

naturopatije. Obravnavali so vsakega posebej, mu določili terapijo in jo tudi izvedli ter določili jedilnik pomoči zdravja in hujšanja. Terapija zajema veliko tehnik: masažo akupresurnih točk, ventuza terapijo, moxa terapijo, terapijo z oligoelementi, terapijo z

Bachovimi cvetnimi esencami, aurikuloterapijo ...

Vsi smo bili zelo zadovoljni z novo izkušnjo in obljubili, da se bomo držali predpisanih jedilnikov in nasvetov, saj bo to predvsem dobro za naše zdravje.

Gasilska slika udeležencev akupresurne delavnice (Foto: arhiv društva)

Vladimir Peterlin

ROCK OPERA

V petek, 16. decembra 2022, nas je stare rokerje pot zopet ponesla v areno Stožice, kjer smo poslušali Rock opero. Simfonični orkester Big Band in zbor narodnega opernega gledališča iz Novega Sada so nam postregli z lepim koncertom starih rokarskih hitov v malo drugačni izvedbi. Glasba in spektakel sta ustvarila pravo zakulisje za obujanje spominov na mlada leta, druženje in prepuščanje nostalgiji.

Odlični svetlobni efekti so naredili čarobno vzdušje. (Foto: arhiv društva)

Razni dopisniki | Društvo paraplegikov Podravja

S TOTEGA EKA

»Zimski« prazniki so za nami, koranti so svoje delo opravili, prve znanilke pomladi (beri: gospe, ki se na travnikih pasejo za regratom) so na delu in končno so topli žarki začeli greti naša od zime premražená telesa. Užijmo pomlad in vse njene naravne danosti. Prelepa je. Že kmalu bo čas za kohanje.

Lackova cesta 43
2000 Maribor

Spletna stran:
društva-para-mb.si

E-pošta:
dp.podravja@gmail.com

Boris Klep

MIKLAVŽEVANJE

V ponedeljek, 5. decembra 2022, je bil v Društvu paraplegikov Podravja prazničen in vesel dan. Najprej nas je obiskal čarovnik **Grega**, ki je s svojo predstavo, prepleteno s čarovnijami, glasbo, petjem in animacijo, popolnoma navdušil vse prisotne otroke. Z njimi je plesal, pel, kihal, telovadil, cepetal in se zvijal, čaral in jih učil čarobnih besed. Otroci so ves čas sodelovali, se nasmejali do solz, kričali od navdušenja, na koncu pa so s skupnim pozivom priklicali tudi Miklavža. Čeprav je bilo ob njegovem prihodu nekatere celo malo strah, so se z dobrim možem hitro spoprijateljili. Veseli so bili njegove spodbude, naj se trudijo za lepa prijateljstva med seboj. Otroke, ki so bili med letom pridni in

Čarovnik Grega vedno navduši. (Foto: Boris Klep)

so ubogali svoje starše, je nagradil z darili, poredni otroci pa naj bi dobili šibo. Vendar je Miklavž ugotovil, da so bili naši otroci skozi vse leto zelo

pridni, zato so darila dobili vsi. Ob odhodu so mu vsi po vrsti glasno obljubljali, da bodo naslednje leto še bolj pridni.

Marija Kerec

SREČANJE ČLANOV DP PODRAVJA OB ZAKLJUČKU LETA 2022

Po dolgem premoru zaradi COVIDA-19 smo nestrpno čakali na srečanje ob koncu leta, saj je v tistem času druženje zamrlo oz. še huje, bilo je prepovedano. Nekaterih članov že dolgo nismo videli, zato je bilo to srečanje bolj iskreno in polno pričakovanj. Potekalo je na Prometni šoli v Mariboru, kjer smo se zbrali v zgodnjih popoldanskih urah. Na začetku nas je pozdravil predsednik Društva paraplegikov Podravja **Boris Klep**, potem je sledila pogostitev. Da pa srečanje ne bi bilo dolgočasno, nas je

Po dolgem času smo se zbrali na Prometni šoli Maribor. (Foto: Stane Jeseničnik)

z glasbo zabaval DUO HORVAT. Nekateri smo se ob prijetnih melodijah sprostiti in tudi zaplesali. Srečanje smo popestrili z bogatim srečelovom. Naše punce so se trudile s prodajo srečk, ki so bile vse dobitne.

Zanimivo je bilo odpiranje daril. Eni so imeli več sreče, drugi manj, skratka zadovoljni smo bili vsi. Čas pa je ob zvokih glasbe hitro mineval. Kot pravijo, vse lepo hitro mine. Prišle so večerne ure in počasi

smo se začeli poslavljeni. Namenili smo si polno dobrih želja za prihodnje leto, ali bo res tako, pa bo pokazal čas.

Carmen Onišak

V JANUARJU JE NA OŠ STARŠE POTEKAL PARALIMPIJSKI ŠPORTNI DAN

O biskali so nas predstavniki Zveze za šport invalidov Slovenije, člani Društva paraplegikov Podravja in Športno društvo Invalid. Učenci od 5. do 9. razreda so imeli najprej predstavitev paralimpijskega športa, nato pa so spoznali zgodbo paralimpijca **Aleša Sečnika**. Nad njegovo življenjsko zgodbo so bili navdušeni.

Drugo polovico paralimpijskega športnega dne so učenci preživeli v telovadnici, kjer so se po postajah preizkusili v parašportih, kot so dvoransko balinanje, goalball, poligon za slepe ter košarka na invalidskih vozičkih.

Vrhunec športnega dne pa je bila zagotovo košarkarska tekma na vozičkih, ki so nam jo prikazali člani

Mlajši učenci so parašporte spoznavali preko videoposnetkov in pravljič. (Foto: Carmen Onišak)

Društva paraplegikov Podravja pod vodstvom Borisa Klepa. Pridružili so se jim tudi naši učenci. Vzdušje v dvorani je bilo neverjetno! Ta športni dan nam

bo zagotovo ostal v lepem spominu, saj je bil zabaven in poučen.

Marija Kerec

PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA

D an žena je mednarodni praznik žensk, ki ga vsako leto 8. marca praznujejo v približno 100 državah. Je dan praznovanja ekonomske, politične in socialne enakopravnosti žensk. **Clara Zetkin** se je za enakopravnost začela bojevati že davnega leta 1889. Za ta praznik je dala pobudo na drugi konferenci. Prvič so ga praznovali leta 1913 v Avstriji, Nemčiji, Švici in na Danskem. Kljub vsej borbi pa še danes velja rek, da mora biti vse, kar počnejo ženske, dvakrat boljše od tega, kar počnejo moški. Na srečo to ni težko.

Društvo paraplegikov Podravja nam je za praznik pripravilo prijetno druženje v gostišču Lešnik v Mariboru, kjer smo se zbrale v popoldanskih urah. Za dobrodošlico nas je toplo pozdravil predsednik društva Boris Klep. Ob vrhunski postrežbi poznega kosila in

Tokrat smo se članice zbrale v gostišču Lešnik. (Foto: Boris Klep)

ob prijetnem klepetu s članicami in ostalimi našimi puncami, brez katerih preprosto ne gre, se je razpoloženje dvignilo do te mere, da smo pozabile na čas, ki ni bil naš prijatelj. Vse prehitro je mineval in počasi smo se

odpravili domov. Predsednik nas je ob odhodu presenetil s prekrasno vrtnico. Tako se je končal še en popoldan, poln pozitivnih misli in veselega razpoloženja.

Jože Globokar | Športnik leta 2022

NA BRDU RAZGLASILI ŠPORTNICO, ŠPORTNIKA TER NAJBOLJŠO MOŠKO IN ŽENSKO EKIPO 2022

Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite je 24. januarja 2023 v protokolarnem objektu Brdo pri Kranju razglasila športnico, športnika ter najboljšo žensko in moško ekipo leta 2022. Podelili so tudi priznanja: ob zaključku športne kariere športnikov invalidov, priznanje najperspektivnejšemu mlademu športniku, priznanja ljubiteljem športa invalidov, naziv častnega člana in priznanja invalidskim organizacijam ob njihovih jubilejih.

Športnica leta 2022 je postala **Leja Glojnarič**, 20-letna vsestranska atletinja, športnik leta gluhi tenisač **Marino Kegel**, najboljša ženska ekipa ženska reprezentanca odbojke sede in najboljša moška ekipa košarkarska reprezentanca gluhih, ki je v igri „tri na tri“ osvojila naslov svetovnih prvakov. Na slovesni prireditvi je predsednik ZŠIS-SPK **Damijan Lazar** predstavil bogate športne dosežke športnikov invalidov, udeležence pa je nagovorila tudi predsednica Republike Slovenije, dr. **Nataša Pirc Musar**. Med drugim je poudarila: *“Drage parašportnice in parašportniki, verjamem, da bi morali dobiti več pozornosti in prostora v javnosti. To si zaslužite in tako bi bilo prav. Obenem pa bi bil to tudi pravi signal, da ste prepoznani in cenjeni del naše navdihujoče in raznolike športne skupnosti.”*

Med dobitniki priznanj so bili tudi športniki pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije:

Najvišje priznanje ZŠIS-SPK – **častni član**, je prejel **Jože Okoren** iz Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja. V športu invalidov je prisoten več kot 50 let, bodisi kot tekmovalec bodisi kot organizator ali funkcionar, tudi pri Zvezi paraplegikov Slovenije. Lani je minilo 50 let od njegove in tudi prve slovenske paralimpijske kolajne. V metu diska je v Heidelbergu leta 1972 osvojil bron, srebrni je bil tudi leta 1980 na paralimpijskih igrah v Arnhemu. Je velik motivator in še danes svetel zgled mlajšim invalidom.

Jože Okoren je prvi prejel najvišje priznanje ZŠIS-SPK – častni član. (Foto: Vid : Ponikvar-Sportida)

Vrsto let je bil podpredsednik ZŠIS-SPK. Pod njegovim urednikovanjem je lani nastal bogat zbornik ob 60-letnici ZPS, velike zasluge in zahvale pa mu gredo pri dolgoletnem uspešnem urednikovanju revije Športnik. Je tudi dobitnik številnih drugih odmevnih družbenih priznanj za delo v športu invalidov in širše, je tudi prejemnik Bloudkove nagrade, najvišjega slovenskega priznanja na področju športa.

Srebrni znak so prejeli parastrelec **Franček Gorazd Tiršek** iz Društva paraplegikov jugozahodne Štajerske za osvojeno bronasto medaljo in dve četrti mesti na svetovnem prvenstvu v

Dubaju in naša rokometna reprezentanca, ki je na svetovnem prvenstvu v Kairu osvojila tretje mesto.

Bronasti znak je prejel parabiljardist **Matej Brajkovič** iz Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine za osvojeno bronasto medaljo na evropskem prvenstvu v biljardu v Laškem.

Bronasti znak je prejela **Lara Nedeljkič** iz Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine, ki je v paru s soplesalcem Klemnom Dremiljem na evropskem prvenstvu v Pragi osvojila srebrno in bronasto medaljo.

Ob zaključku športne kariere je priznanje prejel košarkar **Gregor**

Gračner iz Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine, ki je kar petnajstkrat nosil dres reprezentance, vrsto let pa je bil tudi kapetan in mentor mladim košarkarjem. Dres reprezentance je oblekel več kot tisočkrat.

Zlato plaketo je za 53 let delovanja med drugimi prejela tudi Zveza paraplegikov Slovenije.

Odličja in priznanja so podeljevali: predsednica RS dr. **Nataša Pirc Musar**, njegova ekselencja in veleposlanik **Hiomichi**

Matsushima, predsednik Toyote Adria **Yosuke Arai**, direktor

komuniciranja in zunanjih zadev ter sekretar uprave v družbi Lek **Gregor**

Makuc, v. d. generalnega direktorja Direktorata za šport na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport dr.

Petra Robnik, predsednica uprave Loterije Slovenije **Romana**

Girandon, predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije **Franjo Bobinac**, državni sekretar na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo mag. **Dejan Židan**, vodja

korporativnega komuniciranja v Lidlu Slovenija **Tina Cipot**, direktor

Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij **Borut**

Sever, podpredsednica ZŠIS-SPK **Maja Bobnar**, podpredsednik ZŠIS-SPK **Gregor Gračner** in predsednik

Zveze ŠIS-SPK **Damijan Lazar**.

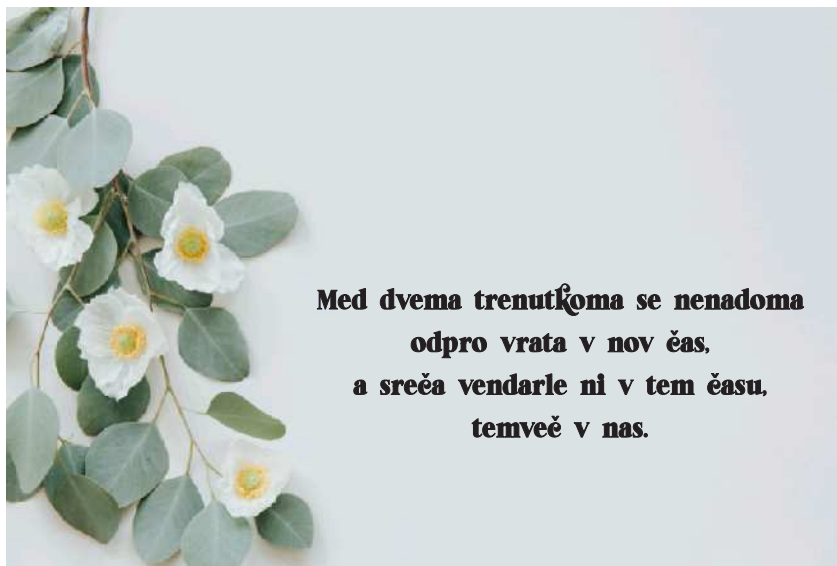
Slovesno športno prireditev sta vodila športni novinar **Saša Jerković** in naša članica **Mateja Pintar - Pustovrh**, popestrili pa pevka **Jana Šušteršič**, Košarkarski spektakel, **Trkaj** s himno **Ta tempo** in plesalci Plesnega kluba **Zebra**.

Zastopnik za Slovenijo: Bauerfeind d.o.o.
Dolenjska c. 242b, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/42-72-941; e-pošta: info@bauerfeind.si

 Obiščite nas na Facebooku!
facebook/bauerfeindslovenija

BAUERFEIND.SI

**Med dvema trenutkoma se nenadoma
odpro vrata v nov čas,
a sreča vendarle ni v tem času,
temveč v nas.**

Drago Perko | Košarkarska liga ZPS Bauerfeind

PRVI KROG KOŠARKARSKE LIGE ZPS BAUERFEIND

V Polzeli, hramu KD Hopsi, je bilo 10. decembra 2022 slovesno. Košarkarji na vozičkih so začeli z 31. sezono lige – Zveza paraplegikov Slovenije Bauerfeind. Prvi krog je v organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije pripravilo Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske.

Uvodni tekmi sta pripadli ekipama DP Celje Thermana in DP Maribor. Celjani so bili boljši od Mariborčanov, ti pa v nadaljevanju od DP Ljubljana Mercator.

Legendarni Marjan Trdina

Po koncu druge tekme pa je bilo slovesno tudi ali predvsem po zaslugi eminentnega gosta. Obe tekmi je namreč pozorno spremljal danes 66-letni **Marjan Trdina**, sicer legenda košarke na vozičkih.

Marjan se je leta 1973 ponesrečil. „Decembra tega leta sem prišel na Univerzitetni rehabilitacijski center Soča v Ljubljani. Tam je imela priprave jugoslovanska reprezentanca v košarki na vozičkih, leta 1974 sem bil z ekipo že na evropskem prvenstvu,“ nam pove Marjan. Ostalo je zgodovina. Na klubski ravni je igral za ekipo Društva paraplegikov Gorenjske, potem pa hitro odšel v Italijo (Rim, Sassari, Castelvechio), vmes pa igral tudi v Avstriji, kjer je bil, tako kot v Italiji, tudi trener in igralec. Z Jugoslavijo je bil leta 1984 na paralimpijskih igrah, leta 1986 sedmi na svetovnem prvenstvu v Avstraliji, pred tem je bil dvakrat bronast na EP v letih 1981 in 1984. S Slovenijo je igral v evropski diviziji A (leta 1996 – 3. mesto na EP divizije B in uvrstitev v elitno skupino A), leta 2008 pa je uspešno kariero sklenil.

V Italiji je opozoril nase, bil je legenda. Zavaljo tega je bil tudi večkrat v središču pozornosti, tudi na plakatih, ki so vabili na tekmo. Prav to njegovo podobo, košarkarja na vozičku pri metu, ki so jo upodobili Italijani, bodo po novem nosili košarkarji v slovenski ligi.

Marjan Trdina je predal majico Davidu Škorjancu. (Foto: Drago Perko)

David, nosilec novega vala

Še več, Marjan Trdina je v Polzeli predal majico 23-letnemu **Davidu Škorjancu**, košarkarju s Planine pri Sevnici. David je končal študij strojništva, danes je zaposlen v uspešnem podjetju Tajfun in je standardni član reprezentance, ki se je letos iz skupine C vrnila v skupino B evropske reprezentančne košarke. David igra košarko za DP Celje Thermana in v avstrijski ligi za Gradec. Je fant, ki je pripravljen vleči voz slovenske košarke naprej. „Upam, da bo ta podoba dobro služila mladim rodovom. Da jo bodo na majicah ponosno nosili in da jim bo prava vzpodbuda za nadaljnje delo, trde treninge in dobre tekme,“ je ob predaji majice Davidu povedal Marjan. „Ponosen sem, ker se v meni vidi nekoga, ki bo peljal ta košarkarski voz dalje. Naredil bom vse, da bom mlade navdušil za košarko, jih vzpodbujal in

pomagal dvigniti košarko na višjo raven,“ pa je ob tem povedal David.

Gogi, hvala ti!

Zbrane je ob tej priložnosti nagovoril tudi **Gregor Gračner**, nekdanji kapetan reprezentance Slovenije, danes pa vodja tekmovanja Liga NLB Wheel in vodja športa pri Zvezi paraplegikov Slovenije. Gračner je še enkrat potrdil, da bodo prihodnje poletje trije košarkarji dobili nove tekmovalne vozičke. Kupil pa jih bo nihče drug kot Goran Dragič, član NBA ekipe Chicago Bulls in legendarni kapetan slovenske reprezentance. „Gogi, hvala ti!“ je dejal Gračner, vsi zbrani košarkarji pa so mu namenili močan aplavz!

DRUGI KROG V BEOGRADU, TRETJI V PODGORICI

V 15. tekmovalni sezoni 2022-2023 v Regionalni NLB Wheel ligi tekmuje šest ekip - Parasport Slovenia, KKI Zagreb, KKI Vrbas, KIK Zmaj, KK OSI Paramont in KKK Singidunum-Crvena zvezda. V organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije so ekipe drugi krog odigrale 4. decembra 2022 v športni dvorani Aleksandra Nikolića v Beogradu, tretji pa 25. februarja 2023 v dvorani Univerzitetnega športnega centra v Podgorici. V drugem krogu sta bili prosti Parasport Slovenia in KIK Zmaj, v tretjem pa KKI Zagreb.

DRUGI KROG V BEOGRADU

V Beogradu je bilo slovesno, ko smo pred drugo tekmo turnirja uradno odprli tekmovalje. Slovesnosti so se udeležili: **Biljana Barošević**, predstavnica Ministrstva za delo, zaposlovanje, veteranske in socialne zadeve, **Dragiša Stanojević**, član izvršnega odbora Komercialne banke, **Janko Stanković**, direktor marketinga KK Crvena zvezda, ter **Tamara Perović**, sekretarka športnega sektorja v SC Tašmajdan. Tekme sta si pozorno ogledala tudi košarkarja Crvene zvezde **Miroslav Raduljica** in **John Holland**.

Dragiša Stanojević je ob tej priložnosti zaželel vsem zbranim dober turnir, navdušila pa ga je že prva tekma, ki je bila odločena v zadnjih trenutkih. Zbrane je pozdravil tudi **Gregor Gračner**, vodja tekmovalja Lige NLB Wheel. NLB – Nova Ljubljanska banka je zlati sponzor lige, srebrni pa Bauerfeind Slovenija.

Najboljši strelci po drugem krogu: **Vlado Švraka** (94) – KKI Vrbas, **Željko Čirković** (68), **Zoran Jeremić** (62) – oba KKK Singidunum-Crvena zvezda. Tekme so sodili: **Dražen Štrok** (HRV), **Damir Kunosić** (BiH), **Darko Šovran** (SRB) in **Mitja Dečman** (SLO).

REZULTATI:

KKI OSI Paramont : KKK Singidunum-Crvena zvezda 64 : 63 (31 : 33)
 KKI Vrbas : KKI Zagreb 95 : 48 (52 : 17)
 KKI Zagreb : KK OSI Paramont 55 : 70 (29 : 29)
 KKK Singidunum-Crvena zvezda : KKI Vrbas 47 : 76 (18 : 34)

KKI OSI Paramont (beli dresi) je zmagala s 64 : 63. (Foto: arhiv lige)

TRETJI KROG V PODGORICI

Po prvi tekmi je sledila uradna in slovesna otvoritev tretjega kroga na kateri so košarkarje pozdravili in nagovorili: predsednik kluba **Vladan Nikolić**, predsednik Paralimpijskega komiteja Črne Gore **Igor Tomić**, član uprave NLB Banke Podgorica **Dražen Vujošević**, košarkar SC Derby **Zvonimir Ivišić** ter vodja tekmovalja lige NLB Wheel **Gregor Gračner**.

REZULTATI TRETJEGA KROGA:

KIK Zmaj : KK OSI Paramont – 75 : 60 (39 : 37)
 Parasport Slovenia : KKK Singidunum 71 : 39 (30 : 17)
 KIK Zmaj : KKI Vrbas – 77 : 88 (28 : 45)
 KK OSI Paramont : KKI - Vrbas 53 : 64 (25 : 39)

Najboljši strelci po tretjem krogu: **Ramo Rekanović** (118) – KIK Zmaj, **Vlado Švraka** (114) – KKI Vrbas, **Zoran Jeremić** (82) – KKI Singidunum Crvena Zvezda.

Delegat je bil **Ivan Dabo** (HR), tekme pa so sodili; **Mitja Dečman** (SLO), **Damir Kunosić** (BiH) in **Dražen Štrok** (HR).

LESTVICA PO TRETJEM KROGU:

1. KKI Vrbas – 5 tekem, 5 zmag, 0 porazov, 10 točk, doseženi koši 397, prejeti koši 283, razlika (+ 114);
2. KK OSI Paramont – 4 tekme, 2 zmagi, 2 porazov, 6 točk, doseženi koši 247, prejeti koši 257, razlika (- 10);
3. KKK Singidunum – 5 tekem, 1 zmag, 4 porazi, 6 točk, doseženi koši 239, prejeti koši 322, razlika (- 83);
4. Parasport Slovenia – 3 tekme, 2 zmagi, 1 poraz, 5 točk, doseženi koši 207, prejeti koši 138, razlika (+ 69);
5. KIK Zmaj – 3 tekme, 2 zmagi, 1 poraz, 5 točk, doseženi koši 222, prejeti koši 189, razlika (+ 33);
6. KKI Zagreb – 4 tekme, 0 zmag, 4 porazi, 4 točke, doseženi koši 169, prejeti koši 292, razlika (- 123).

Tekmovalje v ligi poteka po pravilih IWBF za ekipe s 14.5 igralnimi točkami in po turnirskem sistemu. Generalni pokrovitelj in zlati sponzor je **Nova ljubljanska banka**, srebrni **Bauerfeind** Slovenija, medijski pa **Košarka.si**.

Ljubitelji košarke na vozičkih so si vse tekme lahko ogledali direktno na Youtube povezavah.

Lufti Abdullahu | Nova sezona parasmučanja

JERNEJ SLIVNIK USPEŠNO ZAČEL S TEKMOVANJI V LETU 2023

S tekmovanji v letu 2023 so prvi začeli paraalpski smučarji. Od 10. do 14. januarja 2023 so v švicarskem smučarskem središču Veysonnaz v tekmah za svetovni pokal nastopili na treh veleslalomih in enem slalomu. Pod vodstvom trenerja Romana Podlipnika se je tekem udeležil tudi slovenski paraalpski smučar Jernej Slivnik.

Jernej Slivnik je na uvodnem veleslalomu s časom 2:10.98 zasedel četrto mesto. Zmagal je Norvežan **Jesper Pedersen** (1:59.48), drugi je bil Italijan **Rene De Silvestro** (2:04.69), tretji pa Švicar **Pascal Christen** (2:10.12). Drugo veleslalomsko preizkušnjo je Jernej s časom 2:11.07 prav tako končal na četrtem mestu, zmagal je **Jesper Pedersen** (1:59.84), drugi je bil Italijan **Rene De Silvestro** (2:04.15), tretji pa Francoz **Lou Braz - Dagand** (2:05.12). Na tretjem veleslalomu je Jernej Slivnik na smučarski strmini naredil napako in odstopil že na prvi progi. V slalomski preizkušnji si je prismočal četrto mesto.

Jernej Slivnik je ambasador programa **Postani športnik**, na športni poti pa ga podpira njegov osebni sponzor LIP Bohinj.

Naš paraalpski smučar Jernej Slivnik je uspešno nastopil v novi sezoni. (Foto: arhiv ZŠIS-SPK)

Tudi v novi tekmovalni sezoni ga podpira Združenje slovenskih žičničarjev

GIZ (ZSŽ), ki združuje upravljavce žičniških naprav in smučišč.

Lufti Abdullahu | Paraalpsko smučanje

JERNEJ SLIVNIK OSMI NA SVETOVNEM PRVENSTVU

Na smučišču Espo v Španiji je od 23. do 29. januarja 2023 potekalo svetovno prvenstvo v paraalpskem smučanju. Med številnimi smučarji je pod vodstvom trenerja Romana Podlipnika tekmoval tudi slovenski parasmučar Jernej Slivnik.

V veleslalomu je Jernej Slivnik osvojil osmo mesto, v boju za medalje sta se na vrhu pomerila stara tekmeča v kategoriji sedečih smučarjev. Tokrat je bil boljši Norvežan **Jesper**

Pedersen, ki je Nizozemca **Jeroena Kampschreurja** ugnal za 79 stotink. Tretji je bil še en Nizozemec, **Niels de Langen** (+3,80).

Na slalomski preizkušnji je Jernej Slivnik po napaki na strmini odstopil že po prvem teku.

Dober nastop na svetovnem prvenstvu (Foto: arhiv Šport invalidov)

Jože Globokar | 14. meddržtveni turnir v biljardu

DAVID SLAČEK PONOVO OSVOJIL PREHODNI POKAL

V biljardnici Planet Tuš v Novem mestu je 16. februarja 2023 potekal 14. meddržtveni turnir v biljardu. Tekmovanje je organizirala Zveza paraplegikov Slovenije, na petih biljardnih mizah pa se je od 17 prijavljenih pomerilo le 10 tekmovalcev iz DP Prekmurja in Prlekije, DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja, DP ljubljanske pokrajine in DP Podravja.

Vodja tekmovanja **Matej Brajkovič** je biljardiste seznanil, da bodo tekmovali v tako imenovani "kmečki osmici" s prilagojeno končnico. To pomeni, da se igralec v končnici lahko odloči in napove, v katero luknjo bo potopil črno kroglo. Sledil je še žreb parov in kar dolgotrajno tekmovanje za biljardnimi mizami se je začelo.

Zaradi manjše udeležbe smo morali prvotno načrtovani repasažni sistem spremeniti v skupinsko tekmovanje. V dveh skupinah je nastopilo po pet tekmovalcev, vsi so igrali med seboj, vsak z vsakim. Najboljša dva iz vsake skupine sta se po dveh zmagah uvrstila v drugi del tekmovanja.

V prvem polfinalu sta se pomerila **David Slaček** in **Zdenko Lilek** (oba DP Maribor), v drugem pa **Slavko Krajnc** in **Rok Bratovž** (oba DP Ljubljana). V finalni nastop sta se uvrstila David Slaček in Slavko Krajnc. Z 2 : 0 je bil pričakovano boljši David Slaček, ki je ponovno osvojil prehodni pokal Zveze paraplegikov Slovenije. Medalje za tretje mesto sta prejela Zdenko Lilek in Rok Bratovž.

Tekmovanje je brez zapletov vodil naš najboljši biljardist Matej Brajkovič, medalje, pokal in praktične nagrade pa so podelili: Matej Brajkovič, športni referent **Mirko Sintič** in **Martina Glavič** iz Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in

Prehodni pokal je osvojil David Slaček. (Foto: arhiv ZPS)

Posavja, ki je za štiri najboljše biljardiste prispevalo praktične nagrade.

Uvoznik in distributer

rehaoptimal
Southeast Europe

Rok Škodlar s.p.

✉ info@rehaoptimal-southeast.com • 📞 www.rehaoptimal-southeast.com

Trgovci za Slovenijo

Experta M&J d.o.o. Nelit MT d.o.o.
<https://www.mojvoz.si> <http://www.nelit.net>

ROGUE²
Mobility
by Etac

Tomaz Košir | Wings For Life World Run 2023

TEČEMO ZA TISTE, KI TEGA NE MOREJO

Globalno tekaško tekmovanje z jasnim sporočilom in namenom: "Tečemo za tiste, ki tega ne morejo." Letos se bo teklo že desetič, istočasno po celem svetu, tudi na uradnem teku v Ljubljani. Več kot dobrodošli so tudi tekmovalci na vozičkih.

7. maja letos bo globalni tek Wings For Life World Run organiziran že desetič. Gre za dobrodelni tek, z lokacijami po vsem svetu, na njem pa udeleženci istočasno tečejo za tiste, ki tega ne morejo. Ponekod je to sredi dneva, ponekod ponoči, odvisno od časovnega pasu, vsem pa je skupno eno - vsa sredstva zbrana s startninami gredo fundaciji Wings For Life, ki se ukvarja s financiranjem in podporo raziskavam poškodb hrbtenjače. V zadnjih devetih letih je bilo tako zbranih že 38.3 milijona evrov. Med lokacijami je letos spet tudi Ljubljana.

Tek je primeren prav za vsakogar, saj na njem ciljna črta lovi tekmovalce, zato vsak pride do cilja (oz. cilj do njega). Na startni črti tako vidimo profesionalne tekače, druge vrhunske športnike, rekreativce, celo kakšnega predsednika in njegove varnostnike ter tudi takšne, ki tečejo prvič. No... nekateri kar hodijo. Tu namreč slogan "važno je sodelovati" dobi prav poseben pomen.

Tekmovalci po vsem svetu startajo istočasno in pol ure po začetku teka jim začnejo do potankosti usklajeno slediti zasledovalna vozila. Ta so opremljena z najsodobnejšo

satelitsko tehnologijo in ves čas povezana s kontrolnim centrom v Avstriji. Njihova hitrost se skozi čas teka postopno zvišuje. Začnejo s 14 kilometri na uro, po dveh urah vozijo s hitrostjo 18 kilometrov na uro, nato pa nekoliko pospešijo in po štirih urah že vozijo s hitrostjo 34 kilometrov na uro. Pri tej brzini vztrajajo dokler ni ujet zadnji tekmovalac na njihovi trasi. Ko tekmovalca zasledovalno vozilo ujame, je tek zaključil, njegov rezultat pa predstavlja pretečena razdalja. Množicam tekačev vsako leto družbo delajo tudi številni tekmovalci na vozičkih. Nekateri dosegajo tudi zavidljive rezultate, Šved Aron

Anderson je na primer že trikrat zmagal na svoji lokaciji in za seboj pustil vse tekače. Med Slovenci je reden udeleženec tekov med drugimi tudi Nino Batagelj, fant, ki je nekoč naredil usodno napako. Od takrat je njegovo življenje vezano na voziček. A Nino je tudi živi dokaz, da nikoli ne smeš obupati:

“Poškodoval sem se pred približno desetimi leti, pri skoku na glavo v vodo. Bil sem nepozoren. Poškodoval sem si vratni del hrbtenice, tudi hrbtenjačo in zato od tistega skoka dalje ne morem več hoditi... Kasneje sem se vseeno začel spet ukvarjati s športom. Rekel sem si, da moram poskusiti čim več stvari. In sem jih. Letim med drugim v vetrovniku, potapljam se, kolesarim z ročnim kolesom, pozimi imava s punco plesne tečaje za otroke, tudi za gibalno ovirane. Tudi na tek Wings For Life World Run pridem vedno. Kako ne bi. Ta dogodek pomaga pri iskanju zdravila in zato enkrat poškodba kot sem jo utrpel jaz in mnogi drugi, ne bo več trajna. Zato vedno vzpodbujam vsakega, da pride na tek tudi sam, da bomo skupaj tekli za vse, ki tega ne moremo.”

Ravno udeleženci na vozičkih radi povedo, da se dogodka udeležijo tudi zato, ker gre za zabavno tekmovanje, na katerem so več kot dobrodošli, z veliko druženja in širokih nasmehov ter konec koncev - rezultatom za vsakogar. Tudi, če te ciljna črta v obliki zasledovalnega vozila ujame že po dveh kilometrih, imaš na koncu svoj rezultat. Naslednje leto ga izboljšaš.

Poleg zabave, druženja, prispevka k raziskavam in lovljenja rezultatov, pa tekmovalci na vozičkih s svojo udeležbo širijo tudi zavest o smislu dogodka. Več je udeležencev, ki tekmujejo sede, bolj je v zraku zaznati sporočilo, za koga se ta dan teče...

Fundacija Wings For Life, od leta 2004

Zdravilo za poškodbe hrbtenjače pod okriljem fundacije Wings For Life sistematično iščejo od leta 2004. Takrat sta prijatelja - oče Red Bulla Dietrich Mateschitz in legendarni

motorist Heinz Kinigadner, fundacijo tudi ustanovila. Zgodilo se je potem, ko se je pri padcu z motorjem poškodoval Kinigardnerjev sin in ostal prikovan na voziček. Do takrat je bilo ciljanih raziskav resnično malo, vedno pa je tudi primanjkovalo finančnih sredstev. Mateschitz je zato prevzel financiranje pogona fundacije, promocije in dogodkov kot je Wings For Life World Run, tako da so vsi prispevki namenjeni raziskavam lahko v celoti našli pod do najboljših raziskovalnih projektov.

Fundacija je sredstva z organizacijo svetovnega teka začela zbirati leta 2014. Od takrat je skupnih 35.397 udeležencev na vseh dosedanjih tekih naredili že 119 milijard korakov, zbrali pa so 38,3 milijonov evrov za raziskave. Anita Gerhardt, izvršna direktorica fundacije, se že veseli jubilejnega dogodka: “Ta tek je vedno nekaj posebnega, vsakdo lahko sodeluje in vsa sredstva zbrana s startninami gredo za dober namen. Več denarja zberemo, več študij lahko podpremo in prej bomo na skupnem cilju.”

Rezultati, ki obetajo

Fundacija Wings For Life je do sedaj podprla 276 različnih projektov, ki so se na seznam prebili skozi strogo znanstveno sito. Trenutno jih je

aktivnih 74, od leta 2022 kar 16 novih. Na tej povezavi najdete izbor sedmih, ki veliko obetajo: <https://www.wingsforlife.com/uk/latest/7-projects-with-promise>

“Napredek je ogromen, tu je že cela zbirka vrhunskih rezultatov, ki potrjujejo, da smo na pravi poti. Že dolgo namreč ni več vprašanje, ali bomo rešitev našli, vprašanje je le kdaj bomo do nje prišli,” še pove Anita Gerhardt.

Vse o dogodku Wings For Life World Run najdete na spletnem naslovu www.wingsforlifeworldrun.com.

Vse o fundaciji Wings For Life najdete na spletnem naslovu www.wingsforlife.com.

Igor Plohl | Lev Rogi

LEV ROGI NA POHODU

V zbirki slikanic o levu Rogiju, najbolj pogumnem levu na svetu, kot je večkrat dejala ilustratorka Urška Stropnik Šonc, se je do danes nabralo že pet slovenskih slikanic: Lev Rogi – sreča v nesreči, Lev Rogi najde srečo, Rogi in Edi na paraolimpijskih igrah, Lev Rogi v Afriki in Lev Rogi premaguje ovire. Med njimi smo prvi dve slikanici že razprodali, zato pri Založbi Pivec razmišljajo o ponatisu prve profesionalne slikanice Lev Rogi najde srečo.

Lev Rogi pa ne govori le slovensko, ampak zaenkrat tudi angleško in nemško. Pri ameriški založbi Holiday House sta leta 2021 izšli slikanici Lucas Makes a Comeback in Lucas at the Paralympics ter lani Happy Again. Slednja je namenjena predšolskim otrokom oz. tistim, ki se šele spoznavajo s svetom črk in pisane besede. Zanj smo prejeli odlično recenzijo s strani School Library Journal, kjer so zapisali: »Prepotrebna knjiga, ki predstavlja izkušnjo invalidnosti na otrokom primeren način.«

Konec lanskega leta je pri nemški založbi Mabuse-Verlag izšel tudi prevod slikanice Lev Rogi najde srečo z naslovom Rogi findet sein Glück. Knjižni projekt sta podprli Republika Slovenija (Javna agencija za knjigo RS) in Evropska unija (Evropski strukturni in investicijski skladi). Uvod v slikanico sem prispeval sam, nemška založba pa je v izdano knjižno obliko vključila še obširno prilogo, ki vključuje pobarvanko, fotografsko prilogo Ko Rogi postane Igor, razlago ključnih pojmov s področja poškodbe hrbtenjače, medicinsko razlago pomena hrbtenjače in hrbtenice za človeka (**Julia Heilscher**, dr. med.) ter psihološki vodnik za starše in druge strokovnjake, ki nudijo pomoč otrokom po poškodbi hrbtenjače (**Sylvia Nagel**, dipl. psih.). Ilustracije so seveda delo **Urške Stropnik Šonc**, za prevod v nemščino pa je poskrbela **Alexandra Natalie Zaleznik**. Izdaj v tujini sem še posebej vesel, saj dokazujejo, da smo Slovenci na področju osveščanja in izobraževanja predšolskih in šolskih otrok o invalidnosti (paraplegiji in

Podajanje zgodbe o levu Rogiju osnovnošolcem iz Slovenj Gradca (Foto: osebni arhiv IP)

tetraplegiji) med najbolj naprednimi v svetu.

Zelo sem vesel tudi podatkov o knjižnični izposoji. Čeprav je paraplegija zelo zahtevna tema za otroško literaturo, v Sloveniji pa vlada hiperprodukcija otroških knjig, so slikanice o levu Rogiju med našimi učenci dobro izposojene in priljubljene. V letu 2022 so bile moje knjige izposojene več kot 2400-krat. Zaenkrat se je vsako leto število izposoj v knjižnicah, ki so v sistemu COBISS, izboljšalo. K temu je gotovo največ prispevalo več kot 200

predstavitve po vrtcih, šolah, v knjižnicah in mnogih drugih institucijah v letih po izdaji prve knjige. K dobri izposoji je pomembno prispevalo tudi priznanje kvalitete omenjenim slikanicam s strani literarnih strokovnjakov na področju otroške in mladinske literature (dr. **Gaja Kos**, **Tilka Jamnik** ...).

V preteklem koledarskem letu sem opravil 39 predstavitev svojih knjig in osebne življenjske zgodbe. Na srečo so se naše vzgojno-izobraževalne institucije znova odprle in omogočajo sodelovanje z zunanjimi izvajalci. Zaradi omejitev, ki so bile povezane z izbruhom novega koronavirusa in epidemijo boleznih COVID-19, sem v letu 2020 opravil zgolj sedem, v letu 2021 pa le šest nastopov. Pri tem velja omeniti, da so bile mnoge izmed predstavitev opravljene na daljavo, saj epidemiološke razmere v tistem času niso omogočale predstavitev v živo. Predvidevam, da je velik porast povpraševanja po mojih predstavitvah v letu 2022 rezultat dolgotrajnega zaprtja vrtcev, šol in drugih institucij. V lanskem letu sem kar nekaj predstavitev opravil tudi na pobudo Društva paraplegikov Koroške (OŠ Mislinja, Knjižnica Mislinja, OŠ Slovenj Gradec, POŠ Selevrhe). Za povabilo, pomoč pri organizaciji in odlično sodelovanje se najlepše zahvaljujem **Stojanu Rozmanu** in **Damjanu Hovniku**. V letu 2022 je moje knjige in življenjsko zgodbo v živo slišalo več kot 3.300 poslušalcev, večinoma otrok v osnovnih šolah.

Za otroke v vrtcih in učence nižje stopnje osnovnih šol običajno

predstavljam slikanice o levu Rogiju, za učence višje stopnje, dijake, študente in odrasle pa imam pripravljeno predstavitev Moja zgodba ali kako sem začel pisati knjige. V slednji predstavim svojo osebno življenjsko zgodbo po tragični nesreči, nastanek prve slikanice Lev Rogi – sreča v nesreči in druge izdane knjige. Nastope pred publiko vedno prilagodim razvojni stopnji poslušalcev in jih popestrim s

poučnimi fotografijami in videoposnetki. Med njimi so najbolj priljubljeni presedanje v avto z invalidskega vozička, presedanje in kolesarjenje s kolesom na ročni pogon in šport invalidov (paralimpijske igre). Vsi poučni videoposnetki so brezplačno na voljo na YOUTUBE kanalu LEV ROGI. Informacije o predstavitev in mojih knjigah je mogoče najti tudi na spletni strani www.igor-plohl.info.

Predstavitve vedno potekajo v pozitivnem in optimističnem vzdušju, čeprav imajo močne izobraževalne, etične in vrednostne komponente. Z njimi želim razbijati še vedno prisotne stereotipe o invalidih, prav tako pa med mladimi krepim ključne družbene vrednote, kot so solidarnost, prijateljstvo, skrb za zdravje, medsebojno spoštovanje in optimizem.

Metod Zakotnik

PUST, PUST, KRIVIH UST

Vdomu paraplegikov v Semiču so se v času pustnega rajanja zbrali likovniki in slikali na temo »Pust, pust, krivih ust«. Likovne delavnice so potekale od 20. do 25. februarja 2023 pod mentorskim vodstvom Rassa Causeviga. Slikarji so z motivi pustnega časa in vedute odhajajoče zime upodabljali v različnih tehnikah: olje in akril na platno ter risanje s svinčnikom, barvicami in ogljem.

Na pustni torek so se povabilu odzvali učenci s spremstvom učitelja in učiteljice OŠ Belokranjskega odreda Semič.

Vodja likovne sekcije Zveze paraplegikov Slovenije je učencem predstavil paraplegijo in tetraplegijo, njun nastanek in kako lahko osebe s posebnimi potrebami tudi ustvarjajo. Najbolj sta jih navdušila slikarja, ki slikata z usti, zato je tudi vsak od njih na enak način na list papirja napisal svoje ime. Njihov trud je bil poplačan s slastnim pustnim krofom. Naslednji dan sta na delavnici sodelovali tudi dve učenci.

Na delavnicah sta sodelovala **Željko Vertelj**, član Mednarodnega združenja slikarjev, ki slikajo z usti ali nogami, in **Dominik Lozar**, ki tudi slika z usti,

slikarke **Ljudmila Turk, Lučka Vučko, Mirjam Colja, Mojca Debeljak, Dragica Rozman** ter slikarji **Klavdij Leban, Ivan Regoršek** in vodja kulturnih dejavnosti Zveze paraplegikov Slovenije **Metod Zakotnik**. Za dobro počutje so poskrbeli **Mojca, Lučka in Igor. Marvin** pa je pripravil slastne pustne krofe z marelično marmelado in lešnikovim nadevom ter okusno hrano.

Likovno kolonijo je organizirala **Zveza paraplegikov Slovenije**.

Obiskali so nas učenci OŠ Belokranjskega odreda Semič. (Foto: arhiv ZPS)

Tokratna tematika je bil pust. (Foto: arhiv ZPS)

SE VIDIMO V PACUGU!

Od leta 2006 se je v gospodarski družbi Dom paraplegikov d. o. o. zvrstilo kar nekaj direktorjev, od 1. februarja letos pa je vodenje družbe prevzela Urša Prešeren, ki je obiskovalcem prilagojenega objekta v Pacugu že dobro znana.

Vdomu paraplegikov v Pacugu sem zaposlena že od leta 2015, s 1. februarjem letošnjega leta pa sem postala tudi direktorica vašega doma. Že od začetka zaposlitve v domu je moje poslanstvo, da imajo vsi gosti, tako udeleženci obnovitvene rehabilitacije kot tudi njihovi spremljevalci, asistenti in drugi obiskovalci, pri nas karseda prijetno in prilagojeno bivanje. Tisti, ki nas redno obiskujete, me že dobro poznate in veste, kakšna sta moj pristop in način razmišljanja, za tiste, ki me še niste spoznali, pa naj se predstavim.

Sem univerzitetna diplomirana pravnica, mati dveh živahnih fantov, doma iz Ljubljane, zadnjih 10 let pa živim v hrvaški Istri. Dobro poznam vse omejitve in posebnosti, ki jih prinaša invalidnost, saj sem že od malih nog v družinskem krogu neposredno povezana s para in tetraplegiki.

Vesela sem kopalcev na kopalnih dnevih, vesela sem vikend obiskovalcev, najbolj pa me razveselijo tisti, ki se k nam redno vračajo. Teh je vsako leto več, zato se zelo razveselim, ko na seznamu prijavljenih vidim znana imena. Seveda pa sem enako vesela tudi novih obrazov, za katere vsakokrat upam, da jih bomo navdušili in da se bodo v prihodnje vračali k nam.

V prihajajoči sezoni velikih sprememb žal ne bo, saj nam trenutno finančno stanje tega ne omogoča. Pričakujete pa lahko manjše spremembe, naš moto pa bo vseskozi »turizem smo ljudje«. Med osebjem lahko pričakujete večino že znanih obrazov, ki bodo skrbeli za vašo rehabilitacijo,

sprostitev in prijetno bivanje. Še vedno bomo ohranjali visok nivo storitev na področju fizioterapije in masaž, izboljšali ponudbo kavarne in restavracije, skrbeli za čistočo in urejenost. Prisluhnili bomo vsakemu in mu poskušali ustreči v največji možni meri. Želim si, da se boste k nam z veseljem vračali in se pri nas počutili kot doma. Trudila se bom, da vam bomo ponudili storitve, ki vam bodo izboljšale kakovost življenja. Poskrbimo, da bo vaše bivanje pri nas zabavno in pestro, z ogledi koncertov in izleti v bližnje okolice.

Zavedam se, da ima dom paraplegikov tudi pomanjkljivosti, vendar upam, da jih boste spregledali in se osredotočili na pozitivne stvari. Menim, da v kolikor se bomo medsebojno razumeli in si pomagali, bomo zagotovo izpolnili vašo pričakovanja. Če bomo vsi pazili na naš dom, bo zagotovo ostal kakšen evro, s katerim bomo lahko kupili fitnes naprave, naprave za terapijo, bazenske rekvizite, pripomočke in izboljšave, ki bodo vaše bivanje pri nas spravile na nivo, ki si ga želite in

zaslužite. Za predloge, kritike in pohvale pa so moja vrata vedno odprta.

Na vas se obračam še z vabilom, da pridete k nam v Pacug. Ne le na obnovitveno rehabilitacijo, ampak pridite tudi na vikend oddih ali pa samo na kavico in kosilo. Udeležujte se kopalnih kombijev, ki vam jih omogočajo društva, in dogodkov, ki jih bomo organizirali pri nas. Zavedamo se, da je poletje kratko in bi želeli vsi k nam le v poletnih mesecih, vendar če vprašate domačine, sta lahko pomlad ali jesen prav najlepši čas na obali. Zato nas obiščite tudi v terminih, ko ni najhujše vročine. Tisti pa, ki ste aktivni na področjih, kjer se organizirajo druženja, športne aktivnosti, seminarji, izobraževanja in podobno, pa vas pozivam, da se le spomnite na nas, saj smo idealno mesto za organizacijo dogodkov. Izven glavne sezone vam bomo nudili tudi ugodne cene, predvsem pa prisluhnilo vašim potrebam in željam. Ob tej priložnosti naj se zahvalim bivšemu direktorju **Marku Ferlugi** za korektno sodelovanje in mu želim vse dobro na njegovi novi poti. Zahvaljujem se tudi nadzornemu svetu doma za zaupanje, ki so mi ga izkazali z imenovanjem za direktorico. Trudila se bom to zaupanje upravičiti in verjamem, da nam bo s skupnimi močmi uspelo zagotoviti nujna finančna sredstva za delovanje doma, predvsem pa vsem gostom doma paraplegikov nuditi prijetno in nepozabno bivanje.

Se vidimo v Pacugu!

Vila Pacug

V ČASU SKUPINSKE OBNOVITVENE REHABILITACIJE VAM NUDIMO:

- NASTANITEV V USTREZNO DOSTOPNI SOBI
- POLNI PENZION
- ZAČETNI IN ZAKLJUČNI ZDRAVNIŠKI PREGLED
- 14 DNEVNI PAKET TERAPIJ
- NEOMEJENO KOPANJE V BAZENU Z MORSKO VODO
- OBISK SAVNE
- BREZPLAČNO PARKIRANJE
- NEOMEJEN WI-FI
- ANIMACIJA PO TEDENSKEM PROGRAMU
- 1 x IZLET
- SKUPINSKA REKREACIJA
- SVETOVANJE IN TESTIRANJE MED. PRIPOMOČKOV
- 10% POPUST NA PIJAČO IZ GOSTINSKEGA DELA
- BREZPLAČNA UPORABA E-KOLESA V TIC-PORTOROŽ

DOM PARAPLEGIKOV PACUG d. o. o.
PACUG 10
6320 PORTOROŽ
DOMPARAPLEGIKOV@GMAIL.COM
031 34 88 41

JULIJANA IN JANEZ NAJZASLUŽNEJŠA PROSTOVOLJCA

V dvorani Državnega sveta RS je Alojz Kovšca, še kot predsednik DS, decembra 2022 slovesno podelil plakete štirinajstim najzaslužnejšim prostovoljkam in prostovoljcem v letu 2022. Tokrat sta bila med dobitniki kar dva nagrajenca, ki so ju za zaslužen priznanje predlagali Zveza paraplegikov Slovenije, Društvo gibalno oviranih invalidov Vizija in Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske. To sta Julijana Kralj in Janez Hudej, oba člana Društva paraplegikov jugozahodne Štajerske. Predlagatelja sta bila tudi dva državna svetnika Dane Kastelic in mag. Marko Zidanšek.

Izbor najzaslužnejših in izredno odgovorno nalogo je opravila posebna komisija Državnega sveta RS.

Predsednik DS **Alojz Kovšca** je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril: »... da se prav na podlagi prostovoljnega dela najzaslužnejših kot družba zavemo, da prvič, nismo sami – ne v stiski ne v nesreči ne v revščini. In drugič, da smo kot povezana, solidarna in odgovorna družba vredni toliko, kot se počuti naš najšibkejši člen družine. Zakaj je to tako zelo pomembno? Mnogi menijo, da si z dobrimi deli najbolje tlakujemo pot svoje usode ... Radi poudarimo, da sta s prostovoljnim delom vselej nagrajena dva, tisti, ki se razdaja, in tisti, ki ga sprejema in potrebuje. V organiziranih oblikah prostovoljstva v Sloveniji se povezuje in mreži več sto tisoč prostovoljk in prostovoljcev. Prav vsi s svojim delom premikajo mejnike človeške humanitarnosti, solidarnosti in plemenitosti. Mnogi izmed njih se k temu zavežejo za vse svoje življenje, tako tudi mnogi letošnji nagrajenci.«

Pri obrazložitvi **Julijane Kralj** so zapisali: »Med leti 1990 in 2000 je pri Zvezi paraplegikov Slovenije vodila posebni socialni program izključenosti, kjer se je zavzemala predvsem za socialno pravičnost in vključenost žensk z gibalnimi oviranostmi. Leta 2000 je bila idejna ustanoviteljica Društva Vizija, kjer so jo na ustanovnem občnem zboru izvolili za prvo predsednico društva in nadalje vsaka štiri leta do leta 2019, ko se je zaradi staranja z invalidnostjo in spremljajočih bolezni

Julijana Kralj (Foto: Benjamin Beci/Fixmedia)

odločila za manjši obseg prostovoljnega dela v društvu. Devetnajst let je uspešno vodila Društvo VIZIJA ter skrbela za izvajanje vseh petih posebnih socialnih programov. Leta 2002 je društvo pod njenim vodstvom pridobilo status invalidske organizacije in status društva za delovanje v javnem interesu na področju socialnega varstva. Tri leta kasneje je bilo Društvo VIZIJA sprejeto v članstvo NSIOS, kjer je Julijana Kralj kot odgovorna oseba društva aktivno sodelovala vse do junija 2019. Med osnovno poslanstvo društva je bilo leta 2000 prioritarno vključeno razvojno programsko delo za pomoč parapleginjam in tetrapleginjam – žrtvam nasilja v družini. Ta program je avtorsko delo Julijane Kralj. Z mnogimi napori in prizadevanji se je od leta 2005 do 2009 trudila, da je društvo oktobra 2009 s pomočjo FIHO sredstev in

številnih donatorjev odprlo arhitekturno in tehnično prilagojeno, gibalno oviranim žrtvam nasilja dostopno, prvo varno zavetje v Sloveniji, imenovano »Hiša zaupanja«. Po sedmih letih aktivnega izvajanja programa Nasilje nad invalidi je Socialna zbornica Slovenije društvu podelila verifikacijo, s katero je program uvrščen med javne socialnovarstvene programe. Vsa leta do danes, ko je Julijana še vedno prostovoljka v programu nasilja, je aktivno spremljala razmere, opozarjala in informirala pristojne institucije in organe, sodelovala s stanovskimi organizacijami, sodišči, policijo, pristojnimi ministrstvi ipd. Predvsem pa je žrtvam nudila širšo podporo pri iskanju rešitev in s tem vsem uporabnicam programa tudi pomagala na poti do samostojnosti in boljše kvalitete življenja.«

Prostovoljna pot **Janeza Hudeja** poteka predvsem na športnem področju. V njegovi obrazložitvi lahko preberemo: »Janez je bil od samega začetka nastanka paraplegije (1981) aktiven član društva paraplegikov in prostovoljec pri mnogih društvenih aktivnostih in dejavnostih vse od začetka njegove vključitve v društvo; skupaj že več kot 41 let.

Kljub redni zaposlitvi je 20 let vodil lokalno Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske, in sicer od leta 2000 do 2020. V tem času je kot volonter pri društvu razvil najpomembnejše posebne socialne programe, preko katerih so se državljani po poškodbi hrbtenjače spet aktivno vključevali v društvene in druge aktivnosti v kraju bivanja. Hkrati pa je kot informatik zelo poenostavil poslovanje društva. Z veliko potrpežljivostjo je tudi druge sočlane izobraževal v računalniški pismenosti, ki je bila predvsem za starejše nepremagljiva ovira. Vendar je s svojo človeško toplino in vztrajnostjo vsakemu znal vzbuditi zanimanje za računalnik. Pri Zvezi paraplegikov Slovenije je bil dvajset let član upravnega odbora in skupščine, sodeloval pri postavljanju temeljnega registra članstva slovenskih para in tetraplegikov, sedaj pa kot predsednik nadzornega odbora spremlja poslovanje ZPS. V času svojega najbolj aktivnega udejstvovanja je zelo prispeval k razvoju športa paraplegikov, predvsem atletike. Veliko članov društva je spodbudil in jim pomagal, da so se kljub veliki spremembi načina življenja in odvisnosti od invalidskega vozička pričeli ukvarjati s športom. Sam pa jim je bil vzpodbuda, vzor in motivacija s svojimi dosežki ter udeležbami na

Janez Hudej (Foto: Benjamin Beci/Fixmedia)

paralimpijskih igrah, kjer je nastopil štirikrat zapored.

Veliko njegovega truda je bilo v letošnjem letu vloženo v pripravo publikacije, kjer je s soavtorji predstavil šport Zveze paraplegikov Slovenije v enciklopediji 50 let športa slovenskih paraplegikov.«

Nekaj njegovih vidnejših športnih dosežkov:

- 1992: paraolimpijske igre (Španija/Barcelona) – 8. mesto v suvanju krogle in 9. mesto v metu diska
- 1994: SP (Nemčija/Berlin) – 4. mesto v peteroboju
- 1995: EP (Češka/Nove mesto nad Metuji) – 3. mesto v peteroboju
- 1996: paraolimpijske igre (USA/Atlanta) – 4. mesto v peteroboju
- 1998: SP (Anglija/Birmingham) – 3. mesto v peteroboju
- 2000: paraolimpijske igre (Avstralija/Sidney) – 5. mesto v

metu diska in peteroboju, 8. mesto v suvanju krogle

- 2001: EP (Švica/Nottwil) – 2. mesto v suvanju krogle in metu diska ter 3. mesto v peteroboju
- 2003: EP (Nizozemska/Assen) – 1. mesto v suvanju krogle (dosegel evropski rekord) in 3. mesto v metu diska
- 2004: paraolimpijske igre (Grčija/Atene) – 4. mesto v suvanju krogle
- 1993, 1994, 1995, 1996, 2005: državni prvak v malem maratonu (21 km), Radenci

Slovesen dogodek sta popestrila kvartet klarinetov Policijskega orkestra ter pevke in pevci parlamentarnega pevskega zbora Kvorum.

Čestitamo!
Zveza paraplegikov Slovenije

PRILAGOJEN KANU

Naš član je takole užival kar nekaj let v vožnji po izolskem zalivu v svojem kanuju. Tega zdaj prodaja, ker ga ne more več uporabljati.

Mogoče pa bi bil kanu oz. voznja z njim, zanimiva tudi za popestritev rekreativnih aktivnosti katerega člana Zveze paraplegikov?

V kolikor te to zanima ga lahko pokličeš na št.: 031 235 319 in ti bo lahko povedal kaj več. Za informacije se lahko obrneš tudi na vodjo športnih dejavnosti Zveze – Gregorja Gračnerja.

Tanja Kovačič | Družabni dogodki

12. PUSTOVANJE INVALIDSKIH ORGANIZACIJ

V ponedeljek, 13. 2. 2023, smo se zbrali na Ptuju na že tradicionalnem 12. pustovanju invalidskih in humanitarnih organizacij v izvedbi Centra Sonček Ptuj. Pustni čas je na Ptuju čas vsesplošnega rajanja in zabave, zato smo se že vsi veselili odlične pustne zabave, na kateri ni manjkalo norčavega vzdušja.

Kurentovanje je potekalo v ptujski dvorani Campus Sava. Poleg vodenega programa je zbrane z dobro glasbo zabaval DJ. Potekalo je tekmovanje za najlepše in najbolj izvirne maske, ki so bile bogato nagrajene. Udeležence so s svojimi glasnimi zvonci pozdravili tudi čisto pravi kurenti.

Pustovanja smo se udeležili tudi člani Zveze paraplegikov Slovenije, asistenti in drugi predstavniki organizacije. Prireditev nam je omogočila druženje v sproščenem vzdušju, izmenjavo izkušenj in medsebojno spoznavanje. Tudi mi smo se pomastili z brezplačnimi krofi in vodo.

Namen skupnega dogodka je bil vzpodbuditi aktivno sodelovanje na

Večina je poskrbela za izvirne maske. (Foto: Claudia Leban)

kurentovanju, srečanje starih prijateljev in omogočiti tkanje novih dobrih odnosov.

Vsem članom in osebnim asistentom, ki ste se udeležili pustovanja, se

zahvaljujemo za prijetno družbo in sodelovanje. Verjamemo, da se bomo prihodnje leto spet srečali na Ptuj!

Kurentovanja na Ptuju so se udeležili predstavniki številnih invalidskih organizacij. (Foto: Claudia Leban)

LETO, UJETO V OBJEKTIV – FOTOGRAFSKI NATEČAJ ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE ZA ČLANE, UPORABNIKE IN ZAPOSLENE

Konec jeseni 2022 smo člane, uporabnike in zaposlene povabili k soustvarjanju koledarja Zveze paraplegikov Slovenije, in sicer v obliki pisnih prispevkov z optimistično vsebino in pozitivnimi mislimi. Ker je bila akcija vsesplošno lepo sprejeta, smo se odločili, da tudi letos ponudimo priložnost za sodelovanje širšemu krogu, le da tokrat ne bomo zbirali zapisov, temveč fotografije, ki jih v sklopu fotografskega natečaja »Leto, ujeta v objektiv« sprejemamo vse do 25. oktobra 2023.

Fotografski natečaj je zaživel 1. februarja 2023 in vabi vse navdušence nad fotografijo, da čez celo leto pošiljate v objektiv ujete magične trenutke. Izbrane fotografije bodo krasile koledar ZPS za leto 2024, objavljene bodo tudi v reviji Paraplegik, avtorje izbranih fotografij pa čakajo lepe nagrade. Zato pustite kreativnosti prosto pot, odprite oči in pogledjte okrog sebe, poiščite navdih v vsakdanjih trenutkih, zgrabite fotoaparati in jih ovekovečite.

Splošna navodila sodelovanja so preprosta.

KDO?

Fotografskega natečaja se lahko udeležite vsi uporabniki, zaposleni in člani Zveze paraplegikov Slovenije.

KDAJ?

Fotografski natečaj poteka od 1. februarja 2023 do vključno 25. oktobra 2023.

KOLIKO FOTOGRAFIJ?

Sodelujete lahko z neomejenim številom fotografij, ki jih lahko pošiljate sproti ali jih pošljete naenkrat.

KAKO?

Fotografije lahko pošiljate po e-pošti suzana.gradic@zpsasistenca.si.

POMEMBNE INFORMACIJE

- Poslane fotografije morajo biti v celoti in izključno avtorsko delo, za kar vsak sodelujoči prevzame tudi odgovornost.
- Sprejemamo samo digitalne fotografije. Zaželeno je, da so

FOTOGRAFSKI NATEČAJ
ZA KOLEDAR ZVEZE
PARAPLEGIKOV SLOVENIJE
2024

LETO, UJETO
V OBJEKTIV

1. 2. 2023 - 25. 10. 2023

fotografije v polni ločljivosti (3563 x 4000 px, v razmerju 16 : 9, 300 dpi). Zaradi velikosti dokumentov svetujemo, da fotografije pošiljate preko spletne strani wetransfer.com.

- Z oddajo fotografij avtor dovoljuje Zvezi paraplegikov Slovenije, da fotografije uporabi za izdelavo koledarja, za objavo v fizični in elektronski izdaji revije Paraplegik, za objavo na svoji spletni strani in za namene obveščanja ali promocijo ZPS. Avtor prav tako dovoljuje tehnične popravke fotografij za potrebe objav ali uporabe. Ta

dovoljenja so časovno in krajevno neomejena.

- Kot avtorja vas bomo navajali ob objavi fotografij v skladu z običaji, razen če nam ne sporočite drugače.
- V primeru, da bodo na izbranih fotografijah prepoznavne osebe, bomo avtorje naknadno pozvali, da od teh oseb oz. njihovih zakonitih zastopnikov pridobite privolitev za uporabo fotografije. Fotografij brez soglasij ne bomo uporabili.

Avtor grafične podobe: Suzana Gradič

Fotografija v grafični podobi: kevsbest.com

PRODAM

Prodam **MOTomed Viva2**, za razgibavanje rok in nog, malo rabljen, cena po dogovoru.

Natalija - 041 / 795 - 568, po 15. uri.

PRODAM

Prodajam malo rabljen **električni voziček GO GO Travel**, katerega se da razstaviti in pospraviti v vozilo. Maksimalna hitrost 7-8 km/h. Vključuje tudi polnilec.

Cena: 800EUR

in

Prodam **prenosno stropno dvigalo** za invalidno ali starejšo osebo. Stropno dvigalo **Guldmann**, je staro malo več kot eno leto. Zraven dodam še 2x set tračnic (kot na sliki) in pas za dvigovanje osebe.

Cena 3.700EUR (ni zadnja).

Kontakt: 040 / 228 - 912 (Timotej)

IŠČEMO

Spoštovani člani,

za potrebe dostopa v morje, bi v našem počitniškem domu v Pineti/Novigrad **potrebovali stare odslužene vozičke**. Če imate doma morda kakšen star voziček in ga ne potrebujete, bi ga Zveza paraplegikov z veseljem vzela.

Za vse informacije je na voljo kontaktna oseba in vodja počitnikovanja Žiga Bajde na številki 041/ 653 – 640.

IZVIRNI SLOVENSKI STANDARD SIST 1192 TERAPEVTSKI PSI

Slovenski izvirni standard Terapevtski psi bo izdan s 1. 4. 2023. Nastal je na pobudo organizacij, ki so dolgoletno aktivne na področju vključevanja psov v programe pomoči ljudem na zdravstvenem, psihosocialnem in vzgojno-izobraževalnem področju. Te organizacije so:

- PET – Pasja enota terapevtov, Zavod za posredovanje s pomočjo psov
- Slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagajčke
- Slovensko združenje inštruktorjev, Center za šolanje psov vodičev in psov pomočnikov SLO-CANIS
- Zveza paraplegikov Slovenije

Vključevanje terapevtskih psov v programe zdravstvenih, rehabilitacijskih, izobraževalnih in socialnovarstvenih ustanov v Sloveniji poteka že od leta 2004. Delovanje organizacij temelji na strokovnih izhodiščih in dolgoletnih izkušnjah njihovih aktivnih članov. Z namenom zagotavljanja kakovostnega, strokovnega in učinkovitega delovanja organizacije sodelujejo tudi s sorodnimi evropskimi in svetovnimi organizacijami in zvezami organizacij.

Ta standard določa osnovno izrazoslovje, ki se uporablja pri posredovanju s pomočjo psa, pravila in smernice za preverjanje primernosti ter usposabljanje vodnikov, psov in strokovnih sodelavcev, za strokovno, varno in učinkovito izvajanje programov v ustanovah ter pravila in smernice za zagotavljanje dobrobiti vseh udeležencev in sodelujočih pri posredovanju s pomočjo psa. Predstavlja tudi shemo za certificiranje storitve posredovanja s pomočjo psa. Zajema splošne in specifične smernice za izvajanje njegovih programov.

ZAHVALA

Spoštovane bralke in bralci Paraplegika!

Vsem, ki ste preko različnih donacij naši organizaciji v letu 2022 namenili materialne ali finančne prispevke, se Vam najlepše zahvaljujem. Hvala tudi vsem stalnim in občasnim darovalcem, ki ste prispevali prostovoljne prispevke preko položnice, ki spremlja vsako izdajo glasila, ostanite še naprej povezani z nami. Zagotavljam Vam, da smo vse donacije, zbrane na ta način, smotno porabili za izboljšanje kvalitete življenja naših članic in članov skozi različne programe, ki jih izvajamo na Zvezi paraplegikov Slovenije. Sporočam Vam, da bomo tudi v prihodnje odgovorno ravnali z vašimi prostovoljnimi prispevki in

donacijami, ki jih lahko tudi v prihodnje donirate na naš TRR številka:

03170-1001146571, sklic 1969.

V tej izdaji glasila Paraplegik vas spremlja tudi priložen obrazec z že plačano poštnino za 1 % dohodnine, ki bo porabljena za spodaj navedene projekte!

Vsak državljan Republike Slovenije lahko do 1 % svoje dohodnine nameni tudi Zvezi paraplegikov Slovenije. To lahko storite do 31. decembra 2023.

Plemenito dejanje ne vpliva na višino plačila vaše dohodnine. Če se za donacijo dohodnine ne odločite, se vaša dohodnina vrne v državni proračun.

Vašo dohodnino, ki jo boste namenili Zvezi paraplegikov Slovenije, bomo

porabili izključno za akcijo Gibalno ovirani gore osvajajo (GOGO), Čebelarsko sekcijo invalidov na vozičkih ter za sozaložništvo slikanic in knjig, ki jih pišejo naši člani.

Če ste nam že namenili del dohodnine, vam ni treba ponovno izpolnjevati obrazca. Za to vašo gesto se vam ob tej priložnosti še posebej zahvaljujemo.

Vsem Vam, ki se odločate, da nesebično postanete nevidni spremljevalec Zveze paraplegikov Slovenije, ob prihajajočih praznikih želim vesele, življenja polne in blagoslovljene velikonočne praznike.

*Dane KASTELIC,
predsednik Zveze paraplegikov Slovenije*

korake vrtimo že od leta 1969

2. Korak: Prepognite tukaj in odprite stranice zalepite z lepilnim trakom.

1. korak: Prepognite tukaj.

Poslušna
plačana po
pogodbi št.
678/1/S

Zveza paraplegikov Slovenije
Štišova 14
1000 Ljubljana

DOHODNINA

Nič vas ne stane, da ste dobrodelni

Vsak državljan Republike Slovenije lahko do 1 % svoje dohodnine nameni tudi Zvezi paraplegikov Slovenije. To lahko storite do 31. decembra.

Plemenito dejanje ne vpliva na višino plačila vaše dohodnine. Če se za donacijo dohodnine ne odločite, se vaša dohodnina vrne v Proračun RS.

Vašo dohodnino, ki jo boste namenili Zvezi paraplegikov Slovenije, bomo porabili izključno za akcijo Gibalno ovirani gore osvajajo (GOGO), Čebelarstvo sekcijo invalidov na vozičkih in drugih invalidov ter za socialno delo silkanic in knjig, ki jih napišejo naši člani.

Če ste nam že namenili del dohodnine, vam ni treba ponovno izpolnjevati obrazca. Za to vašo gesto se vam ob tej priložnosti še posebej zahvaljujemo.

Kje in kako lahko oddate obrazec za namenitev dela dohodnine?

1. Obrazec lahko oddate pisno po pošti
Obrazec dopolnite s svojimi podatki in podpisanega pošijete na naš naslov Zveza paraplegikov Slovenije, Štihova 14, 1000 Ljubljana.
2. Obrazec lahko enostavno oddate elektronsko
Obrazec oddajte preko spletnega portala FURS eDavki ali mobilne aplikacije eDavki. V tem primeru kot upravičenca navedete Zvezo paraplegikov Slovenije z davčno številko 96624116.

Hvala, ker boste postali dobrodelni in z vašim plemenitim dejanjem pomagali Zvezi paraplegikov Slovenije.

OBRAZEC

Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacijo

Podatki davčnega zavezanca:

Davčna številka

Ime in priimek

Pristojni davčni urad, izpostava

Naslov bivališča (naselje, ulica, hišna številka)

Poštna številka in kraj

želim nameniti

1 %

za donacijo

Odstotek

ZVEZA PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

Naziv upravičenca

Davčna številka upravičenca

9	6	6	2	4	1	1	6

Kraj in datum

Podpis zavezanca/ke

Informacije o osebnih podatkih: Izpolnjen obrazec z vašimi osebnimi podatki bomo posredovali Finančni upravi. Vaših osebnih podatkov ne bomo hranili ali kakorkoli drugače uporabljali.

Thermana Laško, lektorirala Maša Pliberšek

ODDELEK ZA REHABILITACIJSKO ZDRAVSTVENO NEGO

V Thermani Laško izvajamo zdravstveno nego na Oddelku za rehabilitacijsko zdravstveno nego. Namenjena je pacientom, ki potrebujejo zdravstveno nego in pomoč pri vsakodnevni aktivnosti pri okrevanju po poškodbah in operativnih posegih na gibalnem aparatu, ter tistim s funkcijo prizadetostjo in revmatičnimi boleznimi gibalnega sistema. Na oddelku sprejemamo tudi paciente, ki potrebujejo zdravstveno nego in pomoč pri vsakodnevni aktivnosti, ter njihove spremljevalce. Kontinuirano 24-urno zdravstveno nego in oskrbo zagotavlja strokovno usposobljena ekipa diplomiranih medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in bolničarjev.

Sobe so nadstandardno urejene, klimatizirane, opremljene z mehaniziranimi posteljami, prilagojenimi gibalno oviranim osebam. Vsaka posteljna enota je povezana s centralnim klicnim sistemom. Kopalnice v sobi so brez arhitektonskih ovir, opremljene in prilagojene invalidnim osebam. Gostje lahko koristijo jedilnico v hotelu skupaj z ostalimi gosti ali pa na oddelku, kjer osebje naroča dietne obroke, pomaga pri izbiri hrane in hranjenju. Kadar ima gost zelo velike težave z gibanjem in je nameščen v negovalni sobi, so obroki lahko postreženi v sobi. Sobe so zasnovane brez ovir, kopalnice so povsem prilagojene. V določenih sobah so nameščene negovalne postelje, poskrbljeno je za nudenje pomoči gostu. Prav tako nudimo kombinirane sobe, tj. sobe z negovalno posteljo, namenjeno namestitvi osebe z

omejitvami, in standardno posteljo, ki jo lahko koristijo svojci pacientov, ki bodo k nam prišli na rehabilitacijo ali oskrbo.

V letu 2023 nadaljujemo s prenovo hotela Zdravilišče Laško. Po uspešni obnovi Centra zdravja in dobrega počutja ter kopališča in restavracije, vas obveščamo, da bo v terminu od 1. 3. do predvidoma 30. 06. 2023 potekala 1.faza prenove fizioterapije.

Na oddelku za rehabilitacijsko zdravstveno nego izvajamo kvalitetno in profesionalno zdravstveno nego, ki uporabnikom zagotavlja varnost na področju vseh življenjskih aktivnosti. Dokaz, da delamo dobro in v pravi smeri, je zadovoljstvo ljudi, ki svojca prepustijo naši oskrbi za čas, ko so dalj časa odsotni. Tukaj smo za vas.

Informacije: 03 423 2100 / info@thermana.si

V letu 2023 na obnovitveno rehabilitacijo v Thermano Laško

V okviru obnovitvene rehabilitacije imate zagotovljeno:

- namestitev v ustrezno opremljeni dvoposteljni sobi v hotelskem delu hotela Zdravilišče Laško ali na negovalnem oddelku, v primeru, da od medicinskega osebja potrebujete kakršno koli pomoč,
- namestitev spremljevalca z vami v sobi,
- polni penzion (samopostrežni obroki),
- nego na negovalnem oddelku za vse, ki nimajo spremljevalcev,
- neomejeno kopanje v bazenih kopališča Zdravilišče Laško,
- 1x dnevno vstop v Termalni center (v bazene pod stekleno kupolo)
- 1x dnevno obisk fitnes centra,
- začetni in zaključni pregled ter najmanj tri terapije dnevno

Dodatne ugodnosti:

- brezplačno parkiranje na varovanem parkirišču
- brezplačna brezžična internetna povezava
- v času bivanja 2x prost vstop v Savna center hotela Zdravilišče Laško
- ugodna cena namestitve tudi izven obnovitvene rehabilitacije za vas in vaše družinske člane
- posebne ugodnosti za člane z družinami v terminu 18.6. – 5.7.2023 z namestitvijo v hotelu Thermana Park Laško brez dodatnih doplačil

Pridružujemo si pravico do sprememb prodajnih pogojev. Tiskarske napake niso izključene.

Za informacije v zvezi z rezervacijo v hotelu smo vam na voljo na **03 7345 772** ali **info@thermana.si**.

POSLOVILI SO SE

Ivanka SKUBI, članica DP jz Štajerske, rojena 19. 10. 1951

Mitjan HROVATIN, član DP Istre in Krasa, rojen 10. 4. 1952

Simona VOVK, članica DP jz Štajerske, rojena 8. 9. 1965

Anton Marijan UDOVIČ, član DP Gorenjske, rojen 2. 1. 1936

Metka HALER, članica DP ljubljanske pokrajine, rojena 6. 6. 1959

Jože GOMBOC, član DP Prekmurja in Prlekije, rojen 5. 9. 1959

Hasan ČAUŠEVIĆ, član DP ljubljanske pokrajine, rojen 25. 6. 1942

Viljem GRAH, član DP Prekmurja in Prlekije, rojen 6. 11. 1945

Franc OSOLNIK, član DP ljubljanske pokrajine, rojen 16. 11. 1938

Goran STANKOVIĆ, član DP jz Štajerske, rojen 3. 8. 1969

Zoltan KERIC, član DP Prekmurja in Prlekije, rojen 22. 12. 1956

Aleksander VELKOV, član DP Gorenjske, rojen 27. 8. 1938

*Ne jokajte ob mojem grobu,
privoščite mi večni mir,
izčrpal sem svoje moči,
zaprl sem trudne oči.*

Janez ŠTEFANIČ, član DP Istre in Krasa, rojen 2. 2. 1937

Vera KLINC, članica DP jz Štajerske, rojena 2. 1. 1941

Edvard CERKVENIK, član DP Istre in Krasa, rojen 26. 10. 1941

Julijana KRALJ, članica DP jz Štajerske, rojena 6. 2. 1945

JULIJANI (JULČKI) KRALJ V SLOVO

V neusahljiv vodnjak naših spominov o izredni Julijani Kralj bi v naslednjih trenutkih želeli odgniti tisti del zavese, ko je pred svojim oknom opazila najozje sorodnike – hčer Renato z vnukom Tilom, sestre ter nečake in nečakinje.

V neusahljiv vodnjak naših spominov o izredni Julijani Kralj bi v naslednjih trenutkih želeli odgniti tisti del zavese, ko je pred svojim oknom opazila najozje sorodnike – hčer Renato z vnukom Tilom, sestre ter nečake in nečakinje.

Julijana oziroma Julčka, kot so jo klicali njeni najbližji, je že v ranem otroštvu na kmetiji pod Konjiško Goro kazala znake močnega karakterja in staršema – materi Kristini ter očetu Hubertu – poleg ostalih osmih otrok – jasno dokazala, da ve, v katero smer želi iti. Navkljub odločni držji, ki jo je rada izrazila, sploh, če so ji želeli vsiliti poklicno pot šivilje, ona pa je raje, čeprav v težaški sapi, končala ekonomsko srednjo šolo, je v sebi nosila pravcati zaklad topline in ljubezni do sočloveka. Kot taka je v družino vnašala veliko svetlobe in pomagala premagovati celo najtežje bridkosti.

Posebno trpkost so kot kmečka družina doživeli, ko jim je pogorel hlev in je v njem usahnilo še mlado življenje sorodnika, vendar so s povezanostjo, lastnimi rokami in voljo znova zgradili izgubljeno, še bolj pa utrdili medsebojne vezi in vero, da skupaj zmorejo vse.

Vendar je omenjena vseobsežnost, kadar so gledali drug na drugega, kmalu stopila še na višji nivo razumevanja, sprejemanja in ljubezni, kajti ravno Julijani se je usodnega 15. januarja 1972 zgodila prometna nesreča, zaradi katere je postala invalidka. Čeprav so takratni zdravstveni standardi kazali, da bo zanjo skrbela mlajša sestra, je Julčka s svojo neumorno voljo in zavedanjem, da je mogoče skoraj nemogoče, dokazala, kako zmore povsem samostojno skrbeti zase in kasneje tudi za lastno družino.

Žal je bila usoda Kraljevih deklet takšna, da so nenadoma in v kratkem časovnem sosledju izgubile vseh pet bratov in očeta, toda mati Kristina in preostale sestre so zlahka dojele premoč ravno v trdnosti njihovega prijateljstva in v pomoči ali nasvetih druga drugi. Prav v tem pa je Julijana izstopala! Navzven je bila sicer najšibkejši člen med dekleti, je pa vseskozi,

kakor da trdno stoji na svojih nogah, kazala, kaj je prav in dobro. Zanj ali pa za katerokoli izmed njih. Znala je prisluhniti, če pa je že spregovorila, ni bilo nikdar neumestno ali brez argumentov.

Nikoli pa ni argumentirala, če je čutila, da je potrebno komu pomagati. To je vselej storila zgolj iz čuta, da je modro nameniti vso svojo moč za izraz podaje roke tistemu, ki jo potrebuje.

Ker je v sebi posedovala neverjetno potrebo, da bo omogočala boljši vsakdan ne le sebi, pač pa tudi mnogim drugim, ki so se znašli v položaju, kakršnega je živela, je znala tudi zaradi njene štiriperesne sestrskeske podpore in maminega prikimavanja premikati gore.

Celo do te mere, da je vrsto let živela v bloku, kjer ni bilo dvigala, pa je vseeno shajala in zmogla, predvsem pa v njeni naravi ni bilo tarnanja, pač pa večno prijazno povabilo, naj jo obišejo in tako celo spredijo lastni smoter v njeni občasni nemoči.

Nečaki in nečakinje še danes pomnijo, da ni bilo boljšega prevoznega sredstva kot njen voziček, sama pa si je v sila racionalni držji sčasoma izborila pritično stanovanje; nekoliko kasneje je zaradi odškodnine lahko zgradila celo hišo na podarjeni parceli staršev in kmalu prepoznala v sebi pravcati dar pri upravljanju s stanovanjskimi rešitvami. Njen princip razmišljanja pri tem je vselej vključeval hčer Renato, s katero sta naposled pristali v hiški v Slovenskih Konjicah. Julčkino srce pa je posebej zavzeto in iskreno prepevalo, ko se jima je v domu pridružil vnuk Til.

Iskrenje in veselje njene duše je bilo moč prepoznati še v nečem. Njen stik z naravo je vselej obrodil 'živost'. Nemalo situacij je bilo, ko so mnogi že pokopali kakšno cvetlico ali sadež, pri njej pa je znova vzbrstela in pognala kal življenja. Omenjeno je samo nemo pripovedovalo o njeni prvobitni ljubezni do vsega, kar jo obkroža.

Mnogi ste Kraljevo Julči poznali kot ambasadorico za pravice invalidnih oseb,

zlasti pa je bil izrazit njen boj za žrtve nasilja nad ženskimi invalidkami, za kar je prejela tudi številna državna odlikovanja in priznanja. Ampak Julijanin objem je bil vselej kot najvišje državno priznanje za vsako izmed sester. Ali pa njeno prigovarjanje, naj gredo skupaj na izlet.

Kot posebni dogodek si je zagotovo zapomnila lanskoletni novoletni sprejem znotraj Društva Vizija, ki mu je večji del svojega življenja predsedovala. Svojcem, predvsem svoji sestri in hčeri, je rada smeje pripovedovala, kako bogato srečanje so imeli in kakšno bogastvo je ravno v tem – srečanju z drugim.

Čeprav je ravno omenjeni dogodek njeno življenje zaznamoval z boleznijo, ki ji je nedavno odmerila zadnji izdih, njeni najbolj tesni zaupniki vedo povedati, da je s tega sveta odpotovala v onostranstvo lahkkih kri. Svobodna v prepričanju, da je naredila najboljše, kar je zmogla, znala in si želela. Zase in za druge.

Nedvoumno pa ostaja v mnogih trdno prepričanje o njeni veličini in spoznanje, da v svojih 78-ih letih življenja nikoli ni izpustila priložnosti, da drugemu pokaže vsaj dobronamerno gesto ali pa konkretni pomik v smer, da sestrsk drža oživi, hčerini dvom odpravi, nečakovi strahovi poniknejo ali vnukova želja izpolni.

Njenim najdražjim, ki jim je predstavljala velik zgled, bodimo mi, ki ostajamo ob njih, vsaj lahni posnemovalci njene človeške topline, vedrine in modrosti. Sedaj pa dovolimo njenemu velikemu Duhu poleteti onkraj naših miselnih barier in čustvenih spon. Da bo nekoč naš let vsaj v obrisih podoben njenemu!

V globoki žalosti sestre Marinka Novak, Ana Ofentavšek, Verena Pristovnik ter nečaki in nečakinje

Iskrenemu sožalju se pridružujejo tudi Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske, Zveza paraplegikov Slovenije in Društvo Vizija.

KVIZ ZA RAZVEDRILLO 61

Rešitev kviza iz 170. številke
MODRA UŠESA SE NE ZMENIJO ZA NEUMNE BESEDE.

1	2	5	7	2	3	8	4	2	11	7	2	6	
9	7	2	9	17	7	15	2	10	13	4	2	16	17
16	7	12	15	2	2	14	17	11	17	15	2	6	17

Pri vsaki številki so navedeni 3. odgovori. Odločite se za pravilni odgovor in s črko, ki je pri njem, nadomestite povsod v liku tisto številko. Vse črke v liku, brane vodoravno, dajo slovenski pregovor.

1. Kakšna pesniška oblika je Prešernova O, Vrba?

- A - gazela
- Č - sonet
- V - balada

2. Kakšne oblike imajo testenine Fusilli?

- P - metuljčka
- E - svedra
- L - polžka

3. Katero je drugo ime za reko Evrotas?

- B - Ari
- S - Iri
- U - Ori

4. Kaj izdelujejo iz blaga tartan?

- V - škotske kilte
- Č - japonsko oblačilo
- R - padala

5. Kdaj je Slovenija postala članica Evropske unije?

- F - 23. marca 2003
- Ž - 1. januarja 2002
- B - 1. maja 2004

6. Kako se obarva moder lakmusov papir v dotiku s kislino?

- D - rdeče
- E - rumeno
- I - zeleno

7. Kdo je avtor besedila Kekčeve pesmi?

- G - Ivan Minatti
- Z - Gregor Strniša
- R - Kajetan Kovič

8. Katera krvna skupina ne obstoja?

- M - A
- O - B
- K - C

9. Kateri vrh ni dvatisočak?

- Š - Mangart
- G - Tolsti vrh
- D - Viševnik

10. Kolikšen je premer zgoščenke oz. CD - ja?

- M - 120 mm
- J - 140 mm
- L - 160 mm

11. Katera pevka ni bila nikoli članica Belih vran?

- N - Tatjana Dremelj
- P - Irena Kohont
- F - Ditka Haberl

12. Kateri je največji otok v Sredozemlju?

- J - Sardinija
- K - Korzika
- I - Sicilija

13. Koliko časa traja, da sončna svetloba doseže zemljo?

- P - 6 min 20 sek
- Č - 7 min 40 sek
- C - 8 min 20 sek

14. Kaj je fuchsov grint?

- N - gorska trajnica
- B - gorska žuželka
- Ž - plezalna stena

15. Benjamin in Josip Ipavec iz Šentjurske glasbene rodbine sta bila:

- E - brata
- O - oče in sin
- J - stric in nečak

16. Kaj je pentekafobija

- G - strah pred boleznijo
- V - strah pred goloto
- T - strah pred taščo

17. Kaj je plavček?

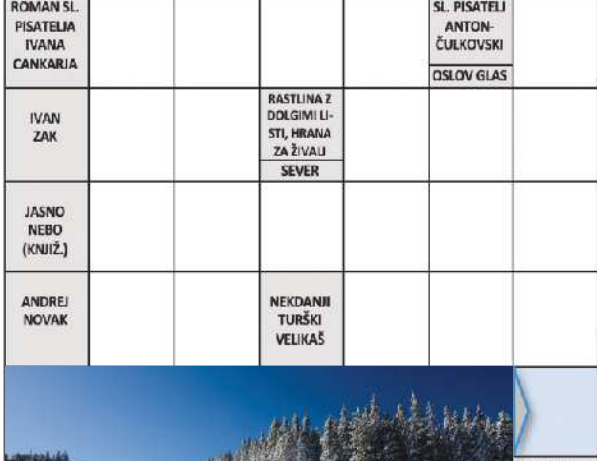

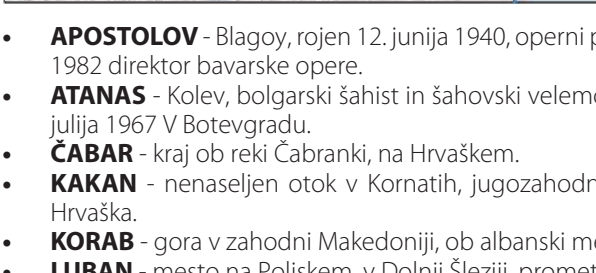
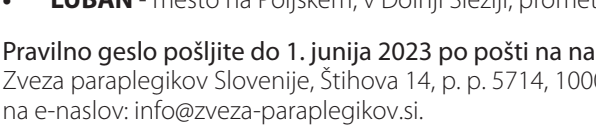

- O - ptica
- I - vrsta koprive
- S - kmečko orodje

Zveza paraplegikov Slovenije ima vzpostavljen in ustrezno vzdrževan sistem, ki izpolnjuje zahteve dokumenta.

NVO - standard kakovosti 2008.

							SREČKO ČATER	SREDIŠČE ŠTAJERSKE	KDOR UKAZIJE, POWELJNIK	KRAJ OB REKI ČABRANKI, HRVAŠKA	10. ČRKA SLOVENSKE ABECEDE	DEL ŽILNIKE ZA OČESNO ROŽENICO, IRIS (ANAT.)	REGISTRACIJSKA OZNAKA ČAKOVCA	DELUJOČI VULKAN NA SICILIJ						
							HRV. ŠAH. MOJSTER - BRASLAV (1919-1973)													
							SAMORODNA TRTA													
							OMILITEV OBVEZNOSTI													
AVTOR: BORIS KLEP	AZIJSKA DRŽAVA, GL. MESTO EREVAN	PRIPADNIK PARTIZANSKEGA ODREDA	PREBIVALEC OBČINE	STOPNJA VISKOZNOSTI OJL	MESTO V TRŽAŠKEM ZALIVU	USEDLINA, SEDIMENT VELETOK V SIBIRIJ												DROG Z ŽELEZNO KLJUKO ZA PLAGIENJE LESA		
DIREKTOR BAVARSKE OPERE - BLAGOY										AMERIŠKA IGRALKA, PLESALKA - VON TEESE										
VRTNA RASTLINA ZA KOMPOT										ANGLEŠKA KRATICA ZA ZDRUŽENE NARODE	KLOP, PRŠICA									
ŽUŽELKE, INSEKTI						JOD	MESTO NA POLJSKEM											NAPLAČILO, PREDUJEM, AVANS, NADAV		
ŽIVILSKA INDUSTRIJA V KAMNIKU				GL. MESTO UZBEKISTANA		BOLG. ŠAH, VELEMOJSTER - KOLEV	ORIENTALSKO BARVILO													
ROMAN SL. PISATELJA IVANA CANKARJA					SL. PISATELJ ANTON ČULKOVSKI					GORA V ZAHODNI MAKEDONIJI (2753 M)	REKA V NEMČIJ									
IVAN ZAK				RASTLINA Z DOLGIMI LISTI, HRANA ZA ŽIVALI						DEBELA PALICA								AMPER		
JASNO NEBO (KNJIŽ.)										TELOVADNA PRVINA								NENASELJEN OTOK V KORNATIH		
ANDREJ NOVAK			NEKDANJI TURŠKI VELIKAŠ															ŽIVALSKA HRANA, KRMA		
							DRUGO IME GR. BOGINJE PERSEFONE													
							I. PREDSEDNİK GABONA-LEON												ANA PIRC	
							KDOR NE-SPAMETNO GOVORI												SLOVAŠKA TEHNIČNA UNIVERZA	
							KALIJ													
																				VITKA ZVER Z DRAGOCENIM KRZNOM

- **APOSTOLOV** - Blagoy, rojen 12. junija 1940, operni pevec in od leta 1982 direktor bavarske opere.
- **ATANAS** - Kolev, bolgarski šahist in šahovski velemojster, rojen 15. julija 1967 v Botevgradu.
- **ČABAR** - kraj ob reki Čabranki, na Hrvaškem.
- **KAKAN** - nenaseljen otok v Kornatih, jugozahodno od Šibenika, Hrvaška.
- **KORAB** - gora v zahodni Makedoniji, ob albanski meji, 2753 m.
- **LUBAN** - mesto na Poljskem, v Dolnji Šleziji, prometno križišče.

Nagrajenci križanke iz 171. številke Paraplegika:
 1. Nino Voršič, G. Glaveči 82, 9263 Kuzma
 2. Olga Razpotnik, Kresnice 1 a, 1281 Kresnice
 3. Jani Grof, Ob ribniku 10, 2270 Ormož

Rešitev križanke iz 171. številke: ŽELIMO VAM ČAROBNE PRAZNIKE

Pravilno geslo pošljite do 1. junija 2023 po pošti na naslov:
 Zveza paraplegikov Slovenije, Štihova 14, p. p. 5714, 1000 Ljubljana ali
 na e-naslov: info@zveza-paraplegikov.si.

WINGS FOR LIFE WORLD RUN

7. MAJ 2023

TEČEMO ZA TISTE, KI TEGA NE MOREJO

TECI Z NAMI

WINGSFORLIFEWORLDRUN.COM

100% VSEH STARTNIN JE NAMENJENIH RAZISKAVAM HRBTENJAČE

Gospodarska
vozila

SALOMON

Mestna občina
Ljubljana